

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ
БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Студента 2 курсу, 4м
Групи,
спеціальності 071 «Облік
і оподаткування»
спеціалізації «Облік та
оподаткування»

Патяки Сергія Петровича

Науковий керівник:
к. е. н., доцент

Задніпровський Олександр
Григорович

Гарант освітньої програми
доктор ек. наук, професор

Бенько М.М.

Київ 2018

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра обліку та оподаткування
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізація «Облік і оподаткування»

Затверджую

Зав. кафедри _____
Сопко В.В.

«___» _____ 201_ р.

Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві
Патяка Сергія Петровича

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи
Облік, контроль та аналіз виробничих запасів будівельного підприємства
Затверджена наказом ректора від «29» 12 2017 р. № 4451
2. Строк здачі студентом закінченої роботи 27.11.2018
3. Цільова установка та вихідні дані до роботи
Метою дослідження є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо удосконалення методики обліку, контролю та аналізу виробничих запасів будівельного підприємства для забезпечення їх ефективного використання.
Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу виробничих запасів будівельного підприємства.
Об'єктом дослідження є процес обліку, контролю та аналізу виробничих запасів будівельного підприємства.

4. Перелік графічного матеріалу

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ Та АНАЛІЗУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність, визнання та оцінка виробничих запасів

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження

1.3. Передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В»

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Фінансовий облік виробничих запасів підприємства

2.2. Облік виробничих запасів в системі прийняття управлінських рішень

2.3. Організація обліку виробничих запасів за умов застосування сучасних інформаційних систем

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Методика контролю виробничих запасів

3.2. Джерела, основні показники та методи аналізу виробничих запасів

3.3. Методика загального аналізу виробничих запасів підприємства

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Підготовка Вступу і 1-го розділу роботи	01.03.2018	01.03.2018
2	Підготовка 2-го розділу роботи	15.05.2018	15.05.2018
3	Підготовка 3-го розділу роботи та Висновків	31.08.2018	31.08.2018
4	Попередній захист	листопад 2018	листопад 2018
5	Здачі готової роботи	листопад 2018	листопад 2018
6	Захист випускної кваліфікаційної роботи	грудень 2018	грудень 2018

7. Дата видачі завдання « ___ » _____ 201__ р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Задніпровський О.Г.

9. Гарант освітньої програми _____ Бенько М.М.

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ Патяка С.П.

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1.Економічна сутність, визнання та оцінка виробничих запасів будівельного підприємства.....	7
1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження.....	14
1.3. Передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В»	26
Висновки до розділу 1.....	38
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	40
2.1. Фінансовий облік виробничих запасів будівельного підприємства.....	40
2.2. Облік виробничих запасів в системі прийняття управлінських рішень.....	57
2.3. Організація обліку виробничих запасів за умов застосування сучасних інформаційних систем.....	66
Висновки до розділу 2	71
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	75
3.1. Методика контролю виробничих запасів.....	75
3.2. Джерела, основні показники та методи аналізу виробничих запасів.....	87
3.3. Методика загального аналізу виробничих запасів підприємства.....	98
Висновки до розділу 3.....	110
ВИСНОВКИ.....	113
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	120
ДОДАТКИ.....	133

В сучасних умовах система функціонування підприємств супроводжується безперервним кругообігом ресурсів, значне місце в яких займають виробничі запаси. В зв'язку з цим питання удосконалення їх обліку, оцінки і документального оформлення визначають актуальність теми. Це стосується також створення якісно нової системи управління виробничими запасами в якій визначну роль відіграє система їх аналітичного обліку і внутрішньогосподарського контролю. Вирішення питань, пов'язаних з теоретичним визначенням і впровадженням в практику сучасних методів обліку і внутрішньогосподарського контролю, повинно здійснюватись за допомогою їх автоматизації і комп'ютеризації.

На сьогоднішній день, вітчизняні будівельні підприємства потребують не лише достовірної та своєчасної інформації про стан їх активів, а також виникає необхідність в організації налагодженої системи їх збереження. Враховуючи сучасні умови ведення підприємницької діяльності, саме облік, аналіз та контроль посідає особливе місце в проведенні заходів, які сприяють збереженню майна власника, як зацікавленої в цьому особи, та дозволяє виявити можливі відхилення в діяльності і вжити заходів щодо їх усунення.

Питаннями організації та методики обліку, аналізу та контролю руху та ефективності використання виробничих запасів в тому числі будівельних матеріалів приділяли увагу у своїх працях такі науковці як: М.Т. Білуха, О.С. Бородкіна, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валусєв, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлюк, В.П. Завгородній, В.І. Єфименко, М.В. Кужельний, А.М. Кузьмінський, В.Г. Лінник, О.В. Лишиленко, Є.В. Мних, ЛМ.С. Пушкар, В.В. Сопко, М.Г. Чумаченко, П.С. Безруких, В.Б. Івашкевич, В.Ф. Палій, С.О. Стуковий, А.Д. Шеремет, Й. Бедге, К Друрі, А. Яругова та інші.

Незважаючи на те, що різні аспекти обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів розглядаються в працях як вітчизняних так і зарубіжних авторів, однак в сучасних умовах господарювання залишається невирішеним

питання удосконалення обліку, аналізу та контролю збереження та руху будівельних матеріалів на підприємствах будівельної галузі.

Саме це визначає актуальність обраної теми, побудову, завдання та цільову спрямованість даного дослідження.

Метою дослідження є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо удосконалення методики обліку, контролю та аналізу виробничих запасів будівельного підприємства для забезпечення їх ефективного використання.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу виробничих запасів будівельного підприємства.

Об'єктом дослідження є процес обліку, контролю та аналізу виробничих запасів будівельного підприємства.

Для досягнення поставленої мети дослідження необхідно вирішити наступні **завдання**:

- розкрити класифікацію та порядок оцінки виробничих запасів на будівельному підприємстві;
- дослідити документування руху виробничих запасів та відображення їх в обліку;
- надати характеристику відображення господарських операцій з бухгалтерського обліку виробничих запасів;
- провести аналіз нормативних документів та спеціальної літератури з обліку та контролю виробничих запасів;
- здійснити організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ „Будівельна компанія М-В”;
- дослідити організацію складського господарства та оперативного обліку виробничих запасів;
- провести загальний аналіз збереження та руху виробничих запасів на базовому підприємстві;
- дослідити організацію та методику контролю збереження та руху

виробничих запасів на базовому підприємстві.

У роботі використано такі **методи** дослідження, як: аналіз, прогностичний метод, специфічні методи наукового дослідження (групування, порівняння, узагальнення економічних показників), математичні методи, методи математичної статистики. Методика дослідження сформована на спостереженні, характеристиці облікових процесів і явищ, узагальненні чинних методик обліку затрат та обґрунтуванні напрямів їх удосконалення.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти з питань фінансового аналізу та контролю загалом та внутрішнього контролю виробничих запасів будівельного підприємства; праці вітчизняних і зарубіжних вчених та практиків з питань становлення, теоретичного обґрунтування та організаційно-методичного забезпечення аналізу та контролю діяльності господарюючого суб'єкта. Фактографічні матеріали випускної кваліфікаційної роботи базуються на статистичних даних щодо окремих аспектів внутрішнього контролю діяльності підприємства, а також безпосередньо на звітній інформації ТОВ «Будівельна компанія М-В» відомостях первинного, аналітичного та синтетичного обліку.

Методичні прийоми використано для наочного зображення статистичного матеріалу й схематичного подання ряду теоретичних положень випускної кваліфікаційної роботи. На основі методичних прийомів і способів системного аналізу та наукової абстракції сформульовано загальні висновки і пропозиції.

Генеральною гіпотезою дослідження є припущення, що розроблені та запропоновані до впровадження рекомендації з удосконалення обліку, аналізу та оподаткування дозволять покращити ефективність використання виробничих запасів будівельного підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів. Отримані в процесі дослідження наукові результати полягають у розробці теоретико-методичних

рекомендацій і пропозицій щодо удосконалення обліку, аналізу та контролю виробничих запасів досліджуваного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розроблені пропозицій та рекомендацій, спрямованих на удосконалення обліку, аналізу та контролю виробничих запасів будівельного підприємства. Основні результати дослідження і пропозиції, викладені у випускній кваліфікаційній роботі, знайшли практичне застосування у діяльності ТОВ «Будівельна компанія М-В».

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 1 наукову працю загальним обсягом 1,19 друк. арк. у Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ «Контроль та аудит».

Структура та обсяг дослідження. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 119 сторінках друкованого тексту; робота містить 17 таблиць, 19 рисунків, 3 додатки. Список використаних джерел налічує 110 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність, визнання та оцінка виробничих запасів

Будівельна галузь є однією з галузей матеріального виробництва, особливо динамічно розвивається в останні роки.

Проведені дослідження, дозволили встановити, що за підсумками 2017 року підприємства України виконали будівельні роботи на суму 101,1 млрд. грн., індекс будівельної продукції по відношенню до 2016 року склав 20,9 %. За підсумками 2017 року будівництво інженерних споруд зросло на 26,3%, будівель – на 16,1%. Нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення становили 73, 2% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 17,1% та 9,7% відповідно. Дана позитивна динаміка супроводжувалась прийняттям низки важливих законодавчих змін у рамках дерегуляції будівництва, що позитивно вплинуло на розвиток галузі [19].

Будівельна галузь України створює продукцію, головне призначення якої – забезпечення матеріальних умов розширеного відтворення. Інвестиційна політика та структурні зрушення в будівництві обумовлені передусім об'єктивними потребами конкретних галузей економіки в будівельній продукції, а результати його розвитку значною мірою впливають на ефективність економіки країни в цілому. Вихід економіки України із кризового стану пов'язується з проблемою підвищення ефективності управління витратним механізмом [19].

Особливості організації та економіки будівельного виробництва, зумовлені характером будівельної продукції, справляють істотний вплив на порядок ведення бухгалтерського обліку в будівництві. До найбільш істотних з них можна віднести територіальну відособленість об'єктів будівництва,

багато в чому індивідуальний характер будівельного виробництва, тривалість проектування і будівництва об'єкта, різноманіття видів будівельно-монтажних робіт при будівництві кожного об'єкта, залежність термінів і якості будівництва від місця розташування об'єкта, природних умов і навіть часу року. Перелічені та багато інших особливості обумовлюють порядок облік у товарно-матеріальних цінностей.

Також до основних особливостей будівництва можна віднести такі:

- унікальність переважної більшості об'єктів будівництва;
- різноманітність виконуваних видів будівельних робіт;
- залежність значної частини робіт від погодних мов;
- значна тривалість будівництва (як правило, більше 1 року);
- складність оцінки економічної ефективності прийнятих організаційно-технічних та управлінських рішень внаслідок значної тривалості реалізації будівельних проектів;
- наявність значних, об'єктивно обумовлених перерв у завантаженості спеціалізованих будівельних підприємств або окремих спеціалізованих бригад у складі будівельних підприємств;
- тривалий життєвий цикл продукції будівництва (може бути більше 100 років) у сукупності з необхідністю забезпечення безпеки експлуатації об'єктів будівництва протягом усього циклу;
- значний вплив кваліфікації персоналу як управлінського (на стадії підготовки та реалізації), так і виробничого (у процесі виконання будівельно-монтажних робіт) на безпеку подальшої експлуатації об'єкта будівництва;
- багатоетапність реалізації будівельних проектів;
- велика кількість учасників і складний процес організації документообігу;
- територіальна роз'єднаність адміністрації будівельного підприємства та виробництва;

– тенденція зниження якості будівельно-монтажних робіт, широкого залучення до виконання робіт малокваліфікованих робочих кадрів, зниження якості підготовки інженерно-технічних робітників.

Даний перелік можна доповнити наступними специфічними рисами будівельного виробництва:

- специфічність нормативно-правового забезпечення;
- різноманітність організаційно-правових форм будівельних підприємств;
- характерність поетапної оплати виконаних робіт замовниками;
- будівельна продукція є нерухомою, тоді як ресурси будівельних підприємств постійно змінюють своє місцезнаходження;
- висока залежність від допоміжного виробництва та суміжників;
- високий рівень травматизму та професійних захворювань.

Поняття «запаси» є відносно дискусійним і трактується в літературних джерелах неоднозначно (табл. 1).

Таблиця 1.1

Визначення сутності виробничих запасів підприємства

Автор, джерело	Визначення поняття
П(С)БО 9 «Запаси»	Запаси - активи, які: - утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності; - перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; - утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством/установою.
МСФЗ 2 «Запаси»	Запаси – це активи, які передбачені для подальшого продажу вході звичайної діяльності; що знаходяться у процесі виробництва для такого продажу, або ті, що знаходяться у вигляді сировини та матеріалів, які будуть використовуватись у процесі виробництва або надання послуг, за винятком незавершеного виробництва, що виникає за угодами на будівництво, включаючи безпосередньо пов'язані з ними угоди на надання послуг, фінансових інструментів та біологічних активів, що належать до сільськогосподарської діяльності, та сільськогосподарська продукція в момент її збирання.

Багрій К.Л.	Виробничі запаси – це вартість запасів, малоцінних швидкозношуваних предметів, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу.
Білик М.С.	Виробничі запаси – це сировина, основні матеріали, що комплектують вироби і інші матеріальні цінності, призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва і адміністративних потреб.
Кащерна Н.Б.	Виробничі запаси – це вартість сировини, основних матеріалів, що становлять основу виготовленої продукції, придбаних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, допоміжних речовин.

Отже, можна узагальнити те, що виробничі запаси представляють собою одну з частин майна, а саме - оборотних активів господарюючого суб'єкта, необхідну для нормального здійснення і розширення його діяльності.

Для правильної організації обліку запасів на підприємстві перш за все необхідно дати відповідь на ряд запитань: коли, звідки, скільки і на яку суму надійшли запаси, як виконуються програми постачання; кому, коли і скільки відпущено запасів; як виконується програма виробничого споживання; який залишок по окремих видах запасів і як дотримуються встановлені ліміти тощо.

Необхідними передумовами правильної організації обліку запасів є:

- раціональна організація складського господарства;
- наявність інструкції з обліку виробничих запасів;
- розробка номенклатури запасів;
- правильне групування класифікація (запасів);
- розробка норм витрачання запасів.

Критичний огляд наукових праць дослідників і фахівців у галузі обліку та оцінки виробничих запасів дозволяє виокремити такі наступні негативні аспекти, що притаманні обліково-аналітичній роботі з управління виробничими запасами будівельних підприємств:

- складність аспектів визначення справедливої ринкової та неринкової

вартості запасів;

- застосування підприємствами застарілих галузевих нормативно-правових актів з обліку і аналізу виробничих запасів;
- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства;
- відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку підприємства для забезпечення керівництва підприємства необхідною управлінською інформацією;
- невідповідний рівень а найчастіше і взагалі відсутність контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів визначення оптимального їх рівня;
- вивчення обсягів, причин створення та політики реалізації понаднормативних запасів.

Для цілей бухгалтерського обліку виробничі запаси включають : сировину, основні й допоміжні матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, паливо, тару й тарні матеріали, будівельні матеріали, матеріали, передані у переробку, запасні частини, матеріали сільськогосподарського призначення та інші матеріали.

Виробничі запаси займають особливе місце у складі майна підприємства та у структурі витрат, адже вони є основною складовою при формуванні собівартості готової продукції.

Існує класифікація запасів, що базується на плані рахунків бухгалтерського обліку. При цьому запаси поділяють на: сировину і основні матеріали, незавершене виробництво, готову продукцію, товари, малоцінні та швидкозношувані предмети. Деякі із авторів також подають класифікацію запасів за планом рахунків бухгалтерського обліку, проте паралельно ще пропонують класифікацію запасів за економічним змістом, виділяючи дев'ять класифікаційних ознак: за місцем перебування, наявністю на підприємстві,

наявністю на початок та кінець періоду, стосовно до балансу, ступенем ліквідності, обсягом, сферою використання, складом та структурою.

Структура запасів залежить від виду діяльності та відповідної форми власності підприємства. Аналіз наукової літератури дає можливість узагальнити і виділити основні класифікаційні ознаки та відповідні види запасів (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація запасів будівельного підприємства [40]

Класифікаційна ознака	Види запасів
1.3а функціональною ознакою	-основні -допоміжні
2.3а призначенням	- для реалізації -для виробництва
3. За місцем перебування	-у постачальників, посередників - у роздрібній торгівлі -у дорозі -у виробничому процесі -у підзвітних осіб - на складах підприємства
4.3а часом зберігання	- швидколіквідні - тривалого зберігання -тимчасового зберігання
5. За цілями	- власні - запозичені - на утриманні

Основними класифікаційними ознаками, що можна виділити при поділі запасів є такі: цільове призначення, місце перебування, час зберігання на підприємстві, період використання, форма власності, структура.

Найбільш поширеною є типова класифікація за функціональною ознакою й призначенням у виробництві. Відповідно до таких ознак запаси поділяються на основні й допоміжні. Заслугує на увагу й класифікація виробничих запасів в залежності від їх ролі в процесі виробництва. Для цього запаси на підприємстві рекомендується класифікувати на три групи: матеріали, що постійно споживаються і від яких залежить безперервність

виробничого процесу; матеріали, які використовуються постійно, але безпосередньо не пов'язані з виготовленням продукції; матеріали, потреба в яких виникає досить рідко.

Запаси за призначенням поділяються: для реалізації та для виробництва (виробничі). За місцем перебування: у постачальників, посередників, роздрібній торгівлі, дорозі, виробничому процесі, підзвітних осіб, на складах підприємства. За формою власності: власні, запозичені, на утриманні. За часом зберігання на підприємстві: швидколіквідні, тривалого зберігання, тимчасового зберігання. За цілями: поточні, тактичні, стратегічні. За структурою запаси поділяються на: сировину і матеріали, незавершене виробництво, готову продукцію.

Загалом, важливою передумовою ефективного управління виробничими запасами на підприємстві є їх чітка класифікація. Розуміння економічної сутності виробничих запасів та правильна класифікація справляє значний вплив на правильність подальшого обліку їх на підприємстві.

Виробничі запаси з погляду акумуляції засобів будівельної організації - це одна з основних складових оборотних фондів будівельної організації. В будівельних організаціях вони можуть складатися із запасів сировини, матеріалів, конструкцій, виробів.

У будівельних організаціях основні витрати формування запасів пов'язані з придбанням сировини, матеріалів, конструкцій і виробів. Для більшості будівельних організацій витрати на основні будівельні матеріали складають найважливішу статтю витрат, як правило, вони залежать від об'ємів будівельного виробництва і реалізації будівельної продукції і відносяться до чистих змінних (пропорційних) витрат. В той же час вищі ціни на великі партії матеріалів можуть привести до того, що витрати будуть зростати швидше, ніж об'єми виробництва.

У будівельній організації ведеться робота по плануванню щодо забезпечення виробництва всіма видами матеріально-технічних ресурсів з метою скорочення простоїв будівельних машин і механізмів, а також робочої сили, підвищення рівномірності робіт і скорочення непродуктивних витрат, підвищення продуктивності праці, зниження загальних витрат виробництва і підвищення ефективності функціонування будівельної організації.

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження

Питання бухгалтерського обліку, аналізу та контролю запасів в будівельній галузі, досить складні через відсутність загальних методик обліку та контролю, єдиного нормативного документу, із чітко встановленим порядком відображення операцій в обліку.

Нормативне регулювання в Україні здійснюється органами, що мають на це відповідні повноваження: Верховною Радою України через прийняття законів та постанов; Президентом України, переважно, у формі указів щодо визначення напрямів інвестиційної політики на певний період; Кабінетом Міністрів України через прийняття постанов, що регулюють на підставі відповідних законів певний вид відносин у сфері капітального будівництва; уповноваженими органами держави, такими як Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Державна архітектурно-будівельна інспекція, які виконують свої повноваження у формі відомчого регулювання в межах наданих їм повноважень; органи місцевого самоврядування – відповідно до делегованих державою повноважень у цій сфері; місцеві державні адміністрації – згідно зі своєю компетенцією, що визначається відповідними актами законодавства.

Система нормативно-правових актів щодо регулювання бухгалтерського обліку та контролю в Україні може бути представлена 5-тирівневою структурою (рис. 1.1).

Рівні законодавства у сфері регулювання обліку , аналізу та контролю у будівництві

1. Конституція України

2. Закони та інші підзаконні нормативні акти

3. Положення бухгалтерського обліку та інші нормативні акти (накази, інструкції та ін.), що приймаються центральними органами спеціальної компетенції (Міністерством фінансів України, Держкомстатом України та іншими відомствами)

4. Методичні рекомендації з ведення бухгалтерського обліку та здійснення контролю, що розробляються і затверджуються з врахуванням особливостей та потреб

5. Робочі документи щодо організації та ведення бухгалтерського обліку та контролю, застосування облікової політики, що приймаються власником підприємства на підставі нормативних документів, розроблених і затверджених органами держави

Рис. 1.1. Структура законодавства, що регулює бухгалтерський облік та контроль в Україні

Кожна галузь економіки має свої особливості щодо порядку відображення тих чи інших операцій в бухгалтерському обліку. Хоча можливі несуттєві відмінності, але загалом вони визначають порядок правильного відображення кожної господарської операції на підприємстві. В іншому випадку, суб'єкт господарювання нестиме відповідальність перед

податковими органами, інвесторами та акціонерами, клієнтами та іншими суб'єктами, що так чи інакше пов'язані з підприємством.

Будівельна галузь не є виключенням і для того, щоб знизити автономність у прийнятті необґрунтованих рішень підприємствами з приводу проблемних питань (визнання доходів і витрат; рахунків, що використовуються), держава розробляє специфічні нормативно-правові акти, що стосуються виключно будівельних підприємств.

Основні документи, що регулюють бухгалтерський облік витрат в будівництві наведено у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Основні нормативно-правові акти, що регулюють облік запасів будівельного підприємства

Нормативно - правовий документ	Питання, що регулюються
Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”	- основні принципи ведення бухгалтерського обліку запасів; - порядок організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві; - умови застосування міжнародних стандартів;
Податковий Кодекс України	- порядок визнання доходів і витрат в цілях оподаткування; - можливість надання і отримання пільг при здійсненні діяльності у сфері будівництва; - порядок оподаткування діяльності з надання будівельно-монтажних робіт; - склад витрат операційної діяльності (собівартість) та інших витрат (загальновиробничі, адміністративні, на збут тощо);
НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”	- порядок розкриття у звітності інформації про незавершені капітальні інвестиції інвестора і забудовника; - незавершене виробництво, заборгованість замовників за будівельним контрактом;
П(С)БО 9 “Запаси”	-порядок визнання запасів; - класифікація запасів; - порядок облікового відображення запасів;
П(С)БО 18 “Будівельні контракти”	- визнання доходів і витрат протягом виконання будівельного контракту з урахуванням ступеня завершеності робіт на дату балансу; - методи визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом; - оцінка доходів і витрат за будівельним контрактом; - відображення витрат у будівництві;
МСБО 11 “Будівельні контракти”	- встановлення облікового підходу до доходів та витрат, пов'язаних із будівельними контрактами; - порядок визнання доходів і витрат за контрактом протягом

	звітних періодів, у яких виконуються будівельні роботи;
Державні будівельні норми	Профільні нормативно-правові акти, згідно яких проводяться всі необхідні розрахунки щодо вартості будівельно-монтажних робіт, на реалізацію яких повністю чи частково планується залучення державних коштів;
Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт	- встановлюють єдині методичні засади формування собівартості будівельно-монтажних робіт; - застосовуються для цілей планування, бухгалтерського обліку і калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт

Продовж. табл. 1.2

Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	- чистий дохід підрядника щодо виконання будівельних контрактів; - собівартість виконаних робіт, адміністративні та інші витрати щодо виконання будівельних контрактів;
Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства	принципи, методи, процедури, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, коли нормативно-правовими актами передбачено більше ніж один їх варіант;

У табл. 1.2 систематизовано основні нормативні акти, що регулюють питання, пов'язані з визнанням запасів та їх класифікацією, порядком облікового відображення виробничих запасів будівельним підприємством. Діяльність організацій будівельної галузі регулюється й іншими нормативно-правовими актами: Цивільним Кодексом, господарським Кодексом, національними стандартами бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності, Законом України «Про будівельні норми», Законом України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», Податковим Кодексом України та іншими, які суттєво змінюють системи стандартизації, технічного регулювання, оподаткування діяльності будівельних підприємств тощо.

На даний час, в Україні облік ведеться за трьома напрямками: управлінський, фінансовий та облік з метою оподаткування.

Управлінський використовується для прийняття рішень щодо подальшої діяльності, фінансовий – для надання достовірної інформації про стан підприємства внутрішнім (керівникам, засновникам) і зовнішнім (інвесторам, кредиторам) користувачам, а податкові розрахунки – для визначення розміру податкових зобов'язань платника податків.

Управлінський облік організовується і ведеться довільно, тобто подається та інформація про господарську діяльність підприємства, яку управлінська ланка хоче бачити в даний момент часу. Щодо фінансового та податкового обліку існують вимоги і законодавчі акти, які його регулюють. Це, зокрема, Податковий Кодекс України, Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси».

Податковим Кодексом України визначено, у разі якщо платник податку виконує роботи, надає послуги з довготривалим (більше одного року) технологічним циклом виробництва та якщо договорами, укладеними на виробництво таких виконання робіт, надання послуг, не передбачено поетапного їх здавання, доходи нараховуються платником податку самостійно відповідно до ступеня завершеності виробництва (операції з надання послуг), який визначається за питомою вагою витрат, здійснених у звітному податковому періоді, у загальній очікуваній сумі таких витрат та/або за питомою вагою обсягу послуг, наданих у звітному податковому періоді, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані. Тобто дана стаття повністю стосується підприємств, що надають послуги з будівництва, оскільки більшість робіт (послуг) здійснюється протягом строку, що перевищує один рік.

При розробці Податкового Кодексу України структура доходів та витрат, що враховується при обрахуванні прибутку для оподаткування, максимально наближена до національних стандартів бухгалтерського обліку. Проблема полягала у тому, що до собівартості загальновиробничі витрати не включалися. Її було вирішено через введення нового абзацу до ПКУ за пунктом 138.8, згідно з яким до складу собівартості відносяться

загальновиробничі витрати, які відносяться на собівартість виготовлених та реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку

Основним документом, що визначає облік господарських операцій на підприємствах будівельної галузі, є П(С)БО 18 «Будівельні контракти». Це положення визначає порядок формування підрядниками інформації про доходи та витрати, пов'язані з використанням будівельних контрактів, і розкриття цієї інформації у фінансовій звітності. П(С)БО 18 встановлює єдиний підхід до обліку доходів та витрат, що виникають під час виконання коротко та довгострокових договорів.

Крім вищезазначеного стандарту, для обліку певних господарських операцій та подій слід застосовувати:

- П(С)БО 9 “ Запаси ” – визначення складу запасів, будівельного підприємства [89];
- П(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах ” – відображення змін оцінок доходу та витрат за будівельним контрактом;
- П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» - визначення порядку формування звітності суб'єктами малого підприємництва.
- Інструкцію про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій – застосування відповідних рахунків для обліку будівельних контрактів [38].

У теоретичному розумінні виробничі запаси є предметами праці, які одноразово використовуються у виробничому процесі, свою вартість повністю переносять на готову продукцію. В бухгалтерському обліку більшість предметів праці вважаються виробничими запасами. Але поняття матеріальних і виробничих запасів є дискусійним і трактується в літературних джерелах неоднозначно.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про товарно-виробничі запаси та розкриття їх у фінансовій звітності визначає П(С)БО 9 «Запаси» (рис. 1.2).

Рис. 1.2 Характеристика П(С)БО 9 «Запаси»

Згідно з Положенням (Стандартом) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси» [89] матеріально-виробничі запаси відображаються в бухгалтерській звітності відповідно до правила нижчої з двох оцінок – за собівартістю або за ринковою ціною (чиста вартість реалізації). Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси», п. 7 визначає, що чиста вартість реалізації – це чиста сума, яку суб'єкт господарювання очікує отримати від продажу запасів у звичайному ході бізнесу. Справедлива вартість відображає суму, за яку ті самі запаси можна обміняти між обізнаними та зацікавленими покупцями та продавцями на ринку. Поверхневий аналіз П(С)БО 9 та МСБО 2 дає підставу дійти висновку про певну ідентичність більшості положень, що є очевидним, однак деякі аспекти оцінки запасів мають відмінності (табл. 1).

Нині в Україні можуть використовуватися п'ять методів оцінки списання виробничих запасів: ідентифікованої собівартості запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу.

Таблиця 1.3

Порівняння відмінностей оцінки виробничих запасів в окремих нормативних актах

Характеристика	П(С)БО 9 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»
Відображення знецінення запасів	на суму збільшення чистої вартості реалізації, але не більше суми попереднього зменшення, визнається інший операційний дохід із збільшенням вартості цих запасів (п. 28).	якщо за тих обставин, які раніше спричинили часткове списання запасів нижче собівартості, більше немає або якщо є чітке свідчення збільшення чистої вартості реалізації внаслідок зміни економічних обставин,

		сума часткового списання сторнується (п. 33).
Оцінка витрат, пов'язаних із переробкою запасів	не регламентується, а визначена П(С)БО 16 «Витрати»	визначена п.12-14
Методи оцінки під час вибуття	ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу (п. 16)	конкретна ідентифікація (п. 23); ФІФО (п. 25), середньозважена собівартість (п. 27)

Міжнародні стандарти фінансової звітності, поряд із національними положеннями бухгалтерського обліку, стають базовими інструментами для здійснення контролю та аналізу виробничих запасів підприємства.

Для аргументації такого висновку зосередимо увагу на вимогах щодо розкриття інформації, що містяться в міжнародних та національних стандартах фінансової звітності.

МСБО 1 «Надання фінансової звітності» містить загальні вимоги до надання фінансової звітності, рекомендації щодо її структури і вимоги до її змісту. Фінансова звітність надає структуроване уявлення про фінансовий стан і фінансові результати діяльності підприємства, а також дозволяє отримати необхідну інформацію для контролю та аналізу його фінансової стійкості. Інформація про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи і витрати, прибутки і збитки, інші зміни у власному капіталі, рух грошових коштів та інша, що міститься у фінансовій звітності та у примітках до неї, надає можливість прогнозувати рух грошових коштів підприємства в майбутньому, їх розподіл в часі та визначати фінансову стійкість на перспективу.

Інформація, яка отримана у Звіті про рух грошових коштів, відповідно до вимог МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», дає можливість розрахувати модифіковані показники фінансової стійкості: оборотності із

використанням даних про надходження грошових коштів замість виручки від продажу; показники ефективності – з чистим грошовим потоком замість прибутку.

Одним із важливіших індикаторів фінансових результатів є показники, що характеризують ступінь забезпеченості запасів і витрат джерелами їх формування. В зв'язку з цим необхідно керуватися МСБО 2 «Запаси» і П(С)БО 9 «Запаси», які визначають методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності, а також порядок обліку запасів, способи розрахунку собівартості, що використовуються для визначення собівартості запасів [89].

Вибір одного із способів оцінки запасів при їх вибутті впливає безпосередньо на фінансові результати підприємства. Дослідження фінансових результатів підприємства обумовлює необхідність оцінювання наслідків зміни облікової політики у відповідності з МСБО 8 «Облікова політика, зміни в розрахункових бухгалтерських оцінках і помилках» і П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».

Відповідно до МСБО 8, підприємство повинно змінювати свою облікову політику, коли її зміни призводять до того, що фінансова звітність надає надійну і більш значиму інформацію про вплив операцій, інших подій або умов на фінансовий стан, фінансові результати діяльності або потоки грошових коштів.

Найважливішим документом, з використанням якого здійснюється регулювання бухгалтерського обліку у будівництві, є Державні будівельні норми (ДБН). Це комплекс нормативних актів, затверджених центральним органом виконавчої влади з питань будівництва та архітектури. Вони регулюють положення організаційно-методичного характеру, містобудування, кошторисних норм та правил.

Згідно з ДБН 2000 система ціноутворення в будівництві містить кошторисні нормативи і правила визначення вартості будівництва і складання інвесторської кошторисної документації. Система ціноутворення в

будівництві базується на нормативно-розрахункових показниках і поточних цінах трудових та матеріально-технічних ресурсів. Нормативними показниками є ресурсні елементи кошторисної норми. На підставі цих норм і поточних цін на матеріально-технічні ресурси визначаються прямі витрати у вартості будівництва.

Інші витрати, що враховуються у вартості будівництва, визначаються не за нормами, а розраховуються. До таких витрат відносяться: накладні витрати; кошти на зведення і розбирання титульних тимчасових будівель і споруджень чи пристосування і використання існуючих чи новозбудованих будинків і споруджень стаціонарного типу; додаткові витрати при виконанні будівельно-монтажних робіт у зимовий період; інші витрати замовника і підрядних будівельно-монтажних організацій, пов'язані із здійсненням будівництва; витрати на утримання служби замовника й авторський нагляд; витрати на підготовку експлуатаційних кадрів; витрати на проектні і дослідницькі роботи; кошторисний прибуток на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами.

Використання ДБН є обов'язковим у разі залучення державних коштів. В інших випадках фінансування робіт ці норми носять лише рекомендаційний характер.

Отже, можна виділили такі рівні нормативно - правових актів з питань обліку та контролю запасів у житловому будівництві: міжнародні або континентальні, загальнодержавні, загальнооблікові галузеві (відомчі), регіональні.

Дослідження законодавчої бази щодо обліку виробничих запасів, підтверджують, що у більшості з них наведено певні аспекти з регулювання бухгалтерського обліку запасів на підприємствах, що спеціалізуються на будівництві.

Значна кількість нормативних актів щодо проблематики обліку запасів є позитивним моментом, оскільки прослідковується чітка лінія у трактуванні тих чи інших положень, що у подальшому призведе до зниження кількості

різноманітних шахрайств, у тому числі у сфері виконання будівельно-монтажних робіт.

Один із блоків нормативно-правового забезпечення контролю й аналізу запасів будівельного підприємства є міжнародні стандарти аудиту. Проте їх використання для цілей контролю й аналізу діяльності підприємства обмежується тим, що існуючі стандарти аудиторської діяльності орієнтовані на професійних аудиторів і відображають сутність системи внутрішнього контролю у плані вимог до її оцінки, що пред'являються зовнішніми аудиторами. Але цього недостатньо для розробки методологічних засад з удосконалення системи внутрішнього контролю підприємств.

Як зазначає Н. Г. Виговська, вимоги керівництва підприємства до системи внутрішнього контролю значно ширші ніж вимоги аудиторів [21]. Для здійснення контролю й аналізу запасів будівельного підприємства доцільно використовувати МСА №315 «Розуміння суб'єкту господарювання та його середовища й оцінка ризиків суттєвих викривлень» і МСА № 400 «Оцінка ризиків та внутрішній контроль» для визначення структури системи елементів, процедур і оцінки ризику внутрішнього контролю.

Як вже було зазначено, складність регламентації контролю й аналізу діяльності підприємства полягає у відсутності державного нормативного регулювання питань створення і функціонування системи внутрішнього контролю на підприємстві.

До нормативно-правової бази аналізу та контролю запасів будівельного підприємства відносяться внутрішньо фірмові стандарти, правила і методики контролю та аналізу діяльності підприємства, які розробляються для внутрішнього користування на кожному підприємстві, виходячи з умов його діяльності, організаційної структури, спеціалізації, кваліфікації спеціалістів та наявності матеріально-технічної бази.

У науковій літературі під стандартами внутрішньогосподарського контролю (внутрішнього аудиту) розуміють регламенти (документи), які

визначають порядок, принципи і методи здійснення контролю внутрішніми контролерами (аудиторами).

Загалом, для будівельних підприємств, що спеціалізуються на будівництві житла, має бути обов'язково розроблений спеціальний внутрішній документ – положення про облікову політику, що встановлює основні правила щодо відображення фактів господарського життя та складання звітності. У даному розпорядному документі повинні розкриватися принципи, методи і процедури, що використовуються в процесі ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності.

Найбільша увага має бути приділена таким принципам і правилам, щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один варіант його ведення, оцінки запасів, методик проведення розрахунків щодо формування та розподілу витрат між окремими періодами; таких, що капіталізуються, чи списуються на поточну діяльність; між видами звичайної діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової); за місцем виникнення витрат і центрами відповідальності між об'єктами, що будуються, та інші. За основу для цього можна використати Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємств, затверджені накази Мінфіну України 27.06.2013 р. № 635.

Отже, оцінка нормативно-правової бази бухгалтерського обліку і контролю виробничих запасів в будівництві підтверджує думку про те, що окремі положення є суперечливими та потребують додаткових досліджень. Загалом, нерозвиненість та суперечливість окремих положень нормативно-правової бази, що регулює відносини у сфері будівельної діяльності, зумовлює виникнення недоліків у частині законодавчого регулювання бухгалтерського обліку і контролю будівельного процесу.

1.3. Передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Будівельна компанія М-В» розташоване за адресою: 08296, Київська область, м. Ірпінь селище міського типу Ворзель вул. Радянська 4Б.

ТОВ «Будівельна компанія М-В» являє собою багатопрофільне спеціалізоване підприємство з повною інфраструктурою виробничих, складських приміщень, власним автогосподарством, ваговим та пресовим господарством, яке забезпечує успішну діяльність у сфері будівництва, водопровідних, газопровідних робіт, покрівельних та ізоляційних робіт.

Підприємство має великий досвід у створенні об'єктів архітектури і користуючись цим надає повний спектр послуг у будівництві: проводить проектно-вишукувальні роботи, зводить будівлі і споруди, здійснює монтаж інженерних і транспортних мереж (доріг), виконує ремонтно-будівельні роботи та проводить виготовлення і монтаж металопластикових конструкцій.

У власності даної компанії перебуває близько 30-ти одиниць автомобільної техніки. Крім того, для виробництва бетону товарного у власності підприємства є бетонозмішувальне обладнання СБУ-СБ-145-12.

Також ТОВ «Будівельна компанія М-В» здійснює діяльність, яка пов'язана із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, а також з відверненням негативного впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини на території Броварського району Київської області.

Основною метою діяльності підприємства є формування ринку товарів та послуг, здійснення діяльності, спрямованої на отримання прибутку на вкладений капітал, а також задоволення на основі отриманого прибутку соціально-економічних інтересів учасників і працівників підприємства, які не є учасниками товариства.

Досліджуване підприємство створене у відповідності до Конституції України, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, інших нормативних актів чинного законодавства України.

Підприємство є юридичною особою, набуває майнових та особистих немайнових прав, несе відповідні обов'язки, укладає договори, контракти, угоди, зовнішньоекономічні контракти та інші правочини, виступає в суді, господарському, адміністративному та третейському суді від свого імені, має відокремлене майно, поточні, валютні та інші рахунки в установах банків, круглу печатку з власним найменуванням, штампи, бланки зі своєю назвою, емблеми, затверджені у встановленому порядку, товарний, фірмовий знак чи знак обслуговування й інші атрибути.

Права юридичної особи Товариство набуває з моменту державної реєстрації. Зміни й доповнення до установчих документів Товариства вносяться за рішенням Загальних зборів Засновників (Учасників) у порядку, передбаченому чинним законодавством (Додаток Б).

Частина чистого прибутку, що підлягає розподілу між Засновниками підприємства, розподіляється пропорційно їхнім часткам у Статутному капіталі. Розподіл цієї частини може провадитись щоквартально та за підсумками роботи за рік.

Для забезпечення діяльності підприємства за рахунок вкладів Засновників створюється Статутний капітал у розмірі 5 тис. грн, який ділиться згідно часток кожного Засновника в Статутному капіталі підприємства. Вищим органом управління підприємства є Загальні збори Засновників. Вони складаються з Засновників підприємства або призначених ними представників. Загальні збори Засновників очолює Голова зборів, який за допомогою Секретаря зборів організовує скликання чергових та позачергових Загальних зборів Засновників та ведення протоколу.

Виконавчим органом управління на ТОВ «Будівельна компанія М-В» є генеральний директор підприємства (рис. 1.4).

Юрист

Головний
механік

1.4. Організаційна структура ТОВ «Будівельна компанія М-В»*

*розроблено автором за даними підприємства

Дослідження організаційної структури ТОВ «Будівельна компанія М-В» дозволило встановити його організаційні особливості, які можна об'єднати в наступні групи:

1) Загальні:

- відсутність відділу збуту та маркетингу, оскільки збутова діяльність спрямована на пошук замовника;
- проста структура основних, допоміжних та обслуговуючих підрозділів, що пояснюється вузькою спеціалізацією досліджуваного підприємства.

2) Часткові:

- відсутність в організації проектного відділу. Це пояснюється тим, що, як правило, до компетенції будівельної організації не входить здійснення проектно-дослідницьких робіт. Замовник звертається до будівельної фірми вже з готовим розробленим проектною організацією проектом об'єкта будівництва;
- відсутність контрольно-аналітичного відділу за діяльністю підприємства, за рахунок чого втрачається можливість отримання оперативних даних щодо прорахунків та помилок у веденні обліку діяльності підприємства в цілому, та обліку результатів операційної діяльності зокрема.

Вищенаведені особливості мають бути враховані при сегментації діяльності ТОВ «Будівельна компанія М-В».

Виходячи з того, що виробничий процес займає центральне місце в будівельній діяльності досліджуваного підприємства, то на якісне його здійснення повинні бути спрямовані зусилля усіх структурних підрозділів. Для визначення ролі в забезпеченні та здійсненні процесу будівництва, структурні підрозділи ТОВ «Будівельна компанія М-В» були згруповані нами до чотирьох блоків згідно функцій, що виконують вони у виробництві. Перший блок, ще названий нами «загальне керівництво» очолює останні три. Це пояснюється тим, що саме його складові підрозділи (бухгалтерія, планово-економічний, фінансовий та юридичний відділи) визначають завдання організації в цілому, координують та планують роботу всіх інших підрозділів, а також приймають рішення щодо змін в напрямках діяльності та розвитку будівельної організації.

Механізм взаємозв'язку між структурними підрозділами блоку «загальне керівництво» в процесі формування обліково-економічної інформації, зв'язаної з виробничими витратами, зображено на рис. 1.5

ОЦІНКА

КАЛЬКУЛЯЦІЯ

Рис. 1.5 Інформаційні зв'язки між структурними підрозділами ТОВ «Будівельна компанія М-В» *

*розроблено автором

Наступні блоки розташовані на одному ієрархічному рівні, однак виробничий блок знаходиться усередині, оскільки він визначає потреби виробництва та характер дій, що відбувається в ньому. В організаційній структурі досліджуваного підприємства доцільно створити контрольно-аналітичний відділ, завданнями якого є аналітичне забезпечення прийнятих управлінських рішень а також контроль за вчасністю та правильністю виконання будівельних робіт ТОВ «Будівельна компанія М-В».

У відповідності із своєю метою підприємство має право: вступати до договірних відносин з державними, кооперативними, приватними підприємствами і організаціями, громадянами, а також бути посередником між ними у зв'язку з виконанням робіт, які є предметом діяльності підприємства; наймати персонал на умовах діючого законодавства; передавати на договірних засадах матеріальні і грошові ресурси юридичним та фізичним особам, що виконують для підприємства роботи та послуги та інше, яке передбачене статутом підприємства.

Відповідальність за забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник даного підприємства.

Управління ТОВ «Будівельна компанія М-В» здійснюється згідно з його установчими документами. Власник здійснює свої права щодо управління підприємством через уповноважені ним органи відповідно до статуту підприємства чи інших установчих документів. Керівник підприємства без доручення діє від імені підприємства, представляє його інтереси в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, інших організаціях, у відносинах з юридичними особами та громадянами, формує адміністрацію

підприємства і вирішує питання діяльності підприємства в межах та порядку, визначених установчими документами.

Джерелами формування майна підприємства є: майно, передане власником та органом управління майном; доходи отримані від утилізації відходів, будівельної та ремонтно-будівельної діяльності, ; доходів від цінних паперів; кредитів банків та інших кредиторів; капітальні вкладення і кошти з бюджету; безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян; інші джерела, що не заборонені законодавством України.

Для ведення бухгалтерського обліку за принципами і методами, передбаченими Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, у штаті підприємства є бухгалтерська служба, яку очолює головний бухгалтер. На підприємстві застосовується автоматизована форма обліку відповідно до наказу про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства.

Згідно наказу “Про облікову політику підприємства ” при веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності ТОВ «Будівельна компанія М-В» дотримується основних принципів НП(С)БО №1 “Загальні вимоги до фінансової звітності ” [69].

Здійснено аналіз діяльності досліджуваного підприємства за основними економічними показниками.

Основним узагальнюючим показником фінансових результатів діяльності підприємства є прибуток, який утворюється з надходжень (виручки) від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат, а також витрат на оплату праці. Оцінимо зміну даного показника ТОВ «Будівельна компанія М-В» в динаміці (рис. 1.6).

Так, як підприємство було створене в 2014 році, то і аналіз основних показників будемо здійснювати за 2014р.- 2017 рр.

За даними рис. 1.6 найкращим роком щодо отримання прибутку за останні чотири роки був 2017 р. (сума чистого прибутку – 241,9 тис.грн), а

найгіршим роком - 2014р. (сума збитку-25,3 тис.грн). З 2014 р. по 2016 р. ТОВ «Будівельна компанія М-В» зазнавала збитків за рахунок перевищення сукупних витрат над доходами.

Рис. 1.6 Динаміка чистого прибутку ТОВ «Будівельна компанія М-В» за 2014-2017 рр. *

*розроблено автором на базі фінансової звітності підприємства

На рис. 1.7 наведена динаміка доходів та витрат досліджуваного підприємства.

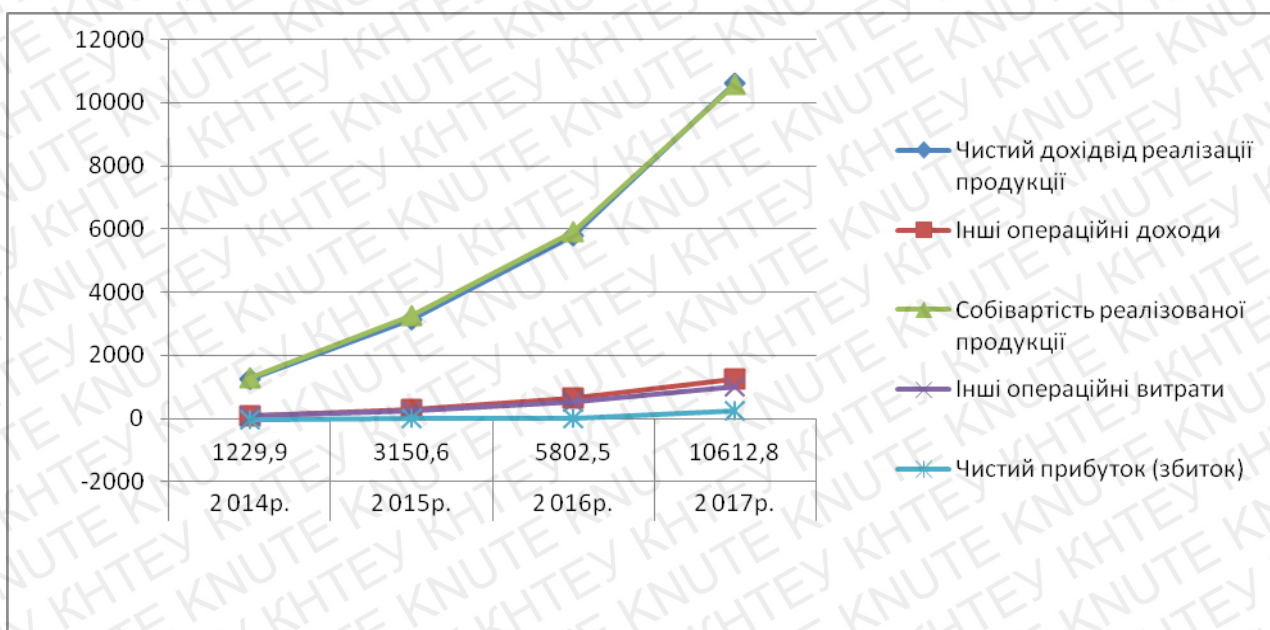

Рис. 1.7 Динаміка доходів та витрат ТОВ «Будівельна компанія М-В»

за 2014 – 2017 рр.

З рис. 1.7 видно, що чистий дохід від реалізації будівельної продукції з кожним роком зростає. Так, в 2015р. темп приросту чистого доходу склав 156,17% (або 1920,7 тис.грн), в 2016 р. – 84,17%, а в 2017р. – 82,9 %. Дана динаміка свідчить про збільшення обсягів будівельно-монтажних робіт. За весь аналізований період, інші операційні доходи значно збільшились. Так в 2014 р. вони склали 96,8 тис.грн, а вже в 2017р.-1230,5 тис.грн.

З рис. 1.7 видно майже спів падіння чистого доходу від реалізації будівельної продукції з її собівартістю. Загалом, спостерігається позитивна динаміка, адже підприємство в 2017 році почало отримувати прибутки.

В додатку Б (табл. Б.2) наведена динаміка активів, капіталу та зобов'язань досліджуваного підприємства.

З даних, наведених в Додатку Б (табл. Б.2) бачимо, що загальна вартість майна ТОВ «Будівельна компанія М-В» за останній рік зменшилась. Це є негативними змінами, оскільки зменшення активів свідчить про погіршення економічного потенціалу підприємства, його ваги на ринку. Така зміна в обсязі активів підприємства була зумовлена зменшенням як необоротних, так і оборотних активів.

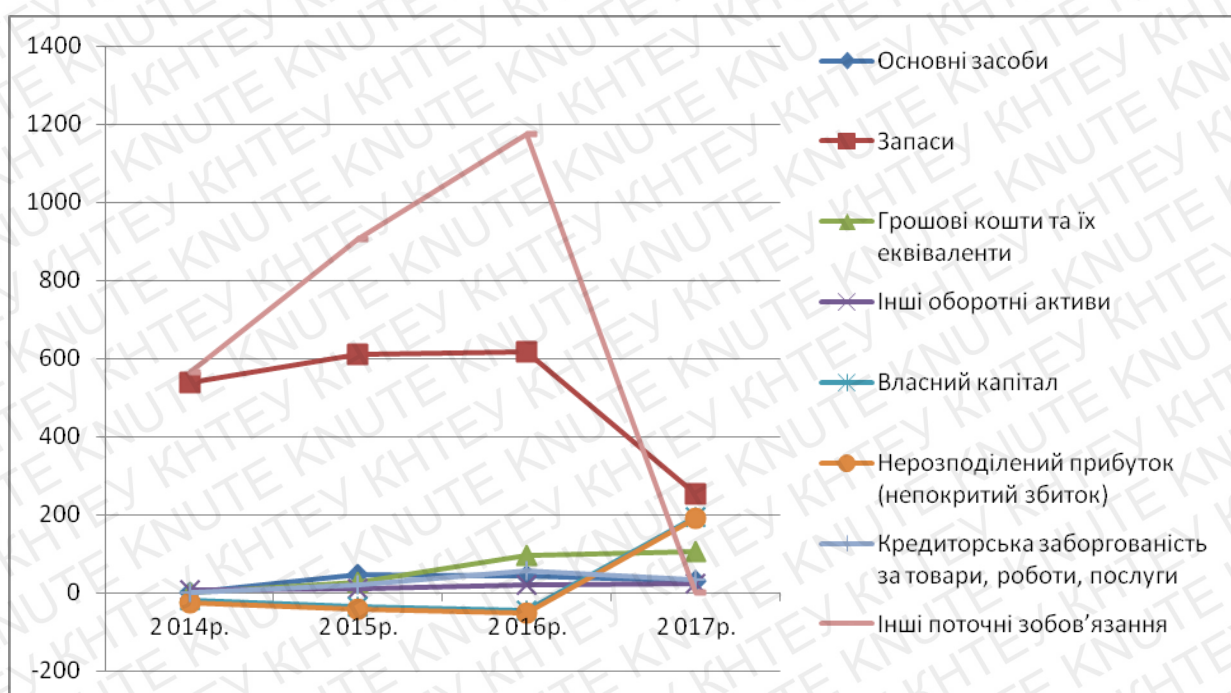

Рис. 1.8. Динаміка активів, капіталу та зобов'язань ТОВ «Будівельна компанія М-В» за 2014 – 2017 рр.

Аналізуючи довгострокові (необоротні) активи, найважливішим для оцінки фінансового стану є діагностика їх зростання, структурних зрушень та ефективності використання. Необоротні активи сформовані за рахунок основних засобів.

Дана стаття активів за аналізований період зменшилась, що свідчить про ступінь покриття (окупності) основного капіталу (за ступенем зношуваності). Скорочення оборотних активів відбулося за рахунок скорочення запасів, іншої поточної дебіторської заборгованості.

Необхідно відзначити що в 2017р. в порівнянні з 2016р. запаси зменшились на 59,2%, причиною чого може бути скорочення масштабів діяльності підприємства.

Що ж до джерел формування активів, необхідно відзначити, що оборотні активи фінансуються за рахунок власного оборотного капіталу і поточних зобов'язань підприємства.

На кінець аналізованого періоду власний капітал збільшився 241,9 тис.грн. в порівнянні з 2016р. і разом з тим збільшилась його частка в структурі джерел формування оборотних активів. Це є позитивною зміною, що веде до покращення фінансової стійкості підприємства. Сума власного капіталу збільшилась за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку.

В табл. 1.4 наведені показники, що характеризують якісний стан основних засобів та інвестиційну привабливість підприємства.

Таблиця 1.4

Показники майнового стану ТОВ «Будівельна компанія М-В» за 2015-2017 рр.

<i>Показники</i>	<i>2015р</i>	<i>2016р</i>	<i>2017р</i>
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,41	0,43	0,44
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,16	0,17	0,17
Коефіцієнт вибуття	0,08	0,08	0,08

Фондовіддача (тис.грн)	67,3	140,1	346,8
------------------------	------	-------	-------

Із даних таблиці видно, що за аналізований періоді рівень зношеності основних фондів майже не змінився, але залишився на достатньо високому рівні. Одночасно можна констатувати помірний рівень оновлення основних засобів, позитивно оцінюється перевищення величини коефіцієнта оновлення основних засобів над коефіцієнтом вибуття, який в динаміці показував позитивну тенденцію до сталості.

На позитивну увагу заслуговує збільшення фондівіддачі основних засобів досліджуваного підприємства, що свідчить про покращення ефективності використання основних засобів підприємством.

Таблиця 1.5

Показники ліквідності ТОВ «Будівельна компанія М-В»
за 2014-2017 рр.

Показники	Норм. знач.	на 31.12.14	на 31.12.15	на 31.12.16	на 31.12.17
Коефіцієнт покриття	> 2	0,96	0,91	0,92	1,34
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7 –1,0	0,001	0,027	0,081	0,294
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 –0,25	0,001	0,027	0,081	0,22
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	-	-20,3	-83,1	-88,6	164,1

Із даних таблиці 1.5 видно, що коефіцієнт покриття значно менший за оптимальне значення, хоча і зростає. Коефіцієнт швидкої ліквідності та абсолютної значно менші за оптимальні значення, що свідчить про брак вільних обігових коштів на підприємстві. Разом з тим, на позитивну увагу заслуговує збільшення найліквіднішого активу, а саме в 2016р. та 2017 р. в

порівнянні з попередніми роками, грошові кошти збільшились на 70,5 тис.грн та 9,5 тис.грн. відповідно.

Таблиця 1.6

Показники фінансової стійкості ТОВ «Будівельна компанія М-В»
за 2014-2017 рр.

Показник	Рік			
	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт автономії	-3,6	-4,0	-4,1	29,0
Коефіцієнт фінансування	-3,5	-3,9	-4,0	40,8
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	0,1	0,2	0,1	-0,02
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,1	0,1	0,1	0,03

Коефіцієнт автономії мав від'ємне значення на протязі 2014-2016 рр в зв'язку з тим, що підприємство несло збитки. Разом з тим, в 2017р. підприємство отримало прибуток й сума власного капіталу значно збільшилась. Все це призвело до того, що коефіцієнт автономії в 2017році склав 29 %.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами характеризує рівень забезпечення підприємства власними коштами. На досліджуваному підприємстві даний коефіцієнт має тенденцію до зниження, що свідчить про брак власних коштів на підприємстві.

Підводячи підсумок викладеному матеріалу, необхідно відмітити позитивні зрушення у фінансово-господарській діяльності досліджуваного підприємства. Так, підприємство перетворилося із збиткового на прибуткове, покращилась структура активів підприємства за рахунок збільшення

ліквідних активів. Підприємство стало більш фінансово-стійким та незалежним від зовнішніх джерел фінансування.

Висновок до розділу 1

В першому розділі випускної кваліфікаційної роботи розкрита економічна сутність та порядок оцінки виробничих запасів будівельного підприємства.

В роботі розкриті особливості діяльності будівельних підприємств. Встановлені фактори, які впливають на величину запасів будівельних підприємств. Встановлено, що суттєвим чинником впливу на формування запасів є організація виробництва, тобто форма його здійснення, яка досить тісно пов'язана з технологією виробничого процесу.

Будівельна галузь є однією з галузей матеріального виробництва, особливо динамічно розвивається в останні роки. За підсумками 2017 року підприємства України виконали будівельні роботи на суму 101,1 млрд. грн., індекс будівельної продукції по відношенню до 2016 року склав 20,9 %.

Виробничі запаси займають особливе місце у складі майна підприємства та у структурі витрат, адже вони є основною складовою при формуванні собівартості готової продукції.

У будівельних організаціях основні витрати формування запасів пов'язані з придбанням сировини, матеріалів, конструкцій і виробів. Для більшості будівельних організацій витрати на основні будівельні матеріали складають найважливішу статтю витрат, як правило, вони залежать від об'ємів будівельного виробництва і реалізації будівельної продукції і відносяться до чистих змінних (пропорційних) витрат. В той же час вищі ціни

на великі партії матеріалів можуть привести до того, що витрати будуть зростати швидше, ніж об'єми виробництва.

В роботі здійснено економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази та спеціальної літератури з обліку, аналізу та контролю запасів будівельного підприємства. Оцінка нормативно-правової бази бухгалтерського обліку і контролю виробничих запасів в будівництві підтверджує думку про те, що окремі положення є суперечливими та потребують додаткових досліджень. Загалом, нерозвиненість та суперечливість окремих положень нормативно-правової бази, що регулює відносини у сфері будівельної діяльності, зумовлює виникнення недоліків у частині законодавчого регулювання бухгалтерського обліку і контролю будівельного процесу.

В роботі надана організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Будівельна компанія М-В». Встановлено, що на підприємстві відбулись позитивні зрушення у фінансово-господарській діяльності. Так, підприємство перетворилося із збиткового на прибуткове, покращилась структура активів підприємства за рахунок збільшення ліквідних активів. Підприємство стало більш фінансово-стійким та незалежним від зовнішніх джерел фінансування.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Фінансовий облік виробничих запасів будівельного підприємства

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси регламентовані П(С)БО-9 "Запаси".

Важливою умовою правильної організації обліку наявності та руху матеріальних цінностей є дотримання правил їх приймання та відпуску, а також своєчасне оформлення первинних документів.

Первинні документи з надходження та витрачання запасів — основа організації обліку матеріальних цінностей. Безпосередньо на підставі первинних документів здійснюють попередній, поточний і наступний контроль за рухом, зберіганням і раціональним використанням матеріальних ресурсів у будівництві.

Будівельні матеріали, конструкції, вироби, деталі, запасні частини надходять від постачальників, підзвітних осіб, що придбали матеріали в порядку готівкового розрахунку, внаслідок списання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, що прийшли в непридатність, власного підсобного виробництва тощо.

На поставку запасів будівельне підприємство укладає відповідні договори, в яких визначаються права, обов'язки і відповідальність сторін за дотриманням умов та строків поставок матеріальних цінностей.

Матеріали, що надходять на будівельне підприємство, оформлюють бухгалтерськими документами в наступному порядку:

1. Разом з відвантаженням продукції постачальник передає покупцю розрахункові та інші супровідні документи - платіжну вимогу (у двох примірниках: один - безпосередньо покупцю, другий - через банк), товарно-транспортні накладні, квитанцію до залізничної накладної тощо.

Розрахункові та інші супровідні документи, пов'язані з надходженням запасів, надходять до бухгалтерії, де перевіряється правильність їх оформлення, після чого їх передають відповідальному виконавцю з постачання.

2. У відділі постачання на підставі документів, що надходять, перевіряють відповідність договірним умовам обсягу, асортименту, термінів постачання, цін, якості матеріалів тощо. В результаті такої перевірки на розрахунковому або іншому супровідному документі роблять відмітку про повний або частковий акцепт (згода на оплату). Крім того, відділ постачання здійснює контроль за надходженням вантажів та їх розшук. З цією метою у відділі постачання ведуть журнал обліку вантажів, що надходять, в якому вказують: реєстраційний номер, дату запису, найменування постачальника, дату і номер транспортного документа, номер, дату і суму рахунку, рід вантажу, номер і дату прибуткового ордера або акту про приймання, запиту про розшук вантажу. У примітках роблять відмітку про оплату рахунку або відмову від акцепту.

3. Перевірені платіжні вимоги з відділу постачання передають до бухгалтерії, а квитанції транспортних організацій - експедитору для одержання і доставки запасів. Для одержання запасів зі складу постачальників, що знаходяться в інших містах, експедитору видають наряд і довіреність, в яких зазначають перелік та кількість матеріалів, які належить одержати.

4. Прийняті вантажі експедитор доставляє на склад підприємства і здає завідувачу складом, який перевіряє відповідність кількості і якості запасів даним рахунку постачальника. Прийняті комірником запаси оформляють прибутковими ордерами. Перший з них складають тільки на один певний вид матеріалу, у другому записують усі прийняті матеріали незалежно від їх кількості. Прибутковий ордер підписують завідуючий складом і експедитор.

Отже, первинні документи з обліку запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В» можна розділити на:

- документи з оприбуткування запасів і відпуску на сторону;
- документи із складського обліку і внутрішнього переміщення запасів;
- документи з відпуску (списання) сировини, матеріалів на виробництво і власні потреби.

Основними формами документів з оприбуткування будівельних матеріалів підприємств є:

- доручення (типова форма № М-2);
- прибутковий ордер (типова форма № М-4);
- акт про приймання матеріалів (типова форма № М-7);
- рахунок-фактура (типова форма № 868);
- податкова накладна, книга обліку придбання і книга обліку продажу товарів (типові форми, затверджені до використання Порядком ДПА № 165).

На підставі оформлених у встановленому порядку первинних документів (прибуткових ордерів, вимог, накладних, товарно-транспортних накладних і т.п.) завідувач складом (комірник) робить запис операцій по приходу і витратах матеріалів у картках складського обліку в день здійснення операції і щодня виводить залишки матеріалів. Записи в регістрах сортового обліку з лімітно-забірних карт про відпуск матеріалів виконуються в міру закриття карт, але не пізніше 1 числа наступного за звітним місяця, незалежно від того, використаний чи ні встановлений ліміт. При цьому в порядку записів лімітні карти зберігаються разом з відповідними картками складського обліку. Здача складом лімітно-забірних карт здійснюється негайно після використання ліміту. На

кінець місяця повинні бути здані всі лімітні карти незалежно від використання ліміту. До здачі лімітних карт їх підсумкові дані звіряються з аналогічними даними екземплярів лімітних карт, що знаходяться у виконавця робіт. З закінченням місяця в бухгалтерію надаються матеріальні звіти (типова форма № М-19).

Матеріальні звіти складаються матеріально відповідальними особами ТОВ «Будівельна компанія М-В» тільки в кількісному вираженні й в одному екземплярі. Розцінка надходження і використання матеріалів проводиться бухгалтерією безпосередньо в матеріальному звіті.

Матеріальний звіт застосовується в ТОВ „Будівельна компанія М-В”, тому що матеріально відповідальною особою є начальник ділянки (виконавець робіт).

В матеріальні звіти включаються матеріали, які були і є наявними на складі (в коморі), незалежно від того, був чи ні рух цих матеріалів у звітному місяці. Разом з матеріальним звітом в бухгалтерію подаються всі первинні документи на прибуток і витрати матеріалів з вказанням кількості документів і їх номерів окремо за прибутком і витратами. Основні первинні документи, якими оформлюються операції з руху виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В», наведені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Первинні документи з відображення операцій із руху виробничих запасів ТОВ «Будівельна компанія М-В»

№ з/п	Назва	Призначення документа
1	Журнал обліку надходження вантажів (Ф. М-1)	Застосовується для реєстрації транспортних документів, пов'язаних з отриманням вантажів із залізниць, водних шляхів та оприбуткуванням їх на склад підприємства. Призначений для контролю за надходженням та оприбуткуванням запасів і запису даних про оплату рахунка, відмову від акцепту тощо
2	Довіреність (Ф. М-2)	Призначена для оформлення права окремої посадової особи бути довіреною особою

		підприємства при отриманні запасів
3	Прибутковий ордер (Ф. М-3)	Призначений для оприбуткування матеріалів, які надійшли на підприємство від постачальників або з переробки. Заповнюється при відсутності якісних та кількісних розбіжностей із документами постачальника, а також при оприбуткуванні запасів із переробки.

Продовж. табл. 2.1

4	Товарно-транспортна накладна (Ф. М-5, М-6)	Призначена для обліку поставок запасів та розрахунків за їх перевезення автомобільним транспортом. Використовується для кількісного та якісного обліку запасів
5	Акт про приймання матеріалів (Ф. М-7)	Застосовується для оформлення приймання запасів, що мають кількісні та якісні розбіжності з даними супроводжуючих документів постачальника, а також при прийманні запасів, що надійшли без документів
6	Акт-вимога на заміну (додаткове відпускання) матеріалів	Заповнюється при разовому відпусканні запасів для виробничих потреб
7	Накладна на внутрішнє переміщення матеріалів (Ф. М-12)	Застосовується для обліку руху матеріалів усередині підприємства. Використовується для оперативного обліку на складах, аналітичного і синтетичного обліку руху запасів у бухгалтерії
8	Реєстр приймання-здачі документів (Ф. М-13)	Оформлюється приймання-передача первинних документів. Складається в одному примірнику матеріально відповідальною особою і передається до бухгалтерії підприємства разом із первинними документами і необхідними додатками
9	Відомість обліку залишків матеріалів на складі (Ф. М-14)	Складається на основі матеріальних звітів МВО і показує рух матеріальних цінностей на складі за день
10	Лімітно-забірна картка (Ф. М-8, М-8а, М-9, М-9а)	Призначена для оформлення відпускання матеріалів, як і систематично споживаються при виготовленні продукції, а також для поточного контролю за дотриманням встановлених лімітів відпускання запасів на виробничі потреби. Використовується для оперативного обліку на

		складі, аналітичного і синтетичного обліку відпускання запасів у межах затвердженого ліміту
11	Вимога (Ф. М-10, М-10а, М-11)	Заповнюється при разовому відпусканні запасів для виробничих та господарських потреб
12	Накладна на відпуск матеріалів на сторону (Ф.М-14, М-15)	Застосовується для оформлення відпускання матеріалів виробничим одиницям, об'єднанням чи стороннім організаціям

Таким чином, ТОВ «Будівельна компанія М-В» застосовується оперативно-бухгалтерський метод обліку запасів, який прийнято називати сальдовим методом обліку. Сортовий і кількісний облік руху матеріальних цінностей ведеться на базовому підприємстві безпосередньо матеріально відповідальними особами. Кожному виду матеріальних цінностей привласнено номенклатурний номер, що повторюється у всіх первинних документах. Картки складського обліку відкриваються в бухгалтерії і видаються матеріально відповідальним особам під розпис у реєстрі, у якому вказуються дата видачі, кількість карток, їхні реєстраційні номери і ставиться підпис одержувача.

Аналіз облікової політики дає змогу встановити, яких методів дотримується підприємство з питань первісної оцінки виробничих запасів, їх переоцінки та методу оцінки виробничих запасів.

На ТОВ «Будівельна компанія М-В» значна частина виробничих запасів споживається під час виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг та управління суб'єктом господарювання. Тому бухгалтер, повинен чітко простежити інформаційні потоки з руху виробничих запасів.

У таблиці 2.2 подано перелік основних складових облікової політики з питань обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В».

Таблиця 2.2

Перелік основних складових облікової політики з питань обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В»

з/п	Складові облікової політики	Положення облікової політики
1	Первісна оцінка	Придбані (отримані) або виготовлені запаси враховуються за собівартістю. Витрати, що входять до собівартості запасів (крім запасів, виготовлених власними силами), встановлені П(с)БО 9. Перелік витрат, що не

		входять до собівартості таких запасів, а відносяться до складу витрат того періоду, в якому вони були здійснені, наведений у П(с)БО 9. Витрати, що входять до собівартості запасів, виготовлених власними силами
--	--	--

Продовж. табл. 2.2

2	Переоцінка запасів на дату балансу	У балансі записи відображаються за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації (П(с)БО 9)
3	Метод оцінки вибуття запасів	Вибирається метод, згідно з яким оцінюється вибуття запасів при відпусканні їх у виробництво, на продаж та ін.: 1) ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; 2) середньозваженої собівартості; 3) собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); 4) собівартості останніх за часом надходження запасів (ФІФО); 5) нормативних затрат; 6) ціни продажу

Бухгалтерський облік наявності та руху будівельних матеріалів ТОВ «Будівельна компанія М-В» ведеться на рахунку 205 „Будівельні матеріали”.

За дебетом рахунка 205 відображається надходження будівельних матеріалів на баланс забудовника, за кредитом – використання та вибуття. Аналітичний облік будівельних матеріалів ведеться за видами (групами) і окремими об’єктами.

Будівельні матеріали і устаткування списуються з рахунка 205 на рахунок 15 після підтвердження їх монтажу й використання.

Проте по рахунку 205 устаткування й будівельні матеріали, передані підряднику для монтажу і виконання будівельних робіт, не можуть списуватися до часу, коли підрядник підтверджує їх монтаж і використання, тобто коли між забудовником і підрядником вже відбувається підписання акта про виконання цих робіт.

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків з обліку будівельних матеріалів на ТОВ
«Будівельна компанія М-В»

№ по р.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Акт про приймання матеріалів	Надходження будівельних матеріалів від постачальників	205	631	205	631	10000
2.	Довіреність	Надходження будівельних матеріалів за договорами зовнішнього цільового фінансування	205	48	205	48	3000
3.	Прибутковий ордер (Ф. М-3)	Зарахування до первісної вартості будівельних матеріалів сум непрямих податків, нарахованих у зв'язку з придбанням цих запасів, у разі якщо такі податки не відшкодовуються підприємству	205	641	205	641	20000
4.	Журнал обліку надходженн	Безкоштовне отримання будівельних	205	745	205	745	10000

	я вантажів	матеріалів або їх внутрішнє надходження в результаті ліквідації необоротних активів, наприклад при розборі і демонтажі будівель і споруд					
--	------------	--	--	--	--	--	--

Таблиця 2.4

Операції списання будівельних матеріалів на капітальне будівництво

№ по р.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Акт про приймання матеріалів	Списання будівельних матеріалів для їх використання у капітальному будівництві	151	205	151	2051	10000
2.	Довіреність	Передача будівельних матеріалів підряднику для використання робіт до підтвердження факту їх використання	205	205	205	2051	3000
3.	Прибутковий ордер (Ф. М-3)	Списання будівельних матеріалів, які зазнали природного убутку або інших пошкоджень та втрат	375	205	375	205	5000

Списання зі складу відбувається значно раніше, а саме — в момент передачі цих активів підряднику. З рахунка 205 ці матеріали просто не можуть бути не списані саме тоді, коли підрядник отримує їх зі складу

підприємства-забудовника. Цього не може не відбутися навіть у разі якщо будівельний майданчик знаходиться на подвір'ї забудовника.

Матеріально відповідальна особа, яка видає ці матеріали й устаткування представнику підрядника, перевіряє накладну, підписану директором і головним бухгалтером підприємства, на якому вона працює і, в силу покладених на неї обов'язків, відповідає за збереження цих матеріалів. Ця накладна виписується в трьох примірниках: один для підрядчика, другий для комірника, третій для бухгалтерії.

Неможливо видати сторонній особі матеріали зі складу так, щоб вони продовжували на цьому складі враховуватися. Оскільки видає він будматеріали (чи устаткування для будівництва) за документом (накладною), то не може цей документ не додати до матеріального звіту, який він щодня чи щотижня (залежно як заведено на підприємстві) подає до бухгалтерії. Він не може видати матеріали, а накладну не враховувати. Бухгалтер, який отримав цей матеріальний звіт, не може провести суму меншу, ніж та, що вказана у звіті комірника.

Отже, без бухгалтерського проведення операції видачі підряднику цих матеріалів забудовнику не обійтися. А списання їх на виконані капітальні роботи буде потім, коли цей підрядник підписаний акт принесе. Оскільки для того, щоб з матеріалів щось зробити, потрібно, щоб ці матеріали були в роботі, а не на складі.

Будівельні матеріали на балансі забудовника за всіма критеріями не можуть визнаватися оборотними, бо мають всі ознаки необоротних. Будівельні матеріали та устаткування придбаваються підприємством-забудовником з «необоротною» метою, і не можуть вважатися запасами, які вкладаються у господарський оборот. Операції з придбання і використання будівельних матеріалів стосуються інвестиційної діяльності підприємства, а не операційної. Достатнім вважається критерій тривалості (якщо термін використання більше року — активи необоротні, якщо менше — оборотні). Це дещо ускладнює аналіз (зокрема, при визначенні показників оборотного

капіталу, важливо не забути виключити сальдо рахунка 205 зі складу запасів).

Однак, як правило, у всіх підприємств-забудовників тривалість терміну від моменту придбання будівельних матеріалів до моменту списання їх на будівництво об'єкта не обмежується одним календарним роком. Якщо навіть припустити, що це не так (у що дуже важко повірити), то й в цьому разі погодитися важко. Адже вкладення у капітальне будівництво підприємство починає саме із закупівлі будівельних матеріалів, а ніяк не в той час, коли підписується акт першого етапу виконання робіт. Точніше, на рахунок капітальних вкладень (рахунок 151), де формується первісна вартість майбутнього об'єкта, капітальні витрати зараховуються справді після підписання акта, але придбання матеріалів для капітального будівництва також повинно відображатися за статтею, яка показується поза господарським оборотом, адже це початок його фінансування.

Між кругооборотами основного й оборотного капіталу хоч і є спільна точка (прибуток, яким господарський оборот живить оборот фінансовий), та все ж таки це два окремі кола грошового обігу. Кошти, які вкладаються в операційну діяльність (господарський оборот), приносять економічні вигоди (прибуток).

Зароблений в результаті такого обігу прибуток поповнює власний капітал підприємства, який, своєю чергою, крім поповнення оборотного капіталу, дозволяє розширити виробничу (і невиробничу) базу, тобто спрямовується на розвиток підприємства.

Розвиток підприємства забезпечується капітальними інвестиціями у будівництво й придбання основних засобів. Отже, закупівля будівельних матеріалів підприємством-забудовником — це момент, з якого починається фінансування будівництва.

Це фінансування відбувається за рахунок необоротного капіталу. Те, що рахунок, на якому підприємства-забудовники ведуть облік будівельних матеріалів, чинним Планом рахунків віднесено до групи запасів, у той час як

придбання будівельних матеріалів з метою розвитку підприємства об'єктивно не може забезпечуватися обіговими коштами, — економічний нонсенс, бо фінансування такого будівництва виходить за рамки господарського обороту.

У статті «Виробничі запаси» показується вартість запасів, МШП, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу».

Будівельні матеріали, з тих, що обліковуються на рахунку 205, не є тими матеріалами, що призначені для використання в ході нормального операційного циклу.

У ході нормального операційного циклу використовуються виробництвом тільки ті будівельні матеріали, облік яких ведеться на рахунку 201 «Сировина і матеріали». Але такими будівельними матеріалами оперують лише підприємства, основною діяльністю яких є будівництво.

Це підприємства-підрядники, тобто підприємства, які виконують будівельно-монтажні роботи на замовлення. Це якраз той випадок, коли будівельні матеріали справді використовуються виробництвом у ході нормального операційного циклу.

Для того щоб при веденні капітального будівництва підрядним способом не порушити Інструкцію №291 у частині обліку будівельних матеріалів на рахунку 205, очевидно, треба розділити цей рахунок на два рахунки третього порядку:

- 2051 «Будівельні матеріали на складі підприємства»;
- 2052 «Будівельні матеріали, передані підряднику».

Таким чином, рахунок 2052 матиме подвійне призначення: з одного боку, це рахунок обліку будівельних матеріалів, з іншого — такий, що показує суму дебіторської заборгованості підрядника перед підприємством.

Адже з моменту передачі цьому суб'єкту матеріалів для виконання робіт він вважатиметься боржником підприємства на суму первісної вартості цих матеріалів аж до моменту підписання акта виконаних робіт.

Решту матеріалів, що залишилися невикористаними, підрядник зобов'язаний повернути замовнику (забудовнику).

Внаслідок такого підписання і повернення борг закрийється, а у підприємства-забудовника виникне кредиторська заборгованість перед підрядником у сумі, що дорівнює обсягам виконаних будівельно-монтажних робіт. Поділ рахунка 205 на два субрахунки також має сенс і при веденні капітального будівництва господарським способом. У такому разі рахунки третього порядку можуть називатися так:

- 2051 «Будівельні матеріали на складі»;
- 2052 «Будівельні матеріали на об'єкті будівництва».

У такому разі рахунок 2052 буде тим рахунком, на якому ведеться облік будматеріалів, що знаходяться на даний час на будівельному майданчику, отже, за ці матеріали відповідатиме вже не комірник, а інша матеріально відповідальна особа, яка їх отримала.

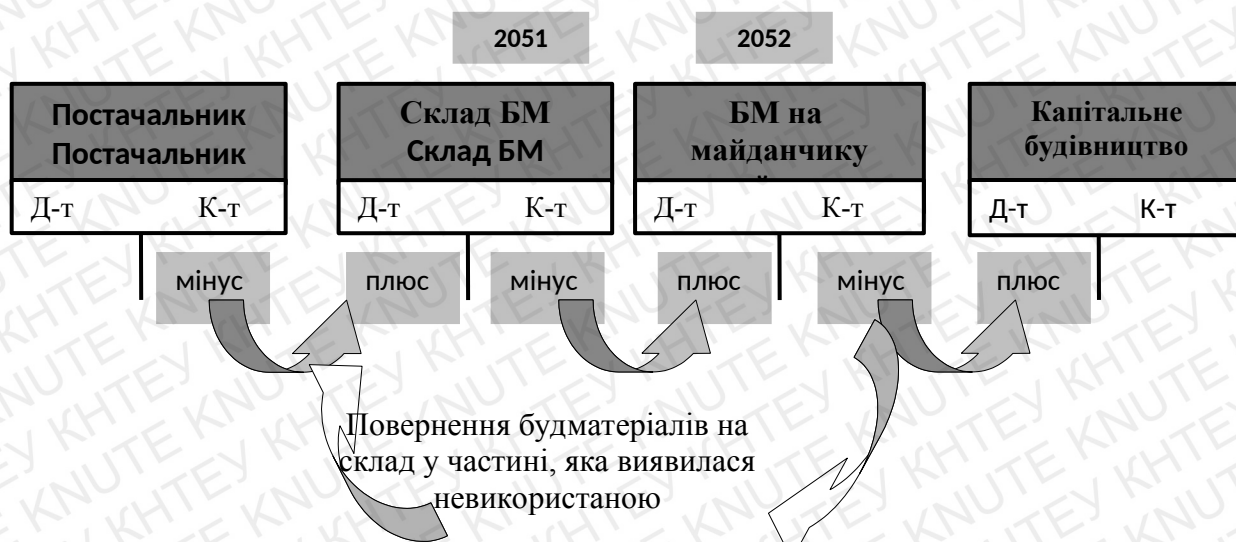

Рис. 2.1 - Надходження і використання будівельних матеріалів на балансі підприємства-забудовника за умови ведення робіт господарським способом

Після підписання акта виконаних робіт, будівельні матеріали з рахунка 2052 буде списано на рахунок 151 «Капітальне будівництво». Решта невикористаних матеріалів підлягає поверненню на рахунок 2051 (на склад), знову під відповідальність комірника. Надходження і використання будівельних матеріалів на балансі підприємства-забудовника за умови ведення робіт господарським способом (рис. 2.1.)

Операції, показані на рис. 2.2 у бухгалтерському обліку відображаються так, як це наведено в таблиці типового прикладу.

Рисунок 2.2 - Надходження і використання будівельних матеріалів на балансі підприємства-забудовника за умови ведення робіт підрядним способом

Операції, показані на рис. 2.2, у бухгалтерському обліку відображаються так, як це наведено в таблиці 2.5.

Відображення господарських операцій з будівельними матеріалами (від придбання до використання).

Для альтернативи варто розглянути авторський варіант бухгалтерських проведень з відображення операцій руху будівельних матеріалів на балансі підприємства-забудовника за умови ведення БМР підрядним способом.

Таблиця 2.5

Відображення господарських операцій з будівельними матеріалами за умови ведення робіт господарським способом

№ по р.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Накладна, видана постачальником	Отримано будівельні матеріали від постачальника	205	631	2051	631	10000

Продовж. табл. 2.5

2.	Внутрішня накладна, видана матеріально відповідальній особі	Передано будівельні матеріали на майданчик	205	205	2052	2051	8000
3.	Акт виконаних робіт	Списано будівельні матеріали на об'єкт будівництва	151	205	151	2052	7000
4.	Внутрішня накладна на передачу	Будівельні матеріали в частині, що залишилися невикористаною, матеріально відповідальна особа повертає на склад	205	205	2051	2052	1000

Адже проведення Д-т 2052 К-т 2051, що має виконуватися за Інструкцією, все ж таки не зовсім коректне, бо з цього запису не видно, що в такий спосіб відбувається передача матеріалів підряднику.

Його можна сплутати зі зміною відповідальності всередині підприємства, переведення будматеріалів з одного складу підприємства на інший.

При цьому для наочності розділимо рахунок 631 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками» на два рахунки третього порядку:

- 6311 «Розрахунки з постачальниками»;
- 6312 «Розрахунки з підрядниками».

Нехай обсяг виконаних робіт становить суму 25000 грн., включаючи вартість матеріалів забудовника. Альтернативний приклад відображення господарських операцій з будівельними матеріалами (від придбання до використання) (табл. 2.3.5).

Переоцінка матеріальних цінностей здійснюється за рішеннями Уряду України в зв'язку зі зміною цін і тарифів. Для відображення суми різниці від переоцінки товарно-матеріальних цінностей і незавершеного виробництва використовують рахунок 423 "Дооцінка активів", та 946 "Втрати від знецінення запасів".

Таблиця 2.6

Відображення господарських операцій з будівельними матеріалами за умови ведення робіт підрядним способом

№ по р.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	Накладна, видана поставачальнику	Отримано будівельні матеріали від поставачальника	205	631	2051	631	10000
2	Видаткова накладна, видана представнику підрядника	Передано будівельні матеріали підряднику	205	205	2052	2051	8000
3	Акт виконаних робіт	Списано будівельні матеріали на об'єкт будівництва	151	205	151	2052	7000
4	Прибуткова накладна на повернення	Будівельні матеріали в частині, яка залишилася невикористаною, підрядник повертає на склад підприємства	205	205	2051	2052	1000

Нарахування сум дооцінки відображають по кредиту рахунка 423 "Дооцінка активів", а сум уцінки по дебету 946 "Втрати від знецінення запасів".

Таблиця 2.7

Альтернативний приклад відображення господарських операцій з будівельними матеріалами

Підприємствам надане право доводити наприкінці звітного року вартість виробничих запасів, на які ціна протягом року знизилася, що морально застаріли або частково загубили свою початкову якість, до цін можливої реалізації, якщо вони нижче первісної вартості заготівлі

(придбання). Різницю в цінах відносять на інші доходи від операційної діяльності (рахунок 719 "Інші доходи від операційної діяльності").

Таким чином, аналіз облікової політики дає змогу встановити, яких методів дотримується підприємство з питань первісної оцінки виробничих запасів, їх переоцінки та методу оцінки виробничих запасів. Бухгалтерський облік наявності та руху будівельних матеріалів підприємствами-забудовниками ведеться на рахунку 205 „Будівельні матеріали”, а підрядними організаціями – на рахунку 201 „Сировина і матеріали”. Списання зі складу відбувається значно раніше, а саме — в момент передачі цих активів підряднику. З рахунка 205 ці матеріали просто не можуть бути не списані саме тоді, коли підрядник отримує їх зі складу підприємства-забудовника.

2.2. Облік виробничих запасів в системі прийняття управлінських рішень

На методику їх обліку і контролю в значній мірі впливають технологічні особливості виробничого процесу, специфіка транспортування будівельних матеріалів і їх зберігання. З урахуванням особливостей виробництва удосконалено методику ведення обліку будівельних матеріалів під час надходження, збереження і використання для надання послуг.

Методи ведення аналітичного і складського обліку будівельних матеріалів на ТОВ „Будівельна компанія М-В” є занадто громіздкими, недостатньо оперативними і надійними в системі управління. Все це зумовлює необхідність пошуку і впровадження раціональних його методів, впровадження оперативно- бухгалтерського (сальдового) методу обліку.

Організація і методика ведення складського обліку матеріальних запасів в значній мірі залежить від способів їх транспортування і зберігання. Для цього пропонується при їх надходженні вагонами або спеціально

обладнаними автотранспортними засобами вести їх партійний облік, де записи по надходженню виробничих запасів і його відпуску на виробництво здійснюються лінійним способом з урахуванням його якісних і технологічних особливостей.

Облік запасів — трудомісткий процес, організація якого залежить від їхніх характеристик. До таких насамперед слід віднести визначення, одиницю обліку та класифікацію. Одиницями бухгалтерського обліку запасів є їх найменування, тип, сорт, одиниця виміру, кількість, якість або однорідна група (вид), ціна поточного оцінювання одиниці виміру та сума (вартість).

На підприємстві у процесі виробництва використовується велика кількість різних будівельних матеріалів. У собівартості продукції багатьох галузей питома вага затрат матеріалів становить 65—90 %. Тому з метою зменшення матеріальних затрат у процесі виробництва, втрат у відходах, зниження собівартості, запобігання невиробничим втратам тощо необхідно вишукувати внутрішні резерви. Основою побудови обліку виробничих запасів є їх планово-облікова класифікація, оцінювання, документальне оформлення наявності та руху, система рахунків.

Для потреб управління побудова бухгалтерського обліку виробничих запасів здійснюється за кількісними та вартісними ознаками й за такими напрямками: заготівля та придбання; наявність та рух на складах; передавання у виробництво; використання у процесі виробництва; продаж зайвих (невикористаних); інше вибуття.

Управління виробничими запасами — трудомісткий і складний процес.

ТОВ „Будівельна компанія М-В” застосовує систему періодичного списування і діє за такою формулою (2.3)

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{Залишки} \\ \text{на початок} \\ \text{періоду} \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|} \hline \text{Надходження} \\ \text{матеріалів} \\ \text{за період} \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \text{Залишки на кінець} \\ \text{періоду за даними} \\ \text{інвентаризації} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline \text{Вартість} \\ \text{матеріалів,} \\ \text{яку належить} \\ \text{списати} \\ \hline \end{array} \quad (2.3)$$

Передусім визначаються загальна кількість і сума матеріалів, які можна було б використати (або продати). Це залишок на початок і придбання (табл. 2.8). Потім розраховується середньозважена ціна визначених вище запасів:

$$3580 : 460 = 7,78 \text{ (грн).}$$

Далі проводиться інвентаризація залишків на кінець періоду (залишок — 110 шт.) і розраховується вартість залишку за середньозваженою ціною:

$$110 \times 7,78 = 856 \text{ (грн).}$$

Після цього визначається вартість використаних (проданих) матеріалів (товарів):

$$3580 - 856 = 2724 \text{ (грн).}$$

Таблиця 2.8

Будівельні матеріали, готові для використання

Показник	Кількість, од.	Вартість, грн
1. Залишок на 01.01.2017	100	300
2. Придбання матеріалів (товарів)		
03.01.2017	60	480
12.01.2017	200	1800
20.01.2017	100	1000
3. Разом для використання (продажу)	460	3580

Загальну схему процедур наведено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Рахунок «Будівельні матеріали»

Надходження	Дебет	Вибуття	Кредит
Залишок на 01.01.2017	300		
Придбано в січні	3280		
Доступно для продажу в січні	3580		
Середньозважена ціна одиниці	7,7826		
Залишок на 01.02.2017 за даними інвентаризації (110 × 7,78)	856	Закупівельна вартість використаних матеріалів на затрати за січень 2017 р.	2724 (3580 – 856)

На рис. 2.4 показані інформаційні потоки облікової інформації з руху виробничих запасів.

Рис. 2.4 Схема інформаційних потоків облікової інформації з руху виробничих запасів

Матеріали, що надійшли у вигляді вторинних матеріалів виробництва — брухту, ганчірок, запасних частин від ліквідації основних засобів, малоцінних і швидкозношуваних предметів, оприбутковують на основі накладних (форми № М-12 або № М-13). Накладні виписують також при внутрішньому переміщенні матеріальних цінностей зі складу на склад або з цеху до цеху. Накладні виписують у трьох примірниках, один з яких повертають до цеху, який здав матеріали, а два після рознесення в картках

аналітичного обліку передають групі складського обліку (комірникові), де їх таксують; перші примірники розкладають за номенклатурними номерами, другі — передають до відділу обліку виробництва.

Будівельні матеріали, що надійшли на склад як невивірний брак і не можуть бути використані як матеріали, паливо або запасні частини на даному підприємстві, але можуть бути продані, відображаються в дебеті рахунка «Інші матеріали».

Оперативний контроль за наявністю і рухом будівельних матеріалів на складах підприємства виконують працівники бухгалтерії. Вони систематично, за графіком здійснюють безпосередньо на складах, у коморах у присутності завідувача складу перевірку своєчасності й правильності оформлення первинних документів за складськими операціями, а також записів у картках складського обліку, виконаних матеріально відповідальними особами. Перевірку записів і виведених комірником залишків по кожній операції працівник бухгалтерії підтверджує своїм підписом у відповідному рядку картки складського обліку.

На підставі проведеного дослідження зроблено висновок про необхідність запровадження на ТОВ „Будівельна компанія М-В” комплексного обліку, який би охоплював всі процедури руху виробничих запасів, починаючи із складання замовлень, надходження на підприємство і закінчуючи їх споживанням на робочих місцях.

Це пов'язане з тим, що однією з найважливіших передумов дієвості обліку є координація всіх видів діяльності, пов'язаних з наявністю й рухом виробничих запасів, оскільки роботи по забезпеченню виробництва сировиною і матеріалами виконуються різними функціональними службами заводууправління ТОВ „Будівельна компанія М-В” (відділи матеріально-технічного постачання, бухгалтерія та ін.).

В основу матеріальних потоків будівельних матеріалів ТОВ „Будівельна компанія М-В” покладений рух будівельних матеріалів відповідно об’єктів обліку: постачальник – склад підприємства – цехова комора – виробництво.

На основі дослідження встановлено, що на ТОВ „Будівельна компанія М-В” діє оперативно-бухгалтерський (сальдовий) метод обліку будівельних матеріалів, згідно якого на складах підприємства ведеться кількісно-сортний облік руху будівельних матеріалів, а в бухгалтерії підприємства облік руху будівельних матеріалів ведеться лише в грошовому виразі.

Суть оперативно-бухгалтерського методу полягає в систематичному контролі, який здійснюється бухгалтерією за роботою матеріально-відповідальних осіб, якістю складського обліку, станом складського господарства, як важливої передумови ефективної організації обліку будівельних матеріалів у виробництві.

Не зважаючи на те, що даний метод має й певні недоліки:

- незручність виявлення помилок;
- більша частина облікових робіт в бухгалтерії проводиться в кінці (а частіше – після закінчення) звітної періоду, що негативно впливає на ефективність оперативного аналізу та управління.

Але навіть не зважаючи на вказані недоліки, цей метод є найбільш поширеним в сучасних умовах.

Облік використання будівельних матеріалів на ТОВ „Будівельна компанія М-В” починається з моменту їх відпуску у виробництво. В нормативних документах та економічній літературі вказується, що під відпуском будівельних матеріалів у виробництво розуміється їх видача зі складу або з цехової комори безпосередньо для виготовлення продукції, тобто відпуск їх з цехових комор на виробничі ділянки. Відпуск будівельних матеріалів на склади (в комори) розглядається як внутрішнє переміщення.

Однією з головних проблем висунутих практикою, пов'язаних з відпуском будівельних матеріалів, є недосконалість розрахунку лімітів. Взагалі, лімітування видачі будівельних матеріалів попереджує створення надмірних будівельних матеріалів і сприяє більш економному їх використанню. Порядок розрахунку ліміту будівельних матеріалів передбачає використання даних про норми витрат, обсяги виробничої програми і залишки будівельних матеріалів в цехах на кінець місяця.

Однак, вивчення діяльності ТОВ „Будівельна компанія М-В” довели, що при розрахунку лімітів не враховуються дані про залишки будівельних матеріалів, які не використані в цехах на початок місяця. Це і зрозуміло, оскільки лімітно-забірні картки за звітний період (місяць) надходять в бухгалтерію на початку наступного, а розрахунок лімітів ведеться в звітному і документи видаються в цехи до початку виробничого процесу. Справа ще більше ускладнюється у випадку, коли з одного будівельного матеріалу планується виготовлення декількох видів продукції.

Таким чином, відсутність можливості при розрахунку лімітів враховувати залишки невикористаних будівельних матеріалів послаблює ефективність попереднього контролю за використанням будівельних матеріалів у виробництві ТОВ „Будівельна компанія М-В”. Накопичення залишків невикористаних будівельних матеріалів з місяця в місяць часто призводить до негативних явищ.

Покращити стан справ можливо, використовуючи для розрахунку ліміту з будівельних матеріалів дані про залишки ліміту місяця, що слідує за попереднім (січня у березні, лютого у квітні і т.д.).

На ТОВ „Будівельна компанія М-В” процесу лімітування, на жаль, не приділяється достатньої уваги, а тому діючий порядок лімітування відпуску будівельних матеріалів в цехах залишається недосконалим. Він не відображає змін виробничої програми, які дуже часто мають місце та не

враховує або визначає доволі неточно фактичне використання матеріалів у минулому місяці. А в підсумку це призводить до того, що порушується основний принцип попереднього контролю за використанням матеріалів, а самі ліміти створюють лише ілюзію контролю за будівельними матеріалами.

Так, дослідження діяльності ТОВ „Будівельна компанія М-В” показує, наприклад, що ліміти будівельних матеріалів хоча розробляються, і як правило, своєчасно, і на початку кожного місяця доводяться до цехів, останні отримують будівельні матеріали зовсім не у відповідності з лімітами. Протягом місяця разовий відпуск матеріалів у виробництво не фіксується в лімітних картках, а здійснюється без співставлення з лімітом по кожному виду матеріалів, які знаходяться на складі. Лише в кінці місяця, коли підраховується загальна кількість відпущених матеріалів, оформлюються екземпляри лімітних карт цеху і складу.

Оформлення відпуску матеріалів доволі трудомісткий процес через велику кількість і різноманітність первинних документів. Тому важливе значення має спрощення обліку на цій ділянці, зокрема, використовуючи засоби сучасної техніки необхідно централізовано виписувати документи на відпуск матеріалів.

На підставі технологічної документації слід розраховувати необхідну кількість матеріалів для кожного цеху на місяць. Одночасно потрібно виписувати необхідну кількість первинних документів, які ще до початку місяця потрібно передати цехам для отримання матеріалів зі складів. Тому в роботі акцентується увага на важливості автоматизації обліку використання виробничих запасів. Це дозволить скоротити обсяги облікових робіт, і одночасно збільшити оперативність облікових даних, значно розширити аналітичні можливості економічної служби підприємства ТОВ „Будівельна компанія М-В” з метою забезпечення керівництва необхідною інформацією для прийняття управлінських рішень.

Використання методу обліку матеріалів за партіями розкрою дозволяє успішно використовувати елементи нормативного методу обліку використання матеріалів на виробництво незалежно від характеру виробництва та методів обліку витрат на виробництво. Важливою складовою методу партійного розкрою є щоденний контроль за економним використанням виробничих запасів у виробництві ТОВ „Будівельна компанія М-В”.

При механізації процесів виробництва продукції недоцільно оформляти відпуск виробничих запасів на виробництво лімітно-забірними картками. В умовах нормативного регулювання виробничих потреб виробничих запасів і нормативного методу їх обліку на підприємстві стає можливим підвищити ефективність і оперативність контролю за їх витрачанням на виробництві.

В зв'язку з тим, що процес виробництва на підприємстві здійснюється за змінами і центрами матеріальної відповідальності, обґрунтовується доцільність складання актів та змінних рапортів при передачі виробничих запасів однієї зміни іншій, де інформація про затрати конкретних виробничих будівельних матеріалів відображається за окремими видами продукції.

В умовах незначних запасів будівельних матеріалів на виробництві на кінець кожної зміни передачу їх від однієї зміни іншій доцільно оформляти безпосередньо у змінному виробничому звіті того бригадира (майстра), що одержав ці будівельні матеріали.

Важливою, але трудомісткою процедурою інвентаризації будівельних матеріалів є перевірка їх наявності, що забезпечується шляхом переважування або перелічення цих цінностей. В умовах зберігання будівельних матеріалів на складах підприємства ТОВ „Будівельна компанія М-В” доцільно здійснювати інвентаризацію під час зачистки складів будівельних матеріалів.

Поряд з цим пропонуються і інші методи інвентаризації будівельних матеріалів на виробництві, зокрема метод “стандартних партій” (при умові, якщо ці цінності запаковані в мірну тару). Процес проведення їх інвентаризації потребує своєчасної обробки інвентаризаційних будівельних матеріалів, правильного складання порівняльних відомостей і визначення пересортування цінностей.

В практиці при оформленні результатів інвентаризації в порівняльних відомостях допускається дублювання показників про наявність цінностей. З метою усунення цих недоліків доцільно фактичну наявність будівельних матеріалів заносити в окремі картки або відомості, які стають дублікатом інвентаризаційного опису їх залишків.

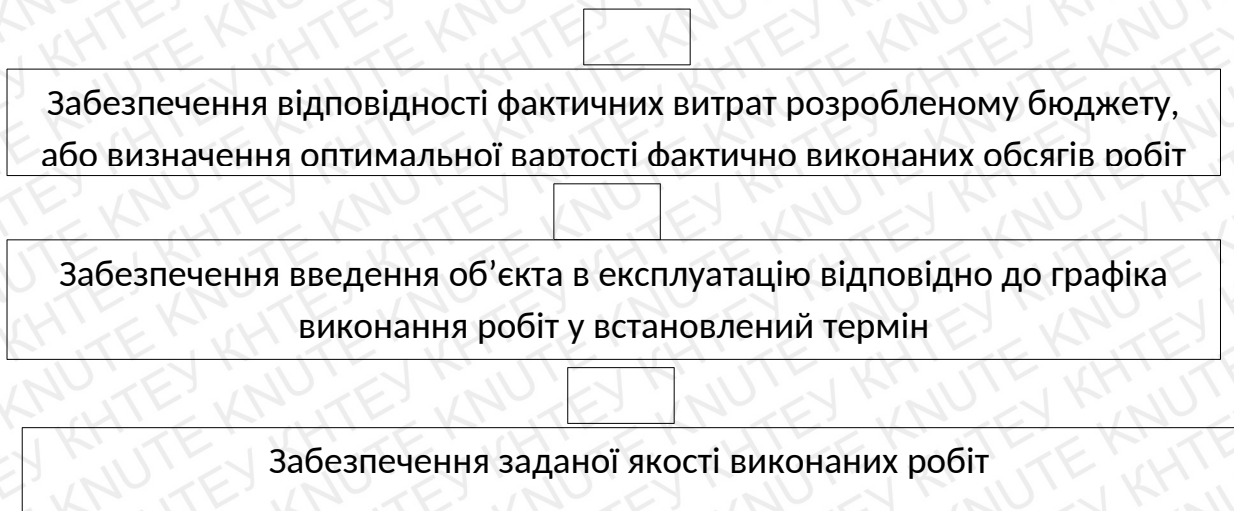
Таким чином, для постійного аналізу використання будівельних матеріалів на підприємстві проводиться управління рухом та використанням будівельних матеріалів та оперативний контроль.

2.3. Організація обліку виробничих запасів за умов застосування сучасних інформаційних систем

Важливим завданням, яке вирішують будівельні організації під час здійснення своєї діяльності, є планування робіт для будівельних об'єктів і відстеження фактичного ходу виконання даних робіт. Як супутнє завдання слід відзначити планування матеріалів, трудових і фінансових ресурсів, спеціальної техніки. Процес планування, збору та обліку фактичних даних набагато ускладнюється, якщо організація контролює одночасно декілька об'єктів. У такому випадку особливо актуальним стає питання комплексної автоматизації компанії.

Програмне забезпечення встановлюється для надання допомоги у реалізації загальних цілей, які ставляться при виконанні будівництва (рис. 2.5).

Цілі обліку при здійсненні будівництва

Система прикладних програм “1С: Підприємство” включає в себе платформу і необхідні рішення, розроблені на її основі з урахуванням вимоги користувачів, для автоматизації діяльності як організацій, так і приватних підприємців.

Основними програмами для вирішення питання автоматизації є наступні продукти:

- 1.1С: Бухгалтерія будівельного підприємства.
- 2.1С: Підрядник будівництва. Управління будівельним виробництвом.
- 3.1С: Управління будівельною організацією (рис. 2.6).

Автоматизація обліку будівельних підприємств

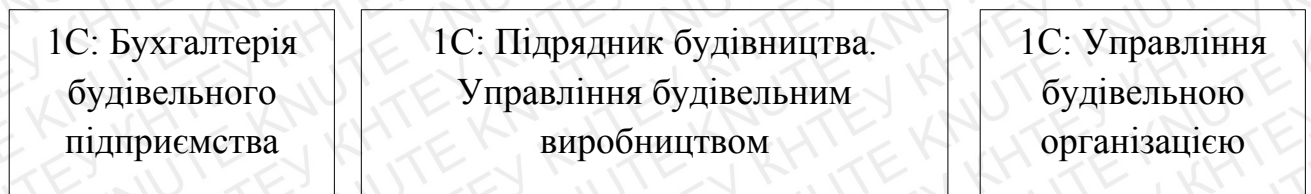

Рис. 2.6 Програмні продукти, що використовуються під час автоматизованого обліку будівельних робіт

Оскільки керівництво суб'єкта господарювання може не достатньо розбиратися у питаннях автоматизації обліку, бухгалтеру слід довести всі

варіанти програмного забезпечення та обґрунтувати який для даної організації є найкращим.

Розглянемо у яких випадках доцільніше використовувати кожен з наведених програм.

1. **ІС: Бухгалтерія будівельного підприємства.** Програма призначена для ведення бухгалтерського і податкового обліку на підприємствах будівельної галузі. Проте дане рішення не є всеохоплюючим.

Додатково у своєму складі програма має ряд механізмів управління, що дозволяють контролювати хід виконання робіт на об'єктах будівництва. Крім того, є можливість спостерігати відхилення запланованої вартості робіт від фактичної. Потрібно відмітити присутність у рішенні засоби для контролю витрачання особливо цінних ресурсів на об'єктах. Приймаючи до уваги функціональні можливості даного рішення, його доцільніше рекомендувати для **невеликих будівельних компаній**, що не висувають особливих вимог до автоматизації процесів будівельного виробництва.

ІС: Підрядник будівництва.

Дане рішення є комплексним продуктом для складання календарних планів, ведення виробничого обліку, аналізу ходу виконання будівельно-монтажних робіт. Слід зазначити, що дане рішення створено виключно для відстеження процесів будівельного виробництва.

Але, як відомо, повна автоматизація даних процесів неможлива без наявності в системі інформації про поточний стан складів, стан парку машин і механізмів, кадровому складі організації. З'являється необхідність збору даних, з подальшим ручним введенням в їх програму. Розглядаючи все вищесказане, програмний продукт можна рекомендувати для невеликих і середніх компаній, у яких є потреба автоматизувати тільки процеси будівельного виробництва.

ІС: Управління будівельною організацією.

Рішення позбавлене недоліків описаних вище програмних продуктів і призначене для повноцінної автоматизації різноманітних учасників

будівельного процесу по всіх процесах – управління закупівлями, управління виробництвом і ресурсами, управління персоналом тощо. Основна ідея, на якій будувалося це рішення – розробка комплексного програмного продукту для будівельних компаній. Враховуючи можливості модуля “Управління будівництвом”, його можна рекомендувати середнім і великим будівельним організаціям, для яких необхідна повноцінна автоматизація.

Розглянувши можливості програм на основі “1С: Підприємство” для автоматизації будівельного виробництва, слід відзначити наступне:

“1С: Бухгалтерія будівельного підприємства” дозволяє проводити автоматизацію бухгалтерського та податкового обліку з урахуванням специфіки будівельної організації, але в даному продукті відсутні повноцінні засоби для автоматизації окремих процесів виробництва; “1С: Підрядник будівництва. Управління будівельним виробництвом” прийнятна тільки для автоматизації процесів виробництва; “1С: Управління будівельною організацією” є єдиною управлінською системою для автоматизації основних підрозділів будівельної організації. Автоматизація обліку є трудомістким процесом і потребує наявності спеціальних знань щодо даного процесу. Процес автоматизації включає три послідовні складові (рис. 2.7).

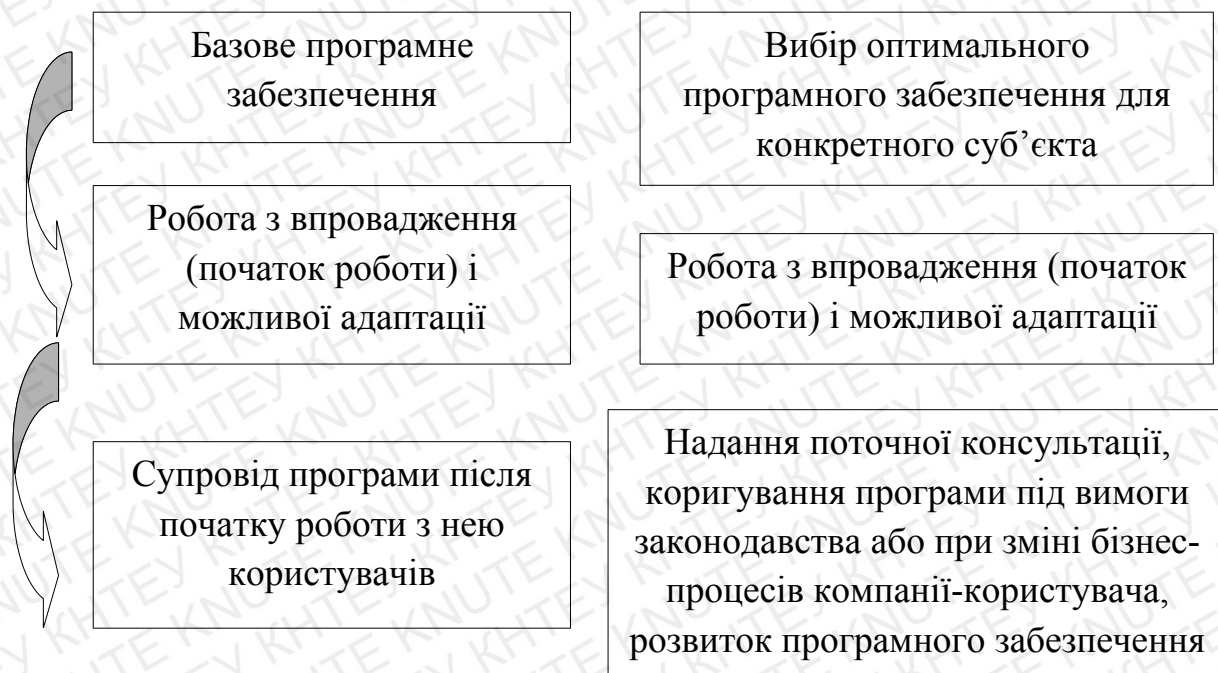

Рис. 2.7 Етапи процесу автоматизації

Автоматизація, зазвичай, здійснюється кваліфікованими у цьому питанні спеціалістами. Необхідно звернути особливу увагу на ускладнення, що виникають у більшості компаній при автоматизації обліку.

1. Введення залишків, особливо, якщо їх багато: велика кількість матеріалів, розрахунків з контрагентами, основних засобів. Слід забезпечити автоматичний механізм формування первинних залишків та довідників. Можливе перенесення з програми, в якій облік вівся раніше.

2. Адаптація. У порівнянні з базовою програмою деякі процеси можуть відрізнятися. Наприклад, обсяг залучених кредитів і позик значний, і тому необхідний не ручний порядок розрахунку відсотків по кредитах і позиках, а автоматичний. Тому необхідно змінити базову програму так, щоб це не спричинило порушень в існуючих її алгоритмах.

3. Права і інтерфейси. Кожна з груп користувачів повинна відповідати строго за свої ділянки роботи. Для цього проводиться додаткова робота з адміністрування програми – розмежування прав та інтерфейсів користувачів.

Виходячи із описаних вище особливостей та призначення програм, а також проблем, які можуть виникнути, підприємство має самостійно визначити що йому потрібно, для якої мети та для яких завдань.

На нашу думку, на ТОВ «Будівельна компанія М-В» доцільно застосувати 1С: Бухгалтерія будівельного підприємства. Дана програма є не дорогою, а також враховуючи те, що досліджуване підприємство відноситься до малих підприємств та не вимагає значних ускладнених автоматизованих програмних продуктів, впровадження в практичну діяльність ТОВ «Будівельна компанія М-В» буде ефективним, економним та дозволить оптимізувати обліковий процес в умовах автоматизації облікових робіт підприємства.

Висновок до розділу 2

В роботі розкритий фінансовий облік виробничих запасів будівельного підприємства. Матеріали, що надходять на будівельне підприємство, оформлюють бухгалтерськими документами у відповідному порядку. В роботі наведена характеристика первинних документів, за допомогою яких оформляються операції з руху виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В».

ТОВ «Будівельна компанія М-В» застосовується оперативного бухгалтерський метод обліку запасів, який прийнято називати сальдовим методом обліку. Сортовий і кількісний облік руху матеріальних цінностей ведеться на базовому підприємстві безпосередньо матеріально - відповідальними особами. Кожному виду матеріальних цінностей привласнено номенклатурний номер, що повторюється у всіх первинних документах. Картки складського обліку відкриваються в бухгалтерії і видаються матеріально відповідальним особам під розпис у реєстрі, у якому

вказуються дата видачі, кількість карток, їхні реєстраційні номери і ставиться підпис одержувача.

В роботі подано перелік основних складових облікової політики з питань обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В». Наведена кореспонденція рахунків з обліку будівельних матеріалів, а також порядок списання будівельних матеріалів на досліджуваному підприємстві.

Встановлено, що для того щоб при веденні капітального будівництва підрядним способом не порушити Інструкцію №291 у частині обліку будівельних матеріалів на рахунку 205, очевидно, треба розділити цей рахунок на два рахунки третього порядку:

- 2051 «Будівельні матеріали на складі підприємства»;
- 2052 «Будівельні матеріали, передані підряднику».

Таким чином, рахунок 2052 матиме подвійне призначення: з одного боку, це рахунок обліку будівельних матеріалів, з іншого — такий, що показує суму дебіторської заборгованості підрядника перед підприємством.

Встановлено, що методи ведення аналітичного і складського обліку будівельних матеріалів на ТОВ „Будівельна компанія М-В” є занадто громіздкими, недостатньо оперативними і надійними в системі управління. Все це зумовлює необхідність пошуку і впровадження раціональних його методів, впровадження оперативно - бухгалтерського (сальдового) методу обліку.

В роботі наведена модель управління виробничими запасами на ТОВ „Будівельна компанія М-В”. На підставі проведеного дослідження зроблено висновок про необхідність запровадження на ТОВ „Будівельна компанія М-В” комплексного обліку, який би охоплював всі процедури руху виробничих запасів, починаючи із складання замовлень, надходження на підприємство і закінчуючи їх споживанням на робочих місцях.

Це пов'язане з тим, що однією з найважливіших передумов дієвості обліку є координація всіх видів діяльності, пов'язаних з наявністю й рухом

виробничих запасів, оскільки роботи по забезпеченню виробництва сировиною і матеріалами виконуються різними функціональними службами заводууправління ТОВ „Будівельна компанія М-В” (відділи матеріально-технічного постачання, бухгалтерія та ін.).

На ТОВ „Будівельна компанія М-В” процесу лімітування, на жаль, не приділяється достатньої уваги, а тому діючий порядок лімітування відпуску будівельних матеріалів в цехах залишається недосконалим. Він не відображає змін виробничої програми, які дуже часто мають місце та не враховує або визначає доволі неточно фактичне використання матеріалів у минулому місяці. А в підсумку це призводить до того, що порушується основний принцип попереднього контролю за використанням матеріалів, а самі ліміти створюють лише ілюзію контролю за будівельними матеріалами.

Так, дослідження діяльності ТОВ „Будівельна компанія М-В” показує, наприклад, що ліміти будівельних матеріалів хоча розробляються, і як правило, своєчасно, і на початку кожного місяця доводяться до цехів, останні отримують будівельні матеріали зовсім не у відповідності з лімітами.

В зв'язку з тим, що процес виробництва на підприємстві здійснюється за змінами і центрами матеріальної відповідальності, обґрунтовується доцільність складання актів та змінних рапортів при передачі виробничих запасів однієї зміни іншій, де інформація про затрати конкретних виробничих будівельних матеріалів відображається за окремими видами продукції.

Важливою, але трудомісткою процедурою інвентаризації будівельних матеріалів є перевірка їх наявності, що забезпечується шляхом переважування або перелічення цих цінностей. В умовах зберігання будівельних матеріалів на складах підприємства ТОВ „Будівельна компанія М-В” доцільно здійснювати інвентаризацію під час зачистки складів будівельних матеріалів.

Поряд з цим пропонуються і інші методи інвентаризації будівельних матеріалів на виробництві, зокрема метод “стандартних партій” (при умові, якщо ці цінності запаковані в мірну тару). Процес проведення їх інвентаризації потребує своєчасної обробки інвентаризаційних будівельних матеріалів, правильного складання порівняльних відомостей і визначення пересортування цінностей.

Встановлено, що основними програмами для вирішення питання автоматизації обліку будівельних підприємств є наступні продукти:

1.1С: Бухгалтерія будівельного підприємства.

2.1С: Підрядник будівництва. Управління будівельним виробництвом.

3.1С: Управління будівельною організацією

В роботі розглянуто, у яких випадках доцільніше використовувати кожен з наведених програм. Встановлено, що на ТОВ «Будівельна компанія М-В» доцільно застосувати 1С: Бухгалтерія будівельного підприємства. Дана програма є не дорогою, а також враховуючи те, що досліджуване підприємство відноситься до малих підприємств та не вимагає значних ускладнених автоматизованих програмних продуктів, впровадження в практичну діяльність ТОВ «Будівельна компанія М-В» буде ефективним, економним та дозволить оптимізувати обліковий процес в умовах автоматизації облікових робіт підприємства.

РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Методика контролю виробничих запасів

В сучасних умовах зростає роль контролю в системі управління суб'єктом господарювання, що спрямований на досягнення достовірності, зрозумілості та законності відображення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності результатів діяльності підприємства. Це пояснює необхідність отримання достовірної інформації про дійсний стан господарської діяльності користувачами бухгалтерської та не бухгалтерської інформації.

Традиційні форми та методи контролю не завжди ефективні і часто не можуть бути використаними для виявлення невикористаних резервів

оптимізації витрат, непродуктивних витрат, неефективних шляхів формування доходів та використання прибутку підприємства.

Внутрішній контроль — це процес, який забезпечує відповідність функціонування конкретного об'єкта прийнятим управлінським рішенням і спрямований на успішне досягнення поставленої мети. Основною його метою є об'єктивне вивчення фактичного стану справ у суб'єкта господарювання, виявлення та попередження тих факторів і умов, які негативно впливають на виконання прийнятих рішень і досягнення поставленої мети, та доведення цієї інформації до органу управління.

Бухгалтерський облік будівельних матеріалів забезпечує відображення господарських фактів, а контроль будівельних матеріалів підтверджує їх достовірність, законність та повноту відображення. Розглядаючи завдання контролю будівельних матеріалів, необхідно пам'ятати, що область контрольної перевірки виходить за межі бухгалтерського обліку.

В роботі здійснено оцінку ефективності функціонування системи внутрішнього контролю шляхом ознайомлення з документами обліку і контролю, вимогами до організації внутрішнього контролю, а також шляхом проведення спеціального спостереження, тестування, опитування, анкетування. Вважаємо доцільним провести власну оцінку системи внутрішнього контролю діяльності ТОВ «Будівельна компанія М-В» шляхом тестування.

Таблиця 3.1

Тест «Оцінка середовища контролю діяльності
ТОВ «Будівельна компанія М-В» *

№ з/п	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1.	Чи має підприємство відокремлені структурні підрозділи?	-	+	-	-
2.	Чи відповідає організаційна структура розміру підприємства?	+	-	-	Хоча існують окремі неузгодже-

					ності
3.	Чи узгоджений розподіл прав, обов'язків і відповідальності з організаційною структурою підприємства?	+	-	-	-
4.	Чи проводиться контроль з боку вищих керівників за виконанням делегованих прав і обов'язків щодо діяльності підприємства?	+	-	-	Але опосередковано
5.	Чи можливі конфлікти інтересів підрозділів (осіб)?	-	+	-	-
6.	Чи розроблені на підприємстві: а) положення про структурні підрозділи? б) посадові інструкції?	+	-	-	-
7.	Чи встановлені: а) показники оцінки результатів діяльності б) підрозділів (осіб)? в) заходи заохочення (стягнення)?	-	+	-	-
8.	Чи має персонал підприємства відповідний професійний рівень?	+	-	-	-
9.	Чи виконує персонал покладені на нього обов'язки?	+	-	-	-
10	Чи висока плинність кадрів на підприємстві?				Закінч. табл. 3.1
11	Чи існує спеціальний орган внутрішнього контролю (посада внутрішнього контролера) ?	-	+	-	В обов'язки керівного персоналу структурних підрозділів включено проведення контролю
12	Чи застосовується система оперативного планування і звітності підрозділів щодо їх діяльності?	+	-	-	-
13	Чи встановлюються причини і винуватці відхилень від встановлених показників в розрахунках з персоналом?	+	-	-	Але не завжди
14	Чи здійснюється аналіз діяльності підприємства: а) оперативний? б) періодичний?	+	+	-	Оперативний проводиться дуже рідко
15	Чи передбачені процедури попередження і виявлення несанкціонованих операцій, помилок у документах з обліку господарських операцій?	-	-	+	-
16	Чи здійснюється інвентаризація розрахунків з персоналом у всіх випадках, передбачених	+	-	-	Існують окремі випадки її

	законодавством?				не проведення
17	Чи розроблена і використовується робоча документація по контрольним заходам з обліку господарських операцій?	-	+	-	-
18	Чи застосовується письмова звітність про роботу суб'єктів внутрішнього контролю?	-	+	-	-

*розроблено автором

Результати проведених тестів (табл. 3.1) показали, що організація системи внутрішнього контролю господарських операцій ТОВ «Будівельна компанія М-В», має оцінку нижчу за середню, оскільки:

- відсутня будь-яка регламентована інформація щодо проведення внутрішніх контрольних заходів на підприємстві, зокрема Положення про внутрішній контроль на підприємстві, плани проведення контрольних заходів, перелік контрольних завдань тощо;
- не забезпечено робочими документами суб'єктів контролю для проведення контрольних заходів, а також відсутня звітність за результатами проведених контрольних заходів;
- відсутня посадова інструкція фахівця-контролера, що проводить контроль будь-який внутрішній контроль на підприємстві, а частину повноважень з внутрішнього контролю покладено на 2-х осіб – генерального директора, та головного бухгалтера;
- існують окремі випадки не проведення інвентаризації активів, а також майже відсутні позапланові (раптові) перевірки господарських операцій.

Проведені дослідження, дозволили встановити, що у будівництві можливі різноманітні типи поєднання систем (служб) внутрішнього господарського контролю та внутрішнього аудиту, а також їх зв'язок із зовнішнім аудитом. Враховуючи обсяги діяльності досліджуваного підприємства, та його організаційну структуру, ми пропонуємо на ТОВ «Будівельна компанія М-В» ввести окрему штатну одиницю (внутрішнього

контролера), в обов'язки якого входили б функції внутрішнього контролера за господарськими операціями підприємства.

Для ефективної організації діяльності внутрішнього контролера, потрібно розробити та впровадити внутрішні стандарти контролю дотримання яких є обов'язковим. Ця потреба викликана проблемою відсутності нормативної регламентації діяльності внутрішніх контролерів-аналітиків.

Для досягнення основної мети внутрішнього контролю виробничих запасів, а також задоволення потреб користувачів в отриманні повної, правдивої та неупередженої інформації щодо будівельних матеріалів контролеру необхідно виконати такі завдання:

- перевірити правильність визнання будівельних матеріалів активами суб'єкта господарювання;
- перевірити, чи відповідають чинному законодавству методи оцінки та обліку будівельних матеріалів в обліковій політиці підприємства, та встановити, наскільки вибір суб'єкта господарювання є оптимальним;
- встановити, чи дотримується підприємство прийнятих методів оцінки та обліку будівельних матеріалів;
- перевірити, чи здійснюється контроль за збереженням будівельних матеріалів у місцях їх зберігання та на всіх етапах їх руху;
- оцінити, чи здійснюється ефективний контроль за використанням будівельних матеріалів у виробництві;
- встановити, чи своєчасно виявляються лишки будівельних матеріалів, непотрібні для підприємства, з метою їх реалізації чи обміну;
- перевірити, чи правильно та своєчасно здійснюється документальне відображення операцій, і чи забезпечуються достовірною інформацією користувачі інформації із заготівлі, надходження, відпускання та використання будівельних матеріалів;
- перевірити, чи правильно та своєчасно здійснені господарські операції з будівельними матеріалами відображаються в бухгалтерському

обліку та фінансовій звітності;

- встановити, чи немає на підприємстві протизаконних дій, пов'язаних із рухом будівельних матеріалів, суттєвих порушень і помилок у бухгалтерському обліку та звітності.

Об'єктами внутрішнього контролю виробничих запасів ТОВ «Будівельна компанія М-В» мають бути:

- кількісне та якісне приймання будівельних матеріалів від постачальників, а також при внутрішньому переміщенні в міжцеховому напрямку, між матеріально відповідальними особами, складами та виробництвом ТОВ «Будівельна компанія М-В». При цьому досліджується: повнота оприбуткування будівельних матеріалів за даними бухгалтерського обліку; їх відповідність за кількістю та якістю за даними супровідних приймальних документів і складених матеріально відповідальними особами, а також повнота оприбуткування будівельних матеріалів, які надійшли без супровідних документів;

- умови зберігання будівельних матеріалів і закріплення матеріальної відповідальності. Досліджується, чи відповідає стан складського господарства вимогам зберігання будівельних матеріалів (наявність вагів та час їх клеймування, обладнання складів полицями, шафами, контейнерами, протипожежним обладнанням). Закріплення матеріальної відповідальності перевіряється за даними договорів про матеріальну відповідальність, укладених між адміністрацією підприємства та конкретними працівниками;

- норми витрат будівельних матеріалів на виробництво та їх дотримання — перевіряється обґрунтованість затвердження норм та їх застосування в лімітно-забірних картках і відомостях на витрачання будівельних матеріалів;

- будівельні матеріали, їх використання та цілісність — перевіряється оцінка придбаних будівельних матеріалів, списання їх вартості при передачі в експлуатацію, наявність контролю за їх використанням;

- первинна документація з обліку будівельних матеріалів

досліджується в частині достовірності відображених у ній господарських операцій;

- бухгалтерський облік та звітність вивчаються в частині достовірності даних щодо залишків та руху будівельних матеріалів, відображених у них;

- примітки до фінансової звітності. Досліджується інформація про: методи оцінки будівельних матеріалів; балансову (облікову) вартість будівельних матеріалів у розрізі окремих класифікаційних груп; балансову (облікову) вартість будівельних матеріалів, відображених за чистою вартістю реалізації; балансову (облікову) вартість будівельних матеріалів, переданих у переробку, на комісію, в заставу; суму збільшення чистої вартості реалізації, за якою проведена оцінка будівельних матеріалів відповідно до п. 28 П(с)БО 9 [6].;

- брак та пошкодження будівельних матеріалів — досліджуються причини, які зумовили виникнення негативних явищ, розмір невиробничих витрат, встановлюються особи, винні в заподіянні шкоди;

- недостача цінностей та шкода, виявлені при інвентаризації, їх обґрунтованість і відповідальні особи — узагальнюється дослідження інших об'єктів, де виявлена шкода, перевіряється, чи підтверджується її розмір даними бухгалтерського обліку та іншими зібраними доказами, наскільки правильно встановлено матеріальну відповідальність конкретних працівників і розмір її відшкодування.

Джерела інформації контролю будівельних матеріалів являють собою предметну область дослідження. Це нормативні документи, розглянуті в попередньому розділі, наказ про облікову політику підприємства та джерела, в яких зафіксована інформація, що характеризує залишки і рух будівельних матеріалів.

Здійснюючи внутрішній контроль виробничих запасів, контролер має вивчити документи, за допомогою яких відтворює ланцюг господарських фактів від придбання виробничих запасів, їх зберігання і до списання.

Дослідження не обмежується вивченням бухгалтерських документів. Контроль виробничих запасів не може здійснюватися без досліджень оперативного обліку (наприклад, щоденні оперативні дані про рух дефіцитних основних і допоміжних будівельних матеріалів та інша оперативна інформація, визначена керівництвом суб'єкта господарювання залежно від його специфіки), інформації з діловодства (накази про зміну матеріально відповідальних осіб; про проведення ревізій, інвентаризацій; про розгляд результатів ревізій та інвентаризацій тощо), висновків спеціалістів (щодо якості та придатності будівельних матеріалів, доцільності їх придбання, списання).

У ході перевірки використовуються акти інспектування та перевірок виробничих запасів, складені відповідними контролюючими органами. Ці джерела інформації мають допоміжний характер, проте, їх дослідження дає можливість встановити місця підвищеного інформаційного ризику.

Предметна область дослідження виробничих запасів включає:

1. Внутрішні нормативні та загальні документи клієнта.
2. Облікову політику клієнта з питань обліку виробничих запасів.
3. Договори з матеріально відповідальними особами.
4. Договори з контрагентами.
5. Документацію суб'єктів внутрішнього контролю з питань контролю за раціональним використанням та збереженням виробничих запасів.
6. Первинні документи та реєстри обліку по рахунках, призначених для ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів.
7. Регістри зведеного синтетичного обліку (Головна книга), оперативну, статистичну та фінансову звітність.
8. Інші документи, що відображають факти господарської діяльності, пов'язані з придбанням та списанням виробничих запасів;
9. Місця зберігання виробничих запасів, включаючи ваговимірні пристрої.

10. Технологічний процес виробництва, а саме, інформаційні потоки щодо руху виробничих запасів від складу будівельних матеріалів до складу готової продукції, тобто проходження виробничих запасів від однієї стадії виробництва до іншої, їх перетворення на готову продукцію.

При дослідженні внутрішніх нормативних та загальних документів контролер визначає питання, на яких необхідно загострити свою увагу при подальшому вивченні інформації. Так, якщо в результаті дослідження контролер дійшов висновку, що окремий вид будівельних матеріалів є дефіцитним, то виникає необхідність прослідкувати її рух та визначитися, чи не допускалися випадки її недовкладання або підміни іншою із зниженням якості надаваних послуг. Аналіз інформації з наказів про призначення матеріально відповідальних осіб та їх характеристик за даними особової справи дає можливість сконцентрувати увагу на ступені довіри до них.

Наявність наказів про проведення контрольних заходів щодо збереження будівельних матеріалів, про одержані результати перевірок та інвентаризацій формує думку контролера щодо довіри до системи внутрішнього контролю.

Таким чином, виходячи з вимог чинного законодавства, метою внутрішнього контролю виробничих запасів є висловлення контролером думки про те, чи відповідає фінансова інформація щодо руху і залишків виробничих запасів на підприємстві в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок її підготовки і надання користувачам. До предмета внутрішнього контролю виробничих запасів належать процеси та явища, відображені документально, пов'язані з рухом виробничих запасів, їх залишками, оцінкою.

У ході проведення організаційного етапу контролю виробничих паралельно визначається обсяг, склад, структура та терміни проведення контрольних процедур і збирання доказів для висловлення незалежної, неупередженої, об'єктивної думки аудитора про стан бухгалтерського обліку та відображення у звітності такого виду запасів.

Методика проведення внутрішнього контролю втілюється в програму його проведення. Залежно від обраного способу організації перевірки контролер складає програму перевірки, де встановлює перелік контрольних процедур які б дали змогу:

1. Встановити достовірність первинних даних бухгалтерського обліку щодо фактичної наявності та руху виробничих запасів.
2. Перевірити повноту і своєчасність відображення первинних даних з обліку виробничих запасів у зведених документах та реєстрах.
3. Перевірити правильність ведення обліку запасів відповідно до чинних законодавчих і нормативних актів, облікової політики суб'єкта господарювання.
4. Перевірити стан збереження виробничих запасів у суб'єкта господарювання.
5. Підтвердити або спростувати показники фінансової звітності суб'єкта господарювання, які залежать від достовірності, повноти, й своєчасності відображення господарських операцій, пов'язаних із рухом виробничих запасів.

У той же час при проведенні контролю виробничих запасів на ТОВ „Будівельна компанія М-В” нами були виявлені недоліки у самій методиці його проведення та загалом організацій внутрішнього контролю на цьому підприємстві.

У таблиці 3.2 наведено Програму внутрішнього контролю виробничих запасів ТОВ „Будівельна компанія М-В”.

Таблиця 3.2

Програма контролю будівельних матеріалів
ТОВ „Будівельна компанія М-В”

№ з/п	Перелік контрольних процедур	Виконавець	Терміни перевірки	Джерела інформації	Примітки
1	Перевірити відповідність даних аналітичного обліку даним синтетичного обліку, даним	Величко Н. А.	До 28.03	Регістри аналітичного та синтетичного	

	Головної книги, звітності			обліку будівельних матеріалів	
2	Перевірити фактичну наявність будівельних матеріалів, перевірити організацію складського господарства, стан їх збереження	Андрієнко С.М	26-28. 03	Інвентаризаційні описи	
3	Перевірити повноту оприбуткування будівельних матеріалів при наявності документів, які підтверджують їх придбання.	Андрієнко С.М	До 29.03	Первинні документи М2, М4, М7	
4	Перевірити організацію контролю за зберіганням , використанням і погашенням довіреностей.	Андрієнко С.М	27. 03	Звіти перевірки наявності бланків суворої звітності	
5	Звірити правильність оформлення надходження та списання будівельних матеріалів: взаємна звірка даних матеріального звіту та накладних; звірка віднесення в підзвіт окремими особами відпущених запасів; перевірити кореспонденцію рахунків на відпускання запасів у Головній книзі.	Московчук І. І.	26, 27. 03	Акти взаємної звірки	

Продовж. табл. 3.2

№ з/п	Перелік контрольних процедур	Виконавець	Терміни перевірки	Джерела інформації	Примітки
6	Перевірити законність списання запасів при витратах: дотримання встановленого порядку оформлення; перевірка правильності застосування норм природного убутку.	Московчук І. І.	27.03	Документи на відпуск будівельних матеріалів	
7	Перевірити дотримання лімітів із відпускання будівельних матеріалів: зустрічна перевірка лімітно-забірних карт із документами на витрачання.	Величко Н. А.	До 28.03	Лімітно-забірні картки	
8	Вивчити стан матеріальної відповідальності за шкоду, заподіяну підприємству.	Величко Н. А.	До 29.03	Лімітно-забірні картки	

9	Перевірити правильність відображення в обліку операцій із вибуття будівельних матеріалів.	Московчук І. І.	До 29.03	Гловна книга	
10	Перевірити, який із методів оцінки будівельних матеріалів при відпусканні їх у виробництво, продаж або інше вибуття застосовується на підприємстві. згідно з Наказом про облікову політику; фактично.	Андрієнко С.М.	До 29.03	Наказ про облікову політику	
12	Перевірити достовірність даних за залишками будівельних матеріалів у фінансовій звітності.	Московчук І. І.	До 29. 03	Головна книга, Баланс	
13	Формування реєстрів виявлених порушень	Величко Н. А.	До 30. 03	Записка контролера	

З метою удосконалення внутрішнього контролю виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В» в роботі запропонована програма внутрішнього контролю, впровадження якої в практичну діяльність підприємства дозволить оптимізувати контрольну-аналітичну складову системи управління підприємством.

Таблиця 3.3

Програма контролю виробничих запасів ТОВ «Будівельна компанія М-В»

№ з/п	Передумови підготовки фінансової звітності	Контрольні процедури
1	Виникнення та існування	<p>1.1 Взаємне підтвердження по найбільш суттєвим операціям з придбання та вибуття будівельних матеріалів у складському та бухгалтерському обліку</p> <p>1.2 Вибірковий огляд документації стосовно будівельних матеріалів, у т.ч. отриманих підтверджень залишків на електронних та паперових носіях</p> <p>1.3 Спостереження за проведенням інвентаризації будівельних матеріалів і встановлення відповідності фактичних залишків обліковим, можливості крадіжок та шахрайства</p>
2	Права та зобов'язання	2.1 Підтвердження істотних умов контрагентом підприємства стосовно будівельних матеріалів

		2.2 Інспектування документації на електронних і паперових носіях
3	Повнота	3.1 Підтвердження дотримання критеріїв розмежування будівельних матеріалів
		3.2 Отримання підтвердження нульового сальдо на предмет перевірки повноти відображення будівельних матеріалів у фінансовій звітності
		3.3 Розгляд звітів складського обліку, співставлення даних комп'ютерної системи обліку
		3.4 Розгляд різниць і неврегульованих сум, отриманих в результаті інвентаризації та виявлення винних осіб
		3.6 Інспектування подій після дати балансу
4	Вартісна оцінка і вимірювання	4.1 Інспектування документів стосовно формування первісної вартості придбання
		4.2 Підтвердження правомірності списання (вибуття) будівельних матеріалів
		4.3 Розгляд методів оцінки вартості будівельних матеріалів
5	Повнота	5.1 Встановлення адекватності відібраних принципів особливостям технологічного процесу, використання в ньому будівельних матеріалів та методу електронної обробки даних
		5.2 Перевірка правильності класифікації і узагальнення
		5.3 Перевірка відображення у фінансовій звітності основних операцій стосовно будівельних матеріалів

Отже, результати внутрішнього контролю господарської діяльності, розкриті на приклад операцій із виробничими запасами ТОВ «Будівельна компанія М-В», дозволяють забезпечити достовірною інформацією менеджерів різних рівнів управління на етапах прийняття ними виважених рішень оперативного управління. Більш деталізоване вивчення окремих операцій у процесі внутрішнього контролю через обґрунтування фактичних та потенційних наслідків, виявлених за результатами контролю, уможливило перспективність планування ресурсного забезпечення, що своєю чергою покращує не тільки показники раціонального використання ресурсів (зокрема виробничих запасів), але й реалізації програм економічного розширення, соціальної відповідальності бізнесу та екологічної безпеки його ведення.

3.2. Джерела, основні показники та методи аналізу виробничих запасів будівельного підприємства

Необхідною умовою виконання планів виробництва продукції, зниження її собівартості, зростання прибутку, рентабельності є повне і вчасне забезпечення підприємства виробничими запасами необхідного асортименту і якості й економне використання їх.

Зростання потреби підприємства у виробничих запасах може бути задоволено екстенсивним шляхом (придбанням чи виготовленням більшої кількості матеріалів та енергії) або інтенсивним (економнішим використанням наявних запасів у процесі будівництва).

Перший шлях веде до зростання питомих виробничих запасів на одиницю продукції, хоча її собівартість при цьому може і знизитися за рахунок збільшення обсягу будівництва і зменшення частки постійних витрат. Другий шлях забезпечує скорочення питомих матеріальних витрат і зниження собівартості одиниці продукції. Економне використання сировини, матеріалів та енергії рівнозначне збільшенню виробництва їх.

Рівень забезпеченості підприємства будівельними матеріалами визначають за порівнянням фактичної кількості закупленої сировини з плановою потребою їх. Необхідно також перевірити забезпеченість потреби в завезенні будівельних матеріалів договорами на поставку їх і фактичне виконання.

В табл. 3.4 наведено організаційно-інформаційне забезпечення аналізу виробничих запасів на підприємстві.

Таблиця 3.4

Організаційно-інформаційне забезпечення аналізу виробничих запасів на підприємстві

1. Мета та завдання аналізу руху та збереження виробничих запасів	
1.1. Мета аналізу руху та збереження виробничих запасів	1.2. Завдання руху та збереження виробничих запасів: <ul style="list-style-type: none">• оцінювання реальності планів матеріально-технічного постачання, ступеня виконання їх і впливу на обсяг виробництва продукції, її собівартість та інші показники;

цемент	4700	50	4650	4420	95,0	4190	94,8
--------	------	----	------	------	------	------	------

Коефіцієнт забезпечення потреби джерелами покриття за планом:

$$K_{\text{забпл}} = \frac{50 + 4420}{4700} = 0,95$$

4700

Фактично ж справи йдуть ще гірше, оскільки план поставки цього матеріалу (цементу) не довиконано на 10 % :

$$K_{\text{забФ}} = \frac{4190 + 50}{4700} = 0,90$$

4700

Це означає, що тільки на 90 % задовольняється потреба в цементі.

Перевіряють також якість отриманих матеріалів від постачальників, відповідність їх стандартам, технічним умовам та умовам договору і в разі порушення їх висувають претензії постачальникам. Особливу увагу приділяють перевірці виконання поставок матеріалів, виділених підприємству за держзамовленням, і кооперованих поставок.

Великого значення надають виконанню плану за термінами поставки матеріалів (ритмічності). Порушення термінів поставки веде до недовиконання плану виробництва і реалізації продукції. Для оцінювання ритмічності поставок використовують коефіцієнт ритмічності, коефіцієнт варіації.

Особливу увагу приділяють стану складських запасів сировини і матеріалів. Розрізняють запаси поточні, сезонні і страхові. Величина поточного запасу залежить від інтервалу поставки (в днях) і середньодобової витрати даного матеріалу.

У процесі аналізу перевіряють відповідність фактичного розміру запасів найважливіших видів сировини і матеріалів нормативним. З цією метою на основі даних про фактичну наявність матеріалів у натурі і середньодобову

витрату їх розраховують фактичну забезпеченість матеріалами в днях і порівнюють її з нормативною (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Аналіз стану наявності запасів матеріальних ресурсів

Матеріал	Середньодобова витрата, т	Фактичний запас		Норма запасу, дні	Відхилення від норми запасу	
		т	дні		дні	т
цемент	20	200	10	15	-5	-100

Вивчають також стан запасів сировини і матеріалів із метою виявлення зайвих і непотрібних. їх можна встановити за даними складського обліку порівняння прибутків і видатків. Якщо немає видатків яких-небудь матеріалів протягом року і більше, то їх відносять до групи неходових і підраховують загальну вартість.

Управління запасами — це дуже важлива і відповідальна ділянка роботи. Від оптимальності запасів залежать усі кінцеві результати діяльності підприємства. Ефективне управління запасами дає змогу прискорити оборотність капіталу і підвищити його дохідність, зменшити поточні витрати на зберігання їх, вивільнити з поточного господарського обороту частину капіталу, реінвестуючи його в інші активи.

Мистецтво управління запасами полягає:

- в оптимізації загального розміру і структури запасів ТМЦ;
- у мінімізації витрат на їхнє обслуговування;
- в забезпеченні ефективного контролю за їхнім рухом.

Для оптимізації поточних запасів у зарубіжних країнах використовують ряд моделей, серед яких найпоширеніша "Модель економічно обґрунтованого замовлення" (EOQ-model).

Розрахунковий механізм цієї моделі оснований на мінімізації сукупних витрат на закупку і збереження запасів на підприємстві. Ці витрати поділяють на дві групи:

- а) сума витрат на завезення сировини та матеріалів, включно з витратами на транспортування і прийом сировини;
- б) сума витрат на збереження запасів на складі підприємства (утримання складських приміщень і обладнання, зарплата персоналу, фінансові витрати на обслуговування капіталу, вкладеного в запаси, і т. ін.).

Чим більша партія замовлення і чим рідше завозять матеріали, тим менша сума витрат на завезення матеріалів її можна визначити за такою формулою (3.1).

$$V_{зм} = ОВП * Ц_{рз} / ОПП \quad (3.1)$$

де $V_{зм}$ — витрати на завезення матеріалів;

ОВП — річний обсяг виробничої потреби у цій сировині або матеріалі;

ОПП — середній обсяг однієї партії поставки;

$Ц_{рз}$ — середня вартість розміщення одного замовлення.

Із формули видно, що за незмінних ОВП і $Ц_{рз}$ зі зростанням ОПП сума витрат зменшується і навпаки. Отже, підприємству вигідніше завозити сировину великими партіями.

Але, з іншого боку, великий обсяг однієї партії викликає відповідне зростання витрат на збереження товарів на складі, оскільки при цьому збільшується розмір запасу в днях. Якщо, наприклад, матеріал закупляють раз на місяць, то середній період його зберігання становить 15 днів, якщо закупляти раз на два місяці — 30 днів і т. д.

З урахуванням цієї залежності суму витрат на збереження товарів ($V_{зм}$) можна визначити так (3.2).

$$V_{зм} = ОПП * С_{зб} / 2 \quad (3.2)$$

де $C_{ЗБ}$ — собівартість зберігання одиниці товару в аналізованому періоді.

Звідси видно, що за незмінної $C_{ЗБ}$ сума витрат на збереження товарів на складі мінімізується зі зниженням середнього обсягу однієї партії поставки.

Модель EOQ дає змогу оптимізувати пропорції між двома групами витрат таким чином, щоб загальна сума витрат була мінімальною.

Математична модель EOQ виражається такою формулою (3.3).

$$EOQ = \sqrt{\frac{2 * OBC * Црз}{C_{ЗМ}}} \quad (3.3)$$

де EOQ — оптимальний середній обсяг партії поставки.

Звідси оптимальний середній розмір виробничого запасу визначають так (3.1.4).

$$ВЗ_{опт} = EOQ/2 \quad (3.4)$$

Таким чином, управління будівельними матеріалами — це дуже важлива і відповідальна ділянка роботи, тому на підприємстві проводиться робота по визначенню ефективності використання будівельних матеріалів, встановлення відхилень від норм їх використання та причин даних відхилень.

Загалом, науковій літературі розглядаються різні варіанти етапів аналізу виробничих запасів, а тому О.Е. Кузьмінською систематизовано основні види аналітичних робіт щодо виробничих запасів підприємств за уточненими напрямками аналізу (рис. 3.1).

Напрями аналізу виробничих запасів

Вивчення забезпечення підприємства
Загальний аналіз обсягу і структури виробничих запасів підприємства

Оцінка загальної потреби підприємства у виробничих запасах
Аналіз обґрунтованості обсягів замовлення виробничих запасів
Оцінка повноти та своєчасності набування
Горизонтальний та вертикальний аналіз виробничих запасів

Рис. 3.1 Напрями аналізу виробничих запасів будівельного підприємства

Для того щоб достовірно визначити, наскільки підприємство забезпечене матеріальними ресурсами, необхідно:

- 1) вивчити порядок розрахунку й обґрунтованості договорів на поставку матеріальних ресурсів, умови поставок;
- 2) визначити характер виробничих матеріальних запасів і зміну їх структури;
- 3) перевірити обґрунтованість норм виробничих запасів і потреби в матеріальних ресурсах;
- 4) визначити забезпеченість матеріально-технічними ресурсами та ефективність їх використання;
- 5) виявити можливості зниження виробничих запасів і потреби в матеріальних ресурсах;

б) накреслити заходи щодо зниження понаднормативних і зайвих запасів матеріалів.

Розрахунок потреби у виробничих запасах важливий тому, що на його основі формується тактика організації матеріально-технічного постачання, визначаються постачальники, а також терміни й обсяги поставок. Загальну потребу підприємства в тому чи іншому виді матеріалів можна визначити за наступною формулою:

$$P_0 = P_n + P_e + P_r + P_{zv} - Z_n, \quad (3.5)$$

де P_0 – загальна потреба;

P_n – потреба у виробництві;

P_e – потреба на експериментально-дослідні роботи;

P_r – потреба на ремонт;

P_{zv} – потреба на утворення нормативних залишків на кінець аналізованого періоду;

Z_n – запас на початок аналізованого періоду.

Проблема оптимізації розмірів виробничих запасів є надзвичайно актуальною. Це пов'язано з тим, що підприємства несуть значні витрати, пов'язані зі складуванням, псуванням, старінням товарно-матеріальних цінностей. Крім того, значні виробничі запаси – це «омертвіння» грошових засобів, які у них вкладені, недоотримання прибутку в результаті інших інвестиційних можливостей. Разом з тим достатньо великий запас матеріальних рятує підприємство від зупинки виробництва чи придбання дорогих матеріалів – замінників, зберігає грошові засоби від інфляції.

Більша кількість замовлень при придбанні матеріальних ресурсів, хоч і призводить до утворення великих запасів, але має зміст тоді, коли підприємство може домогтися від постачальників зниження ціни (так як великий розмір замовлень часто передбачає деякі пільги, що надаються постачальником як знижка ціни).

У ході аналізу потрібно дати оцінку вибору постачальників виробничих запасів, з'ясувати, чи врахувало підприємство при їх виборі такі фактори [12]:

- відповідність виробничої потужності постачальників потребі підприємства у запасах;
- територіальну віддаленість постачальника;
- можливість оперативного постачання запасів;
- швидкість реакції на потреби покупця;
- репутацію постачальника тощо.

Рівномірне та синхронне надходження сировини від постачальників є основною умовою ритмічної роботи підприємства, належного задоволення потреб споживачів у продукції, укріплення позицій підприємства на ринку та формування його «доброго іміджу». Тому, у процесі оцінки портфеля договорів поставки сировини за ритмічністю необхідно визначити відповідність обсягу надходження окремих партій кожного виду сировини, встановленому договірними термінами [6, с. 275].

Коефіцієнт ритмічності можна визначити за формулою:

$$K_p = O_{Pr} / O_{Pd} \quad (3.6)$$

K_p – коефіцієнт ритмічності поставки певного виду сировини;

O_{Pr} – обсяг даного виду сировини з урахуванням ритмічності її поставки;

O_{Pd} – обсяг поставки даного виду сировини за договором

Для покращення управління виробничими запасами доречно проводити загальний аналіз обсягу і структури виробничих запасів підприємства, який передбачає проведення горизонтального аналізу виробничих запасів на складі, тобто аналізу динаміки виробничих запасів за певні періоди часу, визначення абсолютних і відносних показників змін за номенклатурними позиціями та визначення тенденцій змін у часі (тренду). Крім горизонтального аналізу доцільно проводити вертикальний аналіз структури

виробничих запасів підприємства та коефіцієнтний порівняльний аналіз якісного стану та руху виробничих запасів

Для оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів використовують систему узагальнюючих та індивідуальних показників.

До узагальнюючих показників належать прибуток на гривню матеріальних витрат, матеріаловіддача, матеріаломісткість, коефіцієнт співвідношень темпів зростання обсягу виробництва і матеріальних витрат, частка матеріальних витрат у собівартості продукції, коефіцієнт використання матеріалів.

Прибуток на гривню матеріальних витрат є найбільш узагальнюючим показником ефективності використання матеріальних ресурсів. Його визначають співвідношенням суми одержаного прибутку від основної діяльності до суми матеріальних витрат.

Матеріаловіддача продукції характеризує вихід продукції з кожної гривні витрачених матеріальних ресурсів та розраховується діленням вартості виробленої продукції на суму матеріальних витрат.

Аналіз матеріаломісткості проводиться у наступному порядку:

- визначається загальна оцінка матеріаломісткості продукції;
- аналізується зміна матеріаломісткості за окремими елементами витрат;
- визначається вплив зміни факторів на матеріаломісткість продукції.

Аналіз матеріаломісткості продукції дає можливість пошуку резервів скорочення матеріальних витрат на виробництво продукції та сприяє зниженню собівартості.

Недоліки в постачанні, зменшення обсягів матеріалів у поточних матеріальних запасах та перевитрати матеріалів при їх використанні може певною мірою компенсуватися економією їх у виробничому процесі. Але для цього необхідно провести оцінку ефективності використання матеріальних запасів за допомогою системи різноманітних показників, зокрема таких як:

коефіцієнт використання запасів; швидкість оборотності (тривалість обороту), коефіцієнт оборотності (кількість оборотів).

Коефіцієнт оборотності запасів (коефіцієнт інтенсивності використання) розраховується діленням собівартості реалізованої за звітний період продукції на вартість виробничих запасів.

Рівень оборотності виробничих запасів значною мірою залежить від галузевих особливостей.

Тривалість обороту виробничих запасів представляє собою кількість днів, яка необхідна для перетворення виробничих запасів в грошову форму, і є величиною, оберненою до коефіцієнта оборотності таким чином, варто зауважити, що ефективна організація аналізу виробничих запасів сприяє виявленню негативних аспектів у процесах забезпечення підприємства матеріальними ресурсами та їх раціонального використання у виробничих цілях. У свою чергу це дасть змогу виявити резерви скорочення матеріальних витрат та відповідно зниження собівартості продукції.

Таким чином, варто зауважити, що ефективна організація аналізу виробничих запасів сприяє виявленню негативних аспектів у процесах забезпечення підприємства матеріальними ресурсами та їх раціонального використання у виробничих цілях. У свою чергу це дасть змогу виявити резерви скорочення матеріальних витрат та відповідно зниження собівартості будівельної продукції.

3.3. Методика загального та факторного аналізу виробничих запасів підприємства

Для характеристики ефективності використання виробничих запасів застосовують систему узагальнюючих та індивідуальних показників.

До узагальнюючих показників належать прибуток на гривню виробничих запасів, запасовіддача, запасомісткість, коефіцієнт співвідношень темпів зростання обсягу виробництва і виробничих запасів,

частка матеріальних витрат у собівартості продукції, коефіцієнт використання виробничих запасів.

Прибуток на гривню матеріальних витрат є найбільш узагальнюючим показником ефективності використання матеріальних ресурсів. Його визначають діленням суми одержаного прибутку від основної діяльності на суму матеріальних витрат.

Матеріаловіддачу визначають діленням вартості виробленої продукції на суму матеріальних витрат. Цей показник характеризує, скільки вироблено продукції з кожного рубля спожитих матеріальних ресурсів (сировини, матеріалів, палива, енергії і т. ін.).

Матеріаломісткість продукції — відношення суми матеріальних витрат до вартості виробленої продукції — показує, скільки матеріальних витрат необхідно або припадає фактично на виробництво одиниці продукції.

Коефіцієнт співвідношення темпів зростання обсягу виробництва і матеріальних витрат визначають відношенням індексу валової продукції до індексу матеріальних витрат. Він характеризує у відносному вираженні динаміку матеріаловіддачі і, разом з тим, розкриває фактори її зростання.

Частку матеріальних витрат у собівартості продукції обчислюють відношенням суми матеріальних витрат до повної собівартості виробленої продукції. Динаміка цього показника характеризує зміну матеріаломісткості продукції.

Коефіцієнт матеріальних витрат становить відношення фактичної суми матеріальних витрат до планової, перерахованої на фактичний обсяг випущеної продукції. Він показує, наскільки економно використовують матеріали в процесі виробництва, чи немає перевитрат порівняно з установленими нормами. Якщо коефіцієнт більше 1, то це свідчить про перевитрату матеріальних ресурсів на виробництво продукції, і, навпаки, якщо менше 1, то матеріальні ресурси використовували економніше.

Індивідуальні (часткові) показники застосовують для характеристики ефективності використання окремих видів матеріальних ресурсів (місткість сировини, металомісткість, місткість палива, енергомісткість тощо).

Питому матеріаломісткість визначають для характеристики рівня матеріаломісткості окремих виробів. Її можна обчислити як у вартісному вираженні (відношення вартості всіх спожитих матеріалів на одиницю продукції до її оптової ціни), так і в натуральному або умовно-натуральному вираженні (відношення кількості або маси витрачених матеріальних ресурсів на виробництво даного виду продукції до кількості випущеної продукції цього виду).

У процесі аналізу фактичний рівень показників ефективності і використання запасів (матеріалів) порівнюють з плановим, вивчають їхню динаміку і причини зміни (рис. 3.2).

У підсумку загальна матеріаломісткість залежить від обсягу виробленої продукції (ВВП), її структури (ПВ_i), витрати матеріалів на одиницю продукції

(M_i^{oa}), цін на матеріальні ресурси (ЦМ_i) і відпускних цін на продукцію (ЦП_i).

Факторну модель матеріаломісткості можна представити наступним чином (рис. 3.2).

$$M_m = MB/V\Pi \quad (3.6)$$

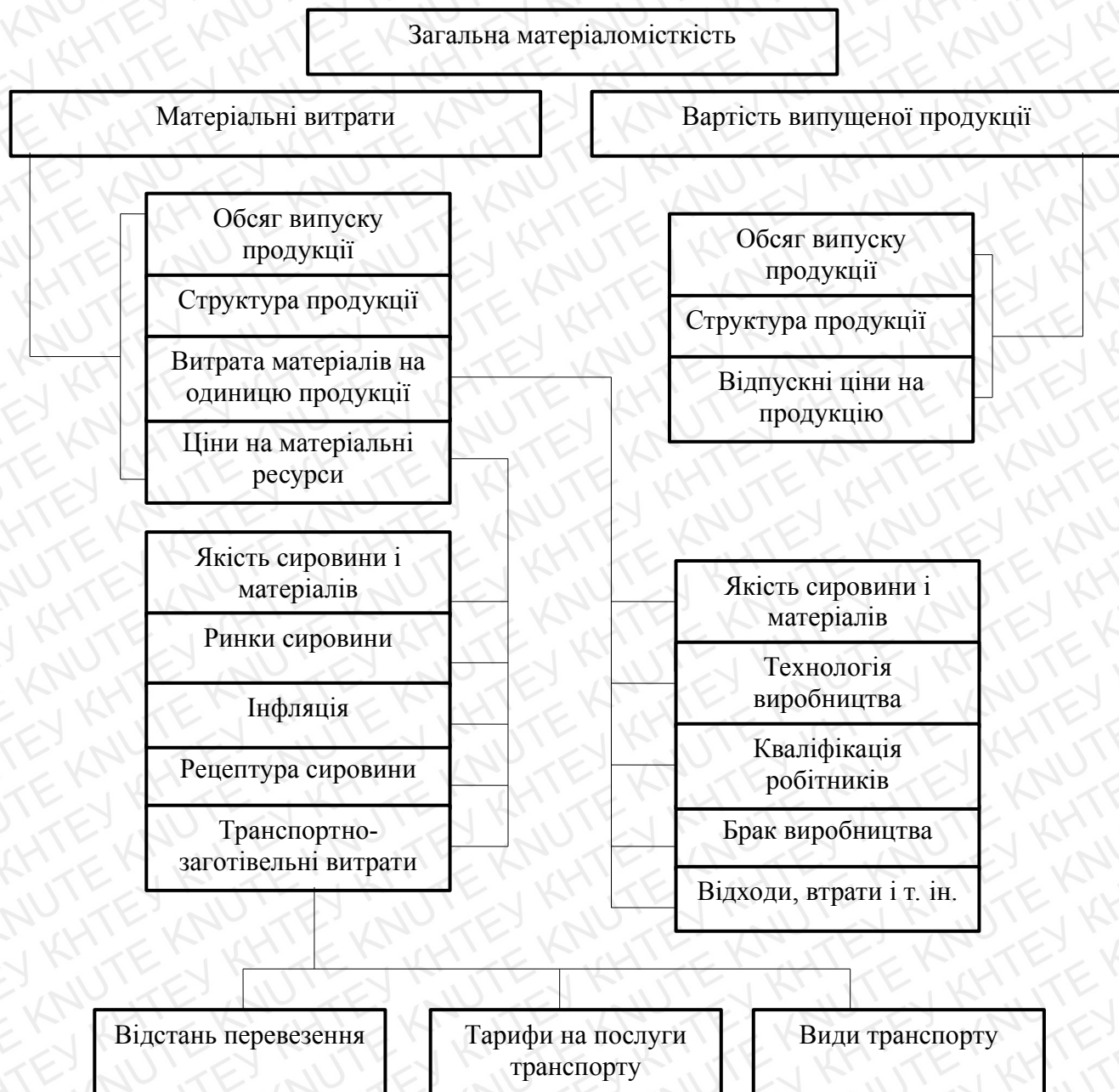

Рис. 3.2 Структурно-логічна модель факторного аналізу матеріалемісткості

Вплив факторів першого порядку на матеріаловіддачу або матеріаломісткість можна визначити методом ланцюгової підстановки, використовуючи дані табл. 3.2.

Отже, можна зробити висновок про те, що на ТОВ „Будівельна компанія М-В” у звітному періоді збільшилася частка продукції з більш високим

рівнем матеріаломісткості (азбестоцементні конструкції В і дерев'яні конструкції С).

Таблиця 3.7

Аналіз матеріаломісткості продукції ТОВ „Будівельна компанія М-В”

Показник	Алгоритм розрахунку	Сума, тис. грн.
I. Витрати матеріалів на виробництво будівельної продукції:		
а) базового періоду	$\sum (VB\Pi i0 \cdot M i0 \text{ од} \cdot ЦМ i0)$	28 16
б) базового періоду, перерахованого на продукції звітного періоду при збереженні її базової структури	$MВ0 \cdot В\Pi1$ $В\Pi0$	28 76
в) за базовими нормами і цінами на випуск продукції звітного періоду	$\sum (VB\Pi i1 \cdot M i0 \text{ од} \cdot ЦМ i0)$	29 89
г) звітного періоду за базовими цінами	$\sum (VB\Pi i1 \cdot M i1 \text{ од} \cdot ЦМ i0)$	30 38
д) звітного періоду	$\sum (VB\Pi i1 \cdot M i1 \text{ од} \cdot ЦМ i1)$	31 74
II. Вартість будівельної продукції:		
а) базового періоду	$\sum (VB\Pi i0 \cdot Ц\Pi i0)$	96 00
б) звітного періоду при базовій структурі і базових цінах	$\sum (VB\Pi i1 \cdot Ц\Pi i0) \pm \Delta В\Pi \text{отр}$	98 50
в) при обсязі і структурі звітного періоду за базовими цінами	$\sum (VB\Pi i1 \cdot Ц\Pi i0)$	100 80
г) звітного періоду	$\sum (VB\Pi i1 \cdot Ц\Pi i1)$	104 30

На основі наведених даних про матеріальні витрати і вартість будівельної продукції розрахуємо показники матеріаломісткості продукції, необхідні для визначення впливу факторів на зміну її рівня (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Факторний аналіз матеріаломісткості продукції

Показник	Умови розрахунку					Рівень матеріаломісткості, тис. грн.
	Обсяг виробництва	Структура продукції	Питома витрата сировини	Ціна на матеріали	Відпускна ціна на продукцію	

Мм ум.0	t0	t0	t0	t0	t0	28168 : 96000 · 100 = 29,34
Мм ум.1	t1	t0	t0	t0	t0	28765 : 98500 · 100 = 29,20
Мм ум.2	t1	t1	t0	t0	t0	29895 : 100800 · 100 = 29,66
Мм ум.3	t1	t1	t1	t0	t0	30385 : 100800 · 100 = 30,14
Мм ум.4	t1	t1	t1	t1	t0	31746 : 100800 · 100 = 31,49
Мм 1	t1	t1	t1	t1	t1	31746 : 104300 · 100 = 30,44

Із таблиці видно, що матеріаломісткість у цілому зросла на 1,1 тис.грн., у тому числі за рахунок зміни:

обсягу випуску продукції	29,20 - 29,34 = -0,14 тис.грн.грн.,
структури виробництва	29,66 - 29,20 = +0,46 тис. грн.,
питомої витрати сировини	30,14 - 29,66 = +0,48 тис. грн.,
цін на сировину і матеріали	31,49-30,14 = +1,35 тис.грн.
відпускних цін на продукцію	<u>30,44-31,49 = -1,05 тис.грн.</u>
	Усього +1,10 тис.грн.

Збільшилася також витрата матеріалів на одиницю продукції, унаслідок чого матеріаломісткість зросла на 0,48 тис.грн., або на 1,64 %. Найсуттєвіший вплив на підвищення матеріаломісткості будівельної продукції справило зростання цін на сировину і матеріали (азбест, бетон та дерево) у зв'язку з інфляцією. За рахунок цього чинника рівень матеріаломісткості підвищився на 1,35 тис.грн., або на 4,6 %.

При цьому темпи зростання цін на матеріальні ресурси були вищими від темпів зростання цін на будівельну продукцію підприємства ТОВ „Будівельна компанія М-В”. У зв'язку зі зростанням відпускних цін матеріаломісткість знизилася, але не до такого ступеня, як вона зросла за рахунок попереднього фактора.

Потім необхідно проаналізувати показники часткової матеріаломісткості (місткість сировини, місткість палива, енергомісткість) як складові загальної матеріаломісткості (табл. 3.9).

Слід вивчити також матеріаломісткість окремих видів продукції і причини зміни її рівня: питомої витрати матеріалів, їхньої вартості та відпускних цін на продукцію.

Розрахуємо їхній вплив на матеріаломісткість виробу А (цегли) за методом ланцюгової підстановки:

$$M_{M_{i0}} = \sum \frac{(M_{i0}^{од} \cdot ЦП_{i0})}{ЦП_{i0}} \cdot 100 = 28,80 \text{ грн.},$$

$$M_{M_{i1}} = \sum \frac{(M_{i1}^{од} \cdot ЦП_{i0})}{ЦП_{i0}} \cdot 100 = 29,52 \text{ грн.},$$

$$M_{M_{i2}} = \sum \frac{(M_{i1}^{од} \cdot ЦП_{i1})}{ЦП_{i0}} \cdot 100 = 30,34 \text{ грн.},$$

$$M_{m0} = \sum \frac{(M_{i1}^{од} \cdot ЦМ_{i1})}{ЦП_{i1}} \cdot 100 = 29,17 \text{ грн.}$$

Таблиця 3.9

Аналіз часткових показників матеріаломісткості

Показник	Значення показника		Зміни
	t ₀	t ₁	
Випуск продукції, тис. грн.	96 000	104 300	+8 300
Матеріальні витрати, тис. грн.	28 168	31 746	+3 578
У тому числі:			
сировина, матеріали, куповані комплектувальні вироби і напівфабрикати	19 200	21 903	+2 703
паливо	4 800	5 110	+310
енергія	4 168	4 733	+565
Загальна матеріаломісткість, коп.	29,34	30,44	+1,10
У тому числі:			
сировиномісткість	20,0	21,0	+1,00
паливомісткість	5,0	4,9	-0,10
енергомісткість	4,34	4,54	+0,20

Матеріаломісткість цього виду продукції підвищилася в цілому на 0,37 грн., у тому числі за рахунок зміни:

а) витрати матеріалів на одиницю продукції:

$$\Delta M_{M}^{од} = M_{M_{ум.1}} - M_{M_0} = 29,52 - 28,80 = +0,75 \text{ грн.},$$

б) цін на сировину і матеріали:

$$\Delta M_{цм} = M_{M_{ум.2}} - M_{M_{ум.1}} = 30,34 - 29,52 = +0,82 \text{ грн.},$$

в) відпускних цін на продукцію:

$$\Delta M_{цп} = M_{M_{ум.1}} - M_{M_{ум.2}} = 29,17 - 30,34 = -1,17 \text{ грн.},$$

Дані табл. 3.9. показують, що вищий рівень матеріаломісткості мають вироби С (дерев'яні конструкції) і D(скляні блоки).

Проте за звітний період він знизився: виробу D за рахунок економнішого використання матеріалів, а виробу С за рахунок застосування дешевшої сировини.

Матеріаломісткість виробів А і В зросла через збільшення витрати матеріалів на одиницю продукції і у зв'язку з підвищенням їхньої вартості.

Таблиця 3.10

Аналіз матеріаломісткості за виробничою програмою

Ви- ріб	Матеріаломісткість, грн.				Зміна матеріаломісткості, грн.			
					загальна	у тому числі за рахунок змін		
	t ₀	ум.1	ум.2	t ₁		M ^{од}	ЦМ	ЦП
A	28,80	29,52	30,34	29,17	+0,37	+0,72	+0,82	-1,17
B	26,66	28,00	30,62	30,12	+3,46	+1,34	+2,62	-0,50
C	32,14	31,07	33,14	31,56	-0,58	1,07	+2,07	-1,58
D	32,93	33,44	32,56	31,31	-1,62	+0,51	-0,88	-1,25

Основну увагу приділяють вивченню причин зміни частки витрати сировини на одиницю продукції та пошуку резервів її скорочення. Кількість витрачених матеріальних ресурсів на одиницю продукції може змінюватися за рахунок якості матеріалів, заміни одного виду іншим, техніки і технології виробництва, організації матеріально-технічного постачання і виробництва, кваліфікації працівників, зміни норм витрат, відходів і втрат тощо. Ці причини встановлюють за актами про впровадження заходів, повідомленням про зміну нормативів витрат від упровадження заходів і т. д.

Вартість сировини і матеріалів залежить також від їхньої кількості, від внутрішньогрупової структури, ринків сировини, зростання цін на них у зв'язку з інфляцією, від транспортно-заготівельних витрат і т. ін.

Із табл. 3.11. зрозуміло, за якими видами матеріальних ресурсів одержано економію, а за якими зроблено перевитрати порівняно із установленими нормами.

Знаючи фактори зміни витрати матеріальних ресурсів на одиницю продукції і їхньої вартості, вплив їх на рівень матеріаломісткості, можна визначити так:

$$\Delta M_{M_{xi}} = \Delta M_{B_{xi}} : ВП_0$$

$\Delta M_{M_{xi}}$, $\Delta M_{B_{xi}}$ — абсолютний приріст відповідно матеріаломісткості і матеріальних витрат за рахунок i -го фактора.

Таблиця 3.11

Аналіз зміни норм витрати матеріальних ресурсів

Вид матеріальних ресурсів	Вартість фактично витрачених ресурсів за цінами			Відхилення від рівня			
	минулого періоду	звітнього року		минулого періоду		плану звітнього періоду	
		плановими	фактичними	абс.	%	абс.	%
Пісок, т	1 155	1 365	1 470	+315	+27,3	+105	+7,7
Цемент, т	2 300	2 560	2 850	+ 550	+23,9	+290	+11,3
І т. д.							
Усього	23 375	30385	31 746	+8 371	+35,8	+1 361	+4,5

$$\Delta M_{M_{xi}} = \frac{MB_0 \pm \Delta MB_{xi}}{VP_0 \pm \Delta VP_{xi}} - M_{M_0} \quad (3.8)$$

Наприклад, за рахунок використання якіснішої сировини сума матеріальних витрат зросла на 1500 тис. грн., або на 5 %, а вартість будівельної продукції — на 3850 тис. нпе., або на 4 %. Матеріаломісткість у зв'язку з цим збільшилась на

$$\Delta M_{M_{як}} = \frac{28168 + 1500}{96000 + 3850} - 29,34 = 29,71 - 29,34 = + 0,37 \text{ грн.}$$

Аналогічні розрахунки роблять і за іншими факторами з подальшим узагальненням результатів аналізу і виробленням заходів коригування,

спрямованих на підвищення матеріаловіддачі і зниження матеріаломісткості продукції.

Одним із показників ефективності використання матеріальних ресурсів є прибуток на гривню матеріальних витрат. Підвищення його рівня позитивно характеризує роботу підприємства. У процесі аналізу необхідно вивчити динаміку цього показника, виконання плану за його рівнем, провести міжгосподарські порівняння і встановити фактори зміни його величини. Для цього можна використати таку факторну модель (3.8).

$$\frac{П}{МВ} = \frac{П}{ЧД} \cdot \frac{ЧД}{ВП} \cdot \frac{ВП}{МВ} = P_{об} \cdot Ч_{рп} \cdot M_e \quad (3.8)$$

П — прибуток від реалізації продукції;

ЧД — чистий дохід від реалізації продукції;

$P_{об}$ — рентабельність обороту;

$Ч_{рп}$ — частка реалізованої продукції в загальному обсязі випуску товарної продукції;

Мв — матеріаловіддача.

Із табл. 3.13. видно, що у звітному році прибуток на грн матеріальних витрат знизився на 2,77 грн., або на 4,4 %, у тому числі за рахунок зміни:

а) матеріаловіддачі:

$$\Delta M_{в} \cdot Ч_{рп0} \cdot P_{об0} = (-0,0341) \cdot 0,9922 \cdot 18,79 = -2,29 \text{ грн.} (-3,6 \%);$$

б) частки реалізованої будівельної продукції в загальному обсязі її виробництва:

$$M_{в1} \cdot \Delta Ч_{рп0} \cdot P_{об0} = 3,285 \cdot (-0,0341) \cdot 18,79 = -2,10 \text{ грн.} (-3,3 \%);$$

в) рентабельності обороту:

$$\Delta M_{в1} \cdot \Delta Ч_{рп1} \cdot \Delta P_{об} = 3,2850,9581(+0,515) = +1,62 \text{ грн.} (+0,5 \%).$$

Таблиця 3.13

Дані для факторного аналізу прибутку на гривню матеріальних витрат

Показник	Значення показника		Зміни
	t_0	t_1	

Прибуток від реалізації продукції, тис. грн.	17 900	19 296	+1396
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	95 250	99 935	+4685
Обсяг випуску продукції, тис. грн.	96 000	104 300	+8300
Матеріальні витрати, тис. грн.	28 168	31 746	+3578
Рентабельність обороту, %	18,793	19,308	+0,515
Частка виручки в загальному випуску продукції	0,992	0,958	-0,0341
Матеріаловіддача, грн.	3,408	3,285	-0,123
Прибуток на гривню матеріальних витрат, коп.	63,55	60,78	-2,77

Поглибити факторний аналіз цього показника можна за рахунок деталізації матеріаловіддачі і рентабельності продажів, використовуючи спосіб пропорційного поділу (табл. 3.14).

Таблиця 3.14

Розрахунок впливу факторів другого порядку на рівень рентабельності матеріальних витрат

Фактори зміни матеріаловіддачі	Зміна матеріаловіддачі, грн.	Зміна прибутку на рубль матеріальних витрат, коп.
Обсяг продукції	+0,017	+0,317
Структура продукції	-0,053	-0,987
Питома витрата матеріальних ресурсів на одиницю продукції	-0,055	-1,024
Ціни на матеріальні ресурси	-0,142	-2,644
Відпускні ціни на продукцію	+0,110	+2,048
Усього	-0,123	-2,29

Таким чином, за результатами аналізу слід виробити тактичну і стратегічну політику у сфері ресурсозбереження, спрямовану на підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві.

Для зниження матеріаломісткості продукції на підприємстві необхідно:

- постійно здійснювати аналіз обґрунтованої виробничої програми нормативних завдань по зберіганню та витрачання виробничих запасів для окремих структурних підрозділів підприємства;
- проводити об'єктивну оцінку виконаних планових завдань підрозділами підприємства;

- систематично підтримувати розміри виробничих запасів на такому рівні, щоб забезпечувати безперебійне виробництво;
- виявляти внутрішньогосподарські резерви підвищення ефективності використання виробничих запасів по кожній структурній одиниці підприємства;
- здійснювати аналіз економічних змін функціонування і розвитку того чи іншого підрозділу;
- залучати до вивчення економічної ситуації керівників усіх структурних підрозділів підприємства;
- удосконалювати управління виробничими запасами структурними підрозділами підприємства.

На ТОВ «Будівельна компанія М-В» питанню організації економічного аналізу не приділяється належна увага. Так, великою проблемою для більшості будівельних підприємств є відсутність спеціальних відділів економічного аналізу. Як наслідок процес проведення аналізу або зовсім відсутній або ведеться розрізнено відділами та службами, а дуже часто і окремими службовцями, які не володіють достатніми знаннями. Крім того, жоден функціональний відділ підприємства ні матеріально, ні морально не зацікавлений у щоденному виявленні негативних відхилень, які виникають по їх прямій або опосередкованій вині. Через це мають місце навмисні помилки в результаті проведеного аналізу. Аналіз використання виробничих запасів на підприємстві повинен здійснювати контролер-аналітик. Створення даної штатної одиниці дозволить не лише покращити його якість аналізу, але й усунути дублювання окремих робіт, яке має місце.

Висновок до розділу 3

В роботі розкрита методика контролю виробничих запасів. В роботі здійснено оцінку ефективності функціонування системи внутрішнього контролю шляхом ознайомлення з документами обліку і контролю, вимогами до організації внутрішнього контролю, а також шляхом проведення спеціального спостереження, тестування, опитування, анкетування. Вважаємо доцільним провести власну оцінку системи внутрішнього контролю діяльності ТОВ «Будівельна компанія М-В» шляхом тестування.

Результати проведених тестів показали, що організація системи внутрішнього контролю господарських операцій ТОВ «Будівельна компанія М-В», має оцінку нижчу за середню, оскільки:

- відсутня будь-яка регламентована інформація щодо проведення внутрішніх контрольних заходів на підприємстві, зокрема Положення про внутрішній контроль на підприємстві, плани проведення контрольних заходів, перелік контрольних завдань тощо;
- не забезпечено робочими документами суб'єктів контролю для проведення контрольних заходів, а також відсутня звітність за результатами проведених контрольних заходів;
- відсутня посадова інструкція фахівця-контролера, що проводить контроль будь-який внутрішній контроль на підприємстві, а частину повноважень з внутрішнього контролю покладено на 2-х осіб – генерального директора, та головного бухгалтера;
- існують окремі випадки не проведення інвентаризації активів, а також майже відсутні позапланові (раптові) перевірки господарських операцій.

Проведені дослідження, дозволили встановити, що у будівництві можливі різноманітні типи поєднання систем (служб) внутрішнього господарського контролю та внутрішнього аудиту, а також їх зв'язок із зовнішнім аудитом. Враховуючи обсяги діяльності досліджуваного підприємства, та його організаційну структуру, ми пропонуємо на ТОВ «Будівельна компанія М-В» ввести окрему штатну одиницю (внутрішнього контролера), в обов'язки якого входили б функції внутрішнього контролера за господарськими операціями підприємства.

Для ефективної організації діяльності внутрішнього контролера, потрібно розробити та впровадити внутрішні стандарти контролю дотримання яких є обов'язковим. Ця потреба викликана проблемою відсутності нормативної регламентації діяльності внутрішніх контролерів-аналітиків.

При проведенні контролю виробничих запасів на ТОВ „Будівельна компанія М-В” нами були виявлені недоліки у самій методиці його проведення та загалом організацій внутрішнього контролю на даному підприємстві. З метою удосконалення внутрішнього контролю виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В» в роботі запропонована програма внутрішнього контролю, впровадження якої в практичну діяльність підприємства дозволить оптимізувати контрольну-аналітичну складову системи управління підприємством.

В роботі розкриті джерела, основні показники та методи аналізу виробничих запасів. Встановлено, що для зниження матеріаломісткості продукції на підприємстві необхідно:

- постійно здійснювати аналіз обґрунтованої виробничої програми нормативних завдань по зберіганню та витрачання виробничих запасів для окремих структурних підрозділів підприємства;
- проводити об'єктивну оцінку виконаних планових завдань підрозділами підприємства;

- систематично підтримувати розміри виробничих запасів на такому рівні, щоб забезпечувати безперебійне виробництво;
- виявляти внутрішньогосподарські резерви підвищення ефективності використання виробничих запасів по кожній структурній одиниці підприємства;
- здійснювати аналіз економічних змін функціонування і розвитку того чи іншого підрозділу;
- залучати до вивчення економічної ситуації керівників усіх структурних підрозділів підприємства;
- удосконалювати управління виробничими запасами структурними підрозділами підприємства.

На ТОВ «Будівельна компанія М-В» питанню організації економічного аналізу не приділяється належна увага. Так, великою проблемою для більшості будівельних підприємств є відсутність спеціальних відділів економічного аналізу. Як наслідок процес проведення аналізу або зовсім відсутній або ведеться розрізнено відділами та службами, а дуже часто і окремими службовцями, які не володіють достатніми знаннями. Крім того, жоден функціональний відділ підприємства ні матеріально, ні морально не зацікавлений у щоденному виявленні негативних відхилень, які виникають по їх прямій або опосередкованій вині. Через це мають місце навмисні помилки в результаті проведеного аналізу. Аналіз використання виробничих запасів на підприємстві повинен здійснювати контролер-аналітик. Створення даної штатної одиниці дозволить не лише покращити його якість аналізу, але й усунути дублювання окремих робіт, яке має місце.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В роботі розкриті особливості діяльності будівельних підприємств. Встановлені фактори, які впливають на величину запасів будівельних підприємств. Встановлено, що суттєвим чинником впливу на формування запасів є організація виробництва, тобто форма його здійснення, яка досить тісно пов'язана з технологією виробничого процесу.

Будівельна галузь є однією з галузей матеріального виробництва, особливо динамічно розвивається в останні роки. За підсумками 2017 року підприємства України виконали будівельні роботи на суму 101,1 млрд. грн., індекс будівельної продукції по відношенню до 2016 року склав 20,9 %.

Виробничі запаси займають особливе місце у складі майна підприємства та у структурі витрат, адже вони є основною складовою при формуванні собівартості готової продукції.

У будівельних організаціях основні витрати формування запасів пов'язані з придбанням сировини, матеріалів, конструкцій і виробів. Для більшості будівельних організацій витрати на основні будівельні матеріали складають найважливішу статтю витрат, як правило, вони залежать від об'ємів будівельного виробництва і реалізації будівельної продукції і відносяться до чистих змінних (пропорційних) витрат. В той же час вищі ціни на великі партії матеріалів можуть привести до того, що витрати будуть зростати швидше, ніж об'єми виробництва.

В роботі здійснено економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази та спеціальної літератури з обліку, аналізу та контролю запасів будівельного підприємства. Оцінка нормативно-правової бази бухгалтерського обліку і контролю виробничих запасів в будівництві підтверджує думку про те, що окремі положення є суперечливими та потребують додаткових досліджень. Загалом, нерозвиненість та суперечливість окремих положень нормативно-правової бази, що регулює відносини у сфері будівельної діяльності, зумовлює виникнення недоліків у частині законодавчого регулювання бухгалтерського обліку і контролю будівельного процесу.

В роботі надана організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «Будівельна компанія М-В». Встановлено, що на підприємстві відбулись позитивні зрушення у фінансово-господарській діяльності. Так, підприємство перетворилося із збиткового на прибуткове, покращилась структура активів підприємства за рахунок збільшення ліквідних активів. Підприємство стало більш фінансово-стійким та незалежним від зовнішніх джерел фінансування.

В роботі розкритий фінансовий облік виробничих запасів будівельного підприємства. Матеріали, що надходять на будівельне підприємство, оформлюють бухгалтерськими документами у відповідному порядку. В роботі наведена характеристика первинних документів, за допомогою яких оформляються операції з руху виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В».

ТОВ «Будівельна компанія М-В» застосовується оперативно-бухгалтерський метод обліку запасів, який прийнято називати сальдовим методом обліку. Сортовий і кількісний облік руху матеріальних цінностей ведеться на базовому підприємстві безпосередньо матеріально - відповідальними особами. Кожному видові матеріальних цінностей привласнено номенклатурний номер, що повторюється у всіх первинних документах. Картки складського обліку відкриваються в бухгалтерії і видаються

матеріально відповідальним особам під розпис у реєстрі, у якому вказуються дата видачі, кількість карток, їхні реєстраційні номери і ставиться підпис одержувача.

В роботі подано перелік основних складових облікової політики з питань обліку виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В». Наведена кореспонденція рахунків з обліку будівельних матеріалів, а також порядок списання будівельних матеріалів на досліджуваному підприємстві.

Встановлено, що для того щоб при веденні капітального будівництва підрядним способом не порушити Інструкцію №291 у частині обліку будівельних матеріалів на рахунку 205, очевидно, треба розділити цей рахунок на два рахунки третього порядку:

- 2051 «Будівельні матеріали на складі підприємства»;
- 2052 «Будівельні матеріали, передані підряднику».

Таким чином, рахунок 2052 матиме подвійне призначення: з одного боку, це рахунок обліку будівельних матеріалів, з іншого — такий, що показує суму дебіторської заборгованості підрядника перед підприємством.

Встановлено, що методи ведення аналітичного і складського обліку будівельних матеріалів на ТОВ „Будівельна компанія М-В” є занадто громіздкими, недостатньо оперативними і надійними в системі управління. Все це зумовлює необхідність пошуку і впровадження раціональних його методів, впровадження оперативно - бухгалтерського (сальдового) методу обліку.

В роботі наведена модель управління виробничими запасами на ТОВ „Будівельна компанія М-В”. На підставі проведеного дослідження зроблено висновок про необхідність запровадження на ТОВ „Будівельна компанія М-В” комплексного обліку, який би охоплював всі процедури руху виробничих запасів, починаючи із складання замовлень, надходження на підприємство і закінчуючи їх споживанням на робочих місцях.

Це пов'язане з тим, що однією з найважливіших передумов дієвості обліку є координація всіх видів діяльності, пов'язаних з наявністю й рухом виробничих запасів, оскільки роботи по забезпеченню виробництва сировиною і матеріалами виконуються різними функціональними службами заводу управління ТОВ „Будівельна компанія М-В” (відділи матеріально-технічного постачання, бухгалтерія та ін.).

На ТОВ „Будівельна компанія М-В” процесу лімітування, на жаль, не приділяється достатньої уваги, а тому діючий порядок лімітування відпуску будівельних матеріалів в цехах залишається недосконалим. Він не відображає змін виробничої програми, які дуже часто мають місце та не враховує або визначає доволі неточно фактичне використання матеріалів у минулому місяці. А в підсумку це призводить до того, що порушується основний принцип попереднього контролю за використанням матеріалів, а самі ліміти створюють лише ілюзію контролю за будівельними матеріалами.

Так, дослідження діяльності ТОВ „Будівельна компанія М-В” показує, наприклад, що ліміти будівельних матеріалів хоча розробляються, і як правило, своєчасно, і на початку кожного місяця доводяться до цехів, останні отримують будівельні матеріали зовсім не у відповідності з лімітами.

В зв'язку з тим, що процес виробництва на підприємстві здійснюється за змінами і центрами матеріальної відповідальності, обґрунтовується доцільність складання актів та змінних рапортів при передачі виробничих запасів однієї зміни іншій, де інформація про затрати конкретних виробничих будівельних матеріалів відображається за окремими видами продукції.

Важливою, але трудомісткою процедурою інвентаризації будівельних матеріалів є перевірка їх наявності, що забезпечується шляхом переважування або перелічення цих цінностей. В умовах зберігання будівельних матеріалів на складах підприємства ТОВ „Будівельна компанія

М-В” доцільно здійснювати інвентаризацію під час зачистки складів будівельних матеріалів.

Поряд з цим пропонуються і інші методи інвентаризації будівельних матеріалів на виробництві, зокрема метод “стандартних партій” (при умові, якщо ці цінності запаковані в мірну тару). Процес проведення їх інвентаризації потребує своєчасної обробки інвентаризаційних будівельних матеріалів, правильного складання порівняльних відомостей і визначення пересортування цінностей.

Встановлено, що основними програмами для вирішення питання автоматизації обліку будівельних підприємств є наступні продукти:

1.1С: Бухгалтерія будівельного підприємства.

2.1С: Підрядник будівництва. Управління будівельним виробництвом.

3.1С: Управління будівельною організацією

В роботі розглянуто у яких випадках доцільніше використовувати кожен з наведених програм. Встановлено, що на ТОВ «Будівельна компанія М-В» доцільно застосувати 1С: Бухгалтерія будівельного підприємства. Дана програма є не дорогою, а також враховуючи те, що досліджуване підприємство відноситься до малих підприємств та не вимагає значних ускладнених автоматизованих програмних продуктів, впровадження в практичну діяльність ТОВ «Будівельна компанія М-В» буде ефективним, економним та дозволить оптимізувати обліковий процес в умовах автоматизації облікових робіт підприємства.

В роботі розкрита методика контролю виробничих запасів. В роботі здійснено оцінку ефективності функціонування системи внутрішнього контролю шляхом ознайомлення з документами обліку і контролю, вимогами до організації внутрішнього контролю, а також шляхом проведення спеціального спостереження, тестування, опитування, анкетування. Вважаємо доцільним провести власну оцінку системи внутрішнього контролю діяльності ТОВ «Будівельна компанія М-В» шляхом тестування.

Результати проведених тестів показали, що організація системи внутрішнього контролю господарських операцій ТОВ «Будівельна компанія М-В», має оцінку нижчу за середню, оскільки:

- відсутня будь-яка регламентована інформація щодо проведення внутрішніх контрольних заходів на підприємстві, зокрема Положення про внутрішній контроль на підприємстві, плани проведення контрольних заходів, перелік контрольних завдань тощо;
- не забезпечено робочими документами суб'єктів контролю для проведення контрольних заходів, а також відсутня звітність за результатами проведених контрольних заходів;
- відсутня посадова інструкція фахівця-контролера, що проводить контроль будь-який внутрішній контроль на підприємстві, а частину повноважень з внутрішнього контролю покладено на 2-х осіб – генерального директора, та головного бухгалтера;
- існують окремі випадки не проведення інвентаризації активів, а також майже відсутні позапланові (раптові) перевірки господарських операцій.

Проведені дослідження, дозволили встановити, що у будівництві можливі різноманітні типи поєднання систем (служб) внутрішнього господарського контролю та внутрішнього аудиту, а також їх зв'язок із зовнішнім аудитом. Враховуючи обсяги діяльності досліджуваного підприємства, та його організаційну структуру, ми пропонуємо на ТОВ «Будівельна компанія М-В» ввести окрему штатну одиницю (внутрішнього контролера), в обов'язки якого входили б функції внутрішнього контролера за господарськими операціями підприємства.

Для ефективної організації діяльності внутрішнього контролера, потрібно розробити та впровадити внутрішні стандарти контролю дотримання яких є обов'язковим. Ця потреба викликана проблемою відсутності нормативної регламентації діяльності внутрішніх контролерів-аналітиків.

При проведенні контролю виробничих запасів на ТОВ „Будівельна компанія М-В” нами були виявлені недоліки у самій методиці його проведення та загалом організацій внутрішнього контролю на даному підприємстві. З метою удосконалення внутрішнього контролю виробничих запасів на ТОВ «Будівельна компанія М-В» в роботі запропонована програма внутрішнього контролю, впровадження якої в практичну діяльність підприємства дозволить оптимізувати контрольну-аналітичну складову системи управління підприємством.

В роботі розкриті джерела, основні показники та методи аналізу виробничих запасів. Встановлено, що для зниження матеріаломісткості продукції на підприємстві необхідно:

- постійно здійснювати аналіз обґрунтованої виробничої програми нормативних завдань по зберіганню та витрачання виробничих запасів для окремих структурних підрозділів підприємства;
- проводити об'єктивну оцінку виконаних планових завдань підрозділами підприємства;
- систематично підтримувати розміри виробничих запасів на такому рівні, щоб забезпечувати безперебійне виробництво;
- виявляти внутрішньогосподарські резерви підвищення ефективності використання виробничих запасів по кожній структурній одиниці підприємства;
- здійснювати аналіз економічних змін функціонування і розвитку того чи іншого підрозділу;
- залучати до вивчення економічної ситуації керівників усіх структурних підрозділів підприємства;
- удосконалювати управління виробничими запасами структурними підрозділами підприємства.

На ТОВ «Будівельна компанія М-В» питанню організації економічного аналізу не приділяється належна увага. Так, великою проблемою для більшості будівельних підприємств є відсутність спеціальних відділів

економічного аналізу. Як наслідок процес проведення аналізу або зовсім відсутній або ведеться розрізнено відділами та службами, а дуже часто і окремими службовцями, які не володіють достатніми знаннями. Крім того, жоден функціональний відділ підприємства ні матеріально, ні морально не зацікавлений у щоденному виявленні негативних відхилень, які виникають по їх прямій або опосередкованій вині. Через це мають місце навмисні помилки в результаті проведеного аналізу. Аналіз використання виробничих запасів на підприємстві повинен здійснювати контролер-аналітик. Створення даної штатної одиниці дозволить не лише покращити його якість аналізу, але й усунути дублювання окремих робіт, яке має місце.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства / Мних Є.В., Бутко А.Д., Большакова О.Ю. та ін.; За ред. Є.В. Мниха. – К.: КНЕУ, 2015. – 232.
2. Барабаш Н.С. Аналіз господарської діяльності: Навч. посіб./За заг. Ред. Є.В. Мниха. – К.:Київ. Нац. торг-екон. ун-т, 2008. – 395с.
3. Барановська В.Г. До питання організації внутрішнього аудиту. Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»: Науковий збірник / Черніг. нац. технол. ун-т. – Чернігів, 2013. – № 3 (68).
4. Багрій К. Л. Особливості аналізу ефективності використання матеріальних запасів підприємства/ К. Л. Багрій// Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет . Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Вип. 725): Ч. 1. Луцьк, 2010. – С. 50–58.
5. Бежан Л.К. Риски при финансировании инвестиционных строительных проектов / Л.К. Бежан // Молодой ученый. — 2013. — No 11. — С. 284–286.
6. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія / М. М. Бенько. – К.: КНТЕУ, 2010. – 336 с.
7. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. -184 с.
8. Белік В.Д. Підходи до організації системи внутрішнього контролю // Міжнародний збірник наукових праць. – Вип. 3 (15). – 2009. – С.84–100.
9. Бердар М. Організаційно-методичні аспекти бухгалтерського обліку доходів і фінансових результатів підприємства / М. Бердар // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 6 (121). – С. 161–164.
10. Благой В.В. Роль контролю в системі управління. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва / В.В. Благой. - Збірник матеріалів

міжнародної науково-практичної конференції. Харків: Вид-во ХНАДУ, Ч. 2. – 2014. – 260 с. – С. 153-154.

11. Борисенко М.В. Організація і методика внутрішнього контролю на підприємствах: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / Київський національний торговельно-економічний ун-т / М.В. Борисенко. – К., 2008. – 21 с.

12. Боцян Т.В. Облік і внутрішній контроль діяльності підприємств в умовах використання комп'ютерних технологій: управлінський аспект: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.14 / Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України / Т.В. Боцян – К., 2015. – 20 с.

13. Будник Л. Внутрішній контроль як засіб підвищення економічної безпеки бізнесу / Л. Будник, С.І. Саченко // Галицький економічний вісник / Тернопільський державний технічний університет ім. І. Пулюя, 2011. – No 4 (33). – С. 191-194.

14. Бурін І.О. Галузеві особливості будівельних підприємств / І. О. Бурін // Економіка. Управління. Інновації. – 2016. – № 1(11). – С. 23-29.

15. Бутинець Т. А. Внутрішній контроль / Т. А. Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. –Ж. : ЖДТУ. –2010. –No 2 (20). –С. 6-11.

16. Бутинець Т.А. Ефективність господарського контролю: проблеми визначення / Т.А. Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2011. – No2(56). – С.9-16.

17. Бутинець Т.А. Розвиток науки господарського контролю: проблеми теорії, методології, практики: монографія [Текст] / Т.А. Бутинець. — Житомир: ЖДТУ, 2011. —772 с.

18. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник/ [Ф.Ф.Бутинець, А.М. Герасимович, Г.Г. Кірейцев та інш.] – Житомир: ПП „Рута”, 2013.- 726с.

19. Бухгалтерський фінансовий облік; за ред. Ф. Ф. Бутинця – [7-е вид.]. – Житомир : Рута, 2010. – 832 с.

19. Будівельна галузь України зросла на 21%. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://glavcom.ua/economics/finances/budivelna-galuz-ukrajini-za-rik-zrosla-na-21-468242.html>

20. Волков Н. Бухгалтерский учет в строительстве / Н. Волков. – М.: Финансы и статистика, 2010. – 240 с

21. Виговська Н.Г. Господарський контроль в Україні: теорія, методологія, організація: Монографія/ Н.Г. Виговська. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – 532 с.

22. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За редакцією к.е.н., проф. М.Д. Корінька. – Фастів: “Поліфаст” 2006 – 440 с.

23. Гаврилюк С. П. Конкурентні переваги як основа розробки стратегії будівельних підприємств / С. П. Гаврилюк // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – 2011. – № 4. – С. 74-80.

24. Голов С.Ф. Присмак МСФЗ вітчизняної звітності / С.Ф. Голов // Вісник МСФЗ. – № 8/13. – ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2013.

25. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**

26. Головацька Л.І. Особливості обліку та оцінки виробничих запасів підприємств/ Л.І. Головацька, Л.В. Бурдейна// Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. - №5. – С. 973-976.

27. Гринь В. П. Сучасний стан аудиту в Україні: проблеми та перспективи його подальшого розвитку / В. П. Гринь, Н. В. Хрущова // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. - 2013. - № 3. - С. 93-100. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-df/Vznu_eco_2013_3_16.pdf

28. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах: навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2011. — 400 с.

29. Гуцаленко У.О. Внутрішній аудит як складова системи ефективного управління підприємством / У.О. Гуцаленко, Г.В. Причепка. – Інноваційна економіка. – 2011. – №2. – С. 111-114.
30. Дерій В. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: [моногр.] / В. Дерій. – Тернопіль: ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 272 с.
31. Дослідження практики внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю в Україні: опитування українських компаній і банків про стан внутрішнього аудиту та внутрішнього контролю / [старший керівник програм М. Онищук Морозова]. – К. : International Finance Corporation World Bank Group, 2008. – 87 с.
32. Закалінська, К.О. Оцінка ринку засобів автоматизації аудиторської діяльності [Електронний ресурс] / К.О. Закалінська // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – 2009. – № 4. – Режим доступу : http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdnuet/econ/2009_4/26.pdf
33. Закон України “Про аудиторську діяльність” від 22.04.1993 р., № 3125-ХІІ // Голос України. – 29.05.1993.
34. Зоріна О. А. Методологічні підходи в економічному аналізі / О. А. Зоріна // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1 (55). – С. 89–91.
35. Задорожний З. Внутрішньогосподарський облік в будівництві: методологія та організація: дис. ... докт. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / З.-М. Задорожний. – Тернопіль, 2013.
36. Ионин Е. Е. Система показателей оценки имущественного положения предприятий: монография / Е. Е. Ионин. – Донецк : ООО «Юго-Восток, Лтд», 2011. – 431 с.
37. Івахненко С. Сучасні інформаційні технології управління підприємством та бухгалтерія: проблеми і виклики / С. Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 4. – С. 52–58

38. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. №291 (з чинними змінами та доповненнями).
39. Калюга Є. В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : монографія / Є. В. Калюга. – К. : Ельга ; Ніка-Центр, 2012. – 360 с.
40. Кащена Н. Б. Удосконалення методики аналізу виробничих запасів підприємства/ Н. Б. Кащена, О. В. Цуконова// Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг . – 2011. – №2. – С. 128–135.
41. Каменська Т. Основні напрями діяльності внутрішнього аудиту в системі управління / Т.Каменська // Бух. облік і аудит. – 2010, – №7– С. 40-43
42. Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры / В. В. Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 2010. – 560 с.
43. Ковтун Т.В. Система внутрішнього контролю як невід'ємний елемент операційної системи підприємства / Т.В. Ковтун // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6. – Т. 1. – С. 164–170.
44. Кодекс етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту, затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 29.09.2011 № 1217 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www. dkrs.gov.ua](http://www.dkrs.gov.ua)
45. Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія та організація: [монографія] / Р. О. Костирко. — Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2010. – 728 с. (42,31 д. а.).
46. Контроль у системі інноваційного менеджменту : монографія / [Мних Є.В., Бардаш С.В., Шевчук О.А.] за заг. ред.. Є.В. Мниха. - К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 452 с.
47. Костирко Р. О. Внутрішній контроль в управлінні стійким розвитком підприємств / Р. О. Костирко // Науковий вісник : Фінанси, банки, інвестиції. –2013. –№ 3. –С. 117-121.
48. Котлярова А.В. Оцінка та аналіз фінансових ризиків підприємства / [А.В. Котлярова, Т.І. Кочетова, В.В. Яцина] // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»:

- зб. наук. пр. «Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства». – Х.: НТУ «ХП». – 2011. – № 15. – С. 71–76.
- 49.** Куцик П. О. Діяльність будівельних підприємств у конкурентному середовищі: контроль-аналітичне забезпечення системи управління: монографія / П. О. Куцик, Л. Г. Медвідь, В. О. Шевчук, Д. О. Хариневич-Яворська. – Чернівці: Технодрук, 2015. – 370 с.
- 50.** Кононова О.Є. Удосконалення організації обліку витрат будівельного підприємства / О.Є. Кононова // Науковий вісник Ужгородського національного університету.-вип. 6.-2016 – с.23-27.
- 51.** Лазебна І. Формування конкурентного середовища у роздрібній торгівлі / І. Лазебна // Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 2. – С. 26-37.
- 52.** Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія / Л. А. Лахтіонова. – К. : КНЕУ, 2013. – 387 с.
- 53.** Левицька С.О. Управлінський і внутрішньогосподарський облік: завдання, мета і ефективність впровадження / С.О. Левицька // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №2. – С. 27-35.
- 54.** Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика / В.С. Лень, В.В. Гливенко; за ред. В.С. Лєня. – Вид. 4-те. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. – 752 с.
- 55.** Лист Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 04.10.2000 р. № 7/7-1010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-info.biz/legal/baseap/ua-zmtxmr.htm>.
- 56.** Максимова В.Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку / В.Ф. Максимова. – К.: АВРІО, 2015. – 264 с.
- 57.** Максимова В.Ф. Теоретичні та методологічні засади формування цілісної системи внутрішнього контролю в управлінні промисловим підприємством: Автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.06.04 / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана / В.Ф. Максимова. – К., 2014. – 34 с.

- 58.** Макарова Г.С. Особливості обліку капітального будівництва / Г.С. Макарова// Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – №2. – С. 27-35.
- 59.** Максимова В.Ф. Формалізація системного дослідження внутрішнього економічного контролю / В.Ф. Максимова // Развитие бухгалтерского учета и контроля в контексте европейской интеграции: Монография. – Житомир-Краматорск: ЧП “Рута”, 2010. – 588 с.
- 60.** Маренич Т. Сутність бухгалтерського обліку як системи економічного регулювання / Т. Маренич // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 2. – С. 21-26.
- 61.** Марченко Д.М., Удосконалення організації внутрішнього фінансового контролю підприємства / Д.М. Марченко, Г.М. Яровенко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - № 12. – С. 163-171.
- 62.** Медвідь Л. Г. Роль бюджетування в управлінні підприємством / Л. Г. Медвідь, Д. О. Хариневич-Яворська // Глобалізаційні та євроінтеграційні процеси в розвитку національних економік : матеріали Міжнар. наук.-прак. конф., 25 листопада 2014 р., м. Львів. –Тернопіль: Крок, 2014. –308 с. –С. 146-149.
- 63.** Международные стандарты финансовой отчетности 2006: [издание на русском языке] ; пер. с англ.О. Аскери и др. – М. : Аскери АССА, 2006. – 1060 с. – (Перевод полного официального текста Международных стандартов финансовой отчетности, принятых в ЕС по состоянию на 31 января 2006 года).
- 64.** Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності (наказ Мінфіну від 28.03.2013 р. №433) зі змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod_fin_otch_433.aspx
- 65.** Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 17 «Оренда» від 01.01.2012 181 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_018. - Назва з екрана.

66. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 18 «Дохід» [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
67. Мних Є. Сучасний економічний аналіз: питання методології та організації / Є. Мних //Бухгалтерський облік і аудит. — 2012. — № 1. — С. 55–61.
68. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт", затверджені наказом Державного комітету з будівництва та архітектури від 23.12.2010 за № 573 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_018
69. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Мінфіна України від 07.02.2013р. № 73 [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
70. Назарбаєва Р. Бухгалтерський облік у будівництві: загальне й особливе / Р. Назарбаєва // Бухгалтерія. – 2002. – № 18/1 (485). – С. 31–39.
71. Озеран В. О. Контроль у системі управління діяльністю підприємств / В. О. Озеран, М. Ю. Чік // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. –Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. –Львів, 2012. –№ 722. – С. 172-176.
72. Орловська Ю. В., Фісуненко П. А., Левченко В. Ф. Аналіз стану та тенденцій розвитку будівельних підприємств у контексті дослідження їх економічної безпеки // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності – Київ – 2016р. – с.24-32
73. П(С)БО 28 “Зменшення корисності активів” (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. Режим доступу до джерела:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0433-0113>.
74. Петренко М. Проблеми визнання і оцінки доходів і витрат у будівництві / М. Петренко, К. Захарова // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 6. – С. 292–294.

75. Павелко О. В. Порівняльна характеристика складових витрат за будівельними контрактами відповідно до норм вітчизняного та міжнародного законодавства / О. В. Павелко // Збірник тез доповідей сьомої Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації» (25-26 лютого 2010 р.) / відп. за випуск Монастирський Г. Л. – Тернопіль: Видавництво ТНЕУ «Економічна думка», 2010. – С. 369-361 (0,17 д.а.).
76. Пантелеєв В.П. Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація: моногр. / Пантелеєв В.П.; Державна академія статистики, обліку та аудиту. – К.: ДП “Інформ.-аналіт. агенство”, 2008. – 491 с.
77. Панченко І.А. Ризик-орієнтований підхід до внутрішнього контролю як напрям його подальшого розвитку /І.А. Панченко // Теорія і практика бухгалтерського обліку, аналізу й аудиту: стан, проблеми та перспективи розвитку: матеріали VII міжнародної науково/практичної конференції, 16—17 травня 2014 р. / Відп. за вип.: проф. П.О. Куцик. — Львів, 2014. — 346 с.
78. Партин Г.О. Формування стратегічної моделі управління витратами підприємства «Фінанси України».-2014. №11 .-стр. 128
79. Пархоменко В. Розвиток бухгалтерського обліку: від реформування до адаптації та застосування / В.Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 8-9. – С. 3-21.
80. Пархоменко В. Бухгалтерський облік доходів і витрат за будівельними контрактами / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. – No 6. – С. 6–9.
81. Петренко С. М. Контрольно-аналітичний механізм в управлінні бізнесом підприємства : [монографія] / С. М. Петренко, І. В. Сіменко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. –232 с.
82. Петренко С.М. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю: теорія, методологія, організація: Дис .док. екон. наук: 08.00.09 / Донецький

національний університет економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського / С.М. Петренко. – Д., – 2009. – 362 с.

83. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 за № 291 (із змінами та доповненнями).

84. Податковий кодекс України: від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

85. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 за № 290. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.12.1999 за № 860/4153 (зі змінами і доповненнями).

86. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 за №318. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 за №27/4248 (зі змінами і доповненнями).

87. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : наказ Міністерства фінансів України від 28.12.200 за №353. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.01.2001 за №47/5238 (зі змінами і доповненнями).

88. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти», затверджений наказом міністерства фінансів України No 205 від 28.04. 2001р.[Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01>

89. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO3.aspx>

90. Римар Г. А. Облік, аналіз і контроль витрат у житловому будівництві [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец.

08.00.09 - бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) / Галина Адамівна Римар. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 20 с.

91. Римар, Галина Адамівна Облік, аналіз і контроль витрат у житловому будівництві [Текст] : дис. канд. екон. наук : 08.00.09 / Галина Адамівна Римар. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 214 с.

92. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України No1023-XII від 12.05.1991 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1073>.

93. Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики: моногр. / М.С. Пушкар, М.Т. Щирба. – Тернопіль: Карт-бланш, 2009. – 260 с.

94. Фінансовий аудит: інформаційно-аналітичне забезпечення: монографія/ Є.В. Мних, С.В. Бардаш, К.О. Назарова. За ред. Є.В. Мниха.-К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 416с.

95. Редченко К. І. Концептуальні основи розвитку контролю на стратегічному рівні управління підприємством / К. І. Редченко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнар. зб. наук. праць ; серія “Бухгалтерський облік, контроль і аналіз”. –Житомир : ЖДТУ, 2011. –Вип. 3. Ч. 1. С. 324-334.

96. Редько О. Ю. Аудит в Україні. Морфологія : монографія / О. Ю. Редько. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2008. – 493 с.

97. Рожелюк В. М. Нормативно-правове регулювання ведення бухгалтерського обліку як визначальний чинник його організації// Бізнес Інформ. 2014. №7. - С. 225-229.

98. Римар, Г. А. Актуальні питання обліку витрат в будівництві / Г. А. Римар // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2001. – Вип. 18. – С. 114-115.

99. Римар, Г. А. Амортизація як об'єкт бухгалтерського обліку / Г. А. Римар // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Економіка. – 2002. – № 10. – С. 204-206.

- 100.** Римар, Г. А. Деякі питання обліку доходів за будівельними контрактами / Г. А. Римар // Збірник праць кафедри економічного аналізу. – Тернопіль : Економічна думка, 2003. – Вип. 12. – С. 41-43
- 101.** Серебрякова Т.Ю. Риски организации и внутренний экономический контроль: монография [Текст] / Т.Ю. Серебрякова. — М.: ИНФРА/М, 2010. — 111 с.
- 102.** Сук Л.К. Організація бухгалтерського обліку: підручник / Л.К. Сук, Л.П. Сук. – К. : Каравела; Піча Ю.В., 2013. – 624 с.
- 103.** Строїч С. Собівартість будівельно-монтажних робіт: вивчаємо нові Методрекомендації / С. Строїч // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – No 33. – С. 17–19.
- 104.** Управлінський облік : навч. Посіб./ Л.В. Нападовська, О.А. Бакурова, В.М. Горностаєва, О.І. Мазіна, О.А. Мошковська, О.П.Кузьменко, А.М. Рехачева, О.М.Кияшко, Н.І.Бузак, О.В. Фоміна. За заг. Ред. Л.В.Нападовської.- К.:Київ, нац. Торг-екон. ун-т, 2010.- ст. 37
- 105.** Шевчук В. О. Придатність моделей обліку та контролю для виявлення резервів ефективності діяльності підприємства / В. О. Шевчук, Р. О. Костирко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. Ч 1: Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці. Ужгород: УжНУ, 2010. –Вип. 29. –Спецвипуск. –С. 118-123.
- 106.** Яровенко Г.М. Організація внутрішнього контролю в системі управління фінансовими потоками підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.12 /Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України / Г.М. Яровенко. – К., 2012. – 21 с.
- 107.** Бухгалтерський облік : навч. посібник для внз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. -2-ге вид., перероб. і допов. -К. : Центр учб. літ., 2016. - 424 с.
- 108.** Звітність підприємства : підручник для внз / М. І. Бондар [та ін.] М-во освіти і науки України, Держ. вищий навч. заклад "Київ. нац. економ. ун-т

ім. Вадима Гетьмана", Вищий навч. заклад УКООПСПЛКИ "Полтав. ун-т економіки і торгівлі". -К. : Центр учб. літ., 2015. -570 с.

109. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для вчз / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 600 с. - Бібліогр.: с. 584-591.

110. Федоренко В. Г. Концепція стратегії розвитку будівельного комплексу України на період до 2015 року// Економіка та держава: Міжнародний науково - практичний журнал. –2007. –№1. –С. 3.

Пояснювальна записка

Таблиця А.1

Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів ТОВ «Будівельна компанія М-В» за 2014-2017рр.

Показники	Значення, тис.грн.				Відхилення від попереднього року					
	2014р	2015р	2016р.	2017р.	Абсолютне, +/-			Відносне, %		
					2015р	2016р.	2017р.	2015р	2016р.	2017р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1229,9	3150,6	5802,5	10612,8	1920,7	2651,9	4810,3	156,17	84,171	82,9
Інші операційні доходи	96,8	301,2	630,4	1230,5	204,4	329,2	600,1	211,16	109,3	95,194
Інші доходи	-	-	-	-	2125,1	2981,1	5410,4	160,18	86,364	84,105
Разом доходи	1326,7	3451,8	6432,9	11843,3	1977,8	2674,6	4641,2	155,99	82,404	78,395
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1267,9	3245,7	5920,3	10561,5	138	301,4	463,3	164,09	135,7	88,5
Інші витрати	-	-	-	-	2115,8	2976	5104,5	156,49	85,818	79,216
Інші операційні витрати	84,1	222,1	523,5	986,8	9,3	5,1	252,8	-36,76	-31,88	-2319
Разом витрати	1352,0	3467,8	6443,8	11548,3	1920,7	2651,9	4810,3	156,17	84,171	82,9
Фінансовий результат до оподаткування	-25,3	-16	10,9	295,0	204,4	329,2	600,1	211,16	109,3	95,194
Чистий прибуток	-25,3	-16	-10,9	241,9	2125,1	2981,1	5410,4	160,18	86,364	84,105

Продовження додатку А

Таблиця А.2

Динаміка активів, капіталу та зобов'язань ТОВ «Будівельна компанія М-В» за 2014-2017рр.

Показники	Значення, тис.грн.				Відхилення від попереднього року					
	2014р	2015р	2016р.	2017р.	Абсолютне, +/-			Відносне, %		
					2015р	2016р.	2017р.	2015р	2016р.	2017р.
1. Необоротні активи	-	46,8	41,4	30,6						
2.					46,8	-5,4	-10,8	0	-11,5	-26,0
1.1.Основні засоби	-	46,8	41,4	30,6	46,8	-5,4	-10,8	0	-11,5	-26,0
3. Оборотні активи	549,8	845,1	1089,4	640,7	295,3	244,3	-448,7	53,7	28,9	-41,2
2.1 Запаси	537,0	609,3	616,9	251,2	72,3	7,6	-365,7	13,4	1,24	-59,2
2.2 Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	-	-	-	35,1	0	0	35,1	0	0	0
2.3 Грошові кошти та їх еквіваленти	0,7	25,1	95,6	105,3	24,4	70,5	9,7	3485,7	280,8	10,1
2.4 Інші оборотні активи	7,6	10,4	20,2	22,2	2,8	9,8	2	36,8	94,2	9,9
3.Валюта балансу	549,8	891,9	1130,8	671,3	342,1	238,9	-459,5	62,2	26,7	-40,6
4.Власний капітал	-20,3	-36,3	-47,2	194,7	-16	-10,9	241,9	78,8	30,0	-512,5
4.1 Зареєстрований капітал	5,0	5,0	5,0	5,0	0	0	0	0	0	0
4.2 Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-25,3	-41,3	-52,2	189,7	-16	-10,9	241,9	63,2	26,3	-463,4
5.Поточні зобов'язання	570,1	928,2	1178,0	476,6	358,1	249,8	-701,4	62,8	26,9	-59,5
5.1 Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	-	20,3	56,6	32,6	20,3	36,3	-24	0	178,8	-42,4
5.2 Кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	5,0	2,0	45,3	-	-3	43,3	-45,3	-60	2165	-100
5.3 Інші поточні зобов'язання	563,5	903,9	1174,5	-	340,4	270,6	-1174,5	60,4	29,9	-100

Рис. А.1 Динаміка чистого прибутку ТОВ «Будівельна компанія М-В» за 2014-2017 рр. *

*розроблено автором на базі фінансової звітності підприємства

За даними рис. А.1 найкращим роком щодо отримання прибутку за останні чотири роки був 2017 р. (сума чистого прибутку – 241,9 тис.грн), а найгіршим роком - 2014р. (сума збитку-25,3 тис.грн). З 2014 р. по 2016 р. ТОВ «Будівельна компанія М-В» зазнавала збитків за рахунок перевищення сукупних витрат над доходами.

На рис. А.2 наведена динаміка доходів та витрат досліджуваного підприємства.

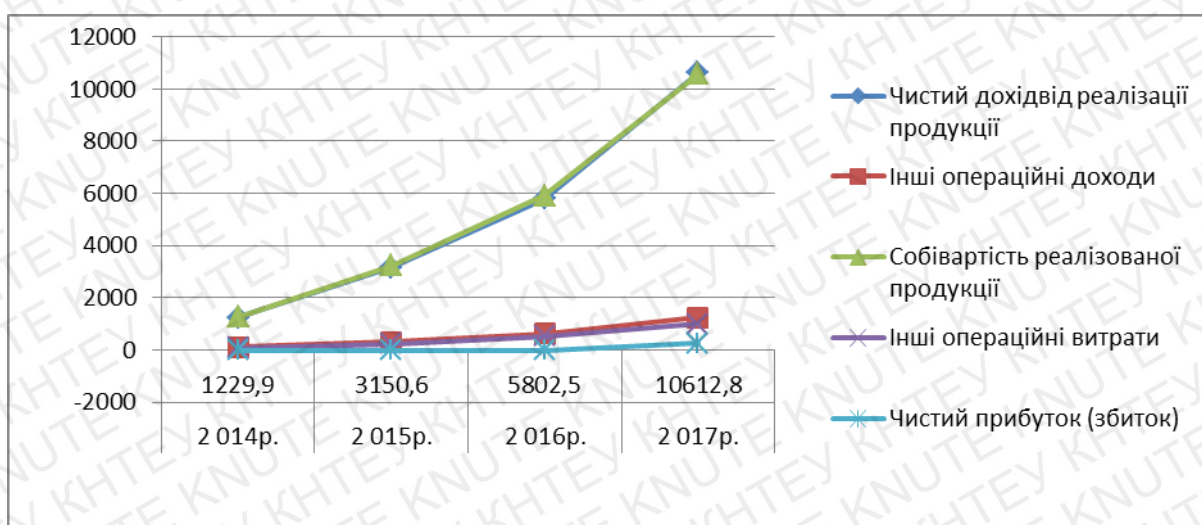

Рис. А.2 Динаміка доходів та витрат ТОВ «Будівельна компанія М-В»
за 2014 – 2017 рр.

З рис. А.2 видно, що чистий дохід від реалізації будівельної продукції з кожним роком зростає. Так, в 2015р. темп приросту чистого доходу склав 156,17% (або 1920,7 тис.грн), в 2016 р. – 84,17%, а в 2017р. – 82,9 %. Дана динаміка свідчить про збільшення обсягів будівельно-монтажних робіт. За весь аналізований період, інші операційні доходи значно збільшились. Так в 2014 р. вони склали 96,8 тис.грн, а вже в 2017р.-1230,5 тис.грн.

З рис. А.2 видно майже спів падіння чистого доходу від реалізації будівельної продукції з її собівартістю. Загалом, спостерігається позитивна динаміка, адже підприємство в 2017 році почало отримувати прибутки.

В табл. А.2 наведена динаміка активів, капіталу та зобов'язань досліджуваного підприємства.

З даних, наведених в табл. А.2 бачимо, що загальна вартість майна ТОВ «Будівельна компанія М-В» за останній рік зменшилась. Це є негативними змінами, оскільки зменшення активів свідчить про погіршення економічного потенціалу підприємства, його ваги на ринку. Така зміна в обсязі активів підприємства була зумовлена зменшенням як необоротних, так і оборотних активів.

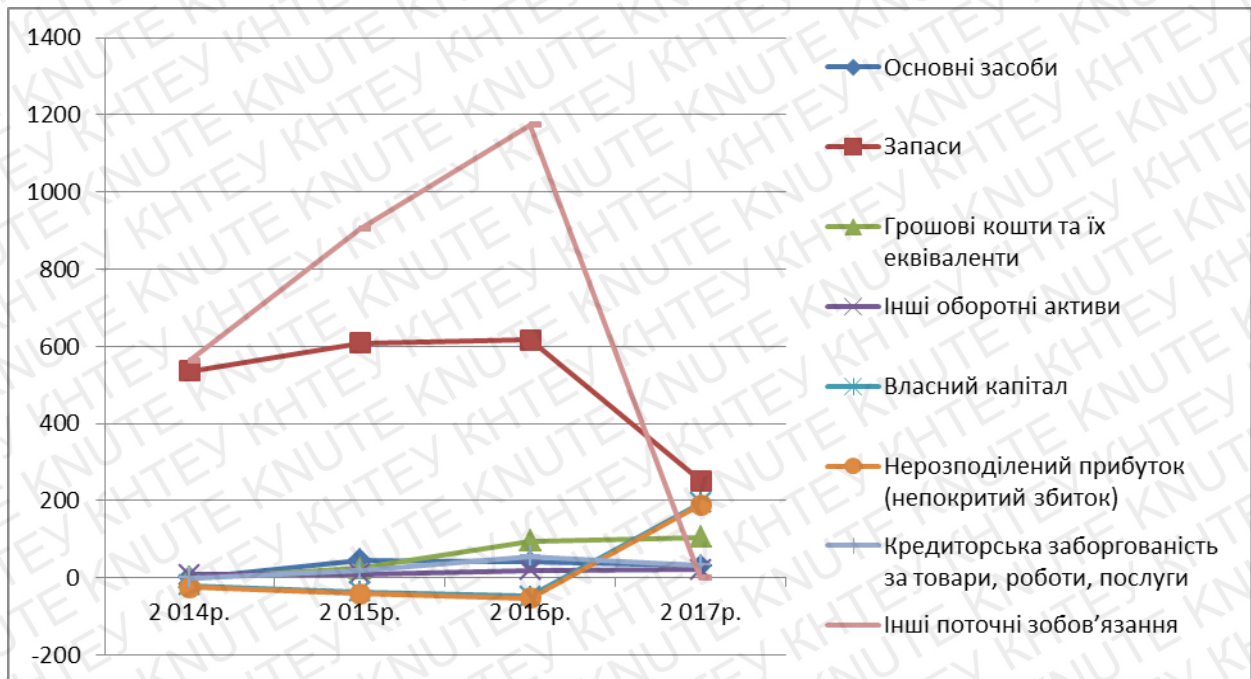

Рис. А.3. Динаміка активів, капіталу та зобов'язань ТОВ «Будівельна компанія М-В» за 2014 – 2017 рр.

Аналізуючи довгострокові (необоротні) активи, найважливішим для оцінки фінансового стану є діагностика їх зростання, структурних зрушень та ефективності використання. Необоротні активи сформовані за рахунок основних засобів.

Дана стаття активів за аналізований період зменшилась, що свідчить про ступінь покриття (окупності) основного капіталу (за ступенем зношуваності). Скорочення оборотних активів відбулося за рахунок скорочення запасів, іншої поточної дебіторської заборгованості.

Необхідно відзначити що в 2017р. в порівнянні з 2016р. запаси зменшились на 59,2%, причиною чого може бути скорочення масштабів діяльності підприємства.

Що ж до джерел формування активів, необхідно відзначити, що оборотні активи фінансуються за рахунок власного оборотного капіталу і поточних зобов'язань підприємства.

Продовження додатку А

На кінець аналізованого періоду власний капітал збільшився 241,9 тис.грн. в порівнянні з 2016р. і разом з тим збільшилась його частка в структурі джерел формування оборотних активів. Це є позитивною зміною, що веде до покращення фінансової стійкості підприємства. Сума власного капіталу збільшилась за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку.

В табл. А.3 наведені показники, що характеризують якісний стан основних засобів та інвестиційну привабливість підприємства.

Таблиця А.3

Показники майнового стану ТОВ «Будівельна компанія М-В»
за 2015-2017 рр.

<i>Показники</i>	<i>2015р</i>	<i>2016р</i>	<i>2017р</i>
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,41	0,43	0,44
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,16	0,17	0,17
Коефіцієнт вибуття	0,08	0,08	0,08
Фондовіддача (тис.грн)	67,3	140,1	346,8

Із даних таблиці видно, що за аналізований періоді рівень зношеності основних фондів майже не змінився, але залишився на достатньо високому рівні. Одночасно можна констатувати помірний рівень оновлення основних засобів, позитивно оцінюється перевищення величини коефіцієнта оновлення основних засобів над коефіцієнтом вибуття, який в динаміці показував позитивну тенденцію до сталості.

На позитивну увагу заслуговує збільшення фондовіддачі основних засобів досліджуваного підприємства, що свідчить про покращення ефективності використання основних засобів підприємством.

Показники ліквідності ТОВ «Будівельна компанія М-В»
за 2014-2017 рр.

Показники	Норм. знач.	на 31.12.14	на 31.12.15	на 31.12.16	на 31.12.17
Коефіцієнт покриття	> 2	0,96	0,91	0,92	1,34
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7 –1,0	0,001	0,027	0,081	0,294
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 –0,25	0,001	0,027	0,081	0,22
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	-	-20,3	-83,1	-88,6	164,1

Із даних таблиці А.4 видно, що коефіцієнт покриття значно менший за оптимальне значення, хоча і зростає. Коефіцієнт швидкої ліквідності та абсолютної значно менші за оптимальні значення, що свідчить про брак вільних обігових коштів на підприємстві. Разом з тим, на позитивну увагу заслуговує збільшення найліквіднішого активу, а саме в 2016р. та 2017 р. в порівнянні з попередніми роками, грошові кошти збільшились на 70,5 тис.грн та 9,5 тис.грн. відповідно.

Таблиця А.5

Показники фінансової стійкості ТОВ «Будівельна компанія М-В»
за 2014-2017 рр.

Показник	Рік			
	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт автономії	-3,6	-4,0	-4,1	29,0
Коефіцієнт фінансування	-3,5	-3,9	-4,0	40,8
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	0,1	0,2	0,1	-0,02
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,1	0,1	0,1	0,03

Продовження додатку А

Коефіцієнт автономії мав від'ємне значення на протязі 2014-2016 рр. в зв'язку з тим, що підприємство несло збитки. Разом з тим, в 2017р. підприємство отримало прибуток й сума власного капіталу значно збільшилась. Все це призвело до того, що коефіцієнт автономії в 2017 році склав 29 %.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами характеризує рівень забезпечення підприємства власними коштами. На досліджуваному підприємстві даний коефіцієнт має тенденцію до зниження, що свідчить про брак власних коштів на підприємстві.

Підводячи підсумок викладеному матеріалу, необхідно відмітити позитивні зрушення у фінансово-господарській діяльності досліджуваного підприємства. Так, підприємство перетворилося із збиткового на прибуткове, покращилась структура активів підприємства за рахунок збільшення ліквідних активів. Підприємство стало більш фінансово-стійким та незалежним від зовнішніх джерел фінансування.

Закінчення додатку А

Характеристика
діючої нормативно - правової бази з обліку та контролю
виробничих запасів

№ з/п	Нормативний документ	Проблемні питання	При розкритті яких методів в роботі доцільно використовувати.
1	Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів суб'єктів господарювання. Порівнюючи податкове та бухгалтерське законодавство виникають певні протиріччя, зокрема в частині критеріїв віднесення майна до основних засобів.	Використано під час відображення виробничих запасів в податковому обліку підприємства
2	Закон України «Про господарські товариства» затверджений постановою ВР України д 19.09.1991 № 1576-XII	Визначає поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльності, а також правила і обов'язки їх учасників та засновників.	Використано під час оцінки правильності створення досліджуваного підприємства.
3	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає мету бухгалтерського обліку, державне регулювання обліку, організацію і методологію бухгалтерського обліку.	Використано під час розкриття порядку ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів на досліджуваному підприємстві.

4	Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.	Використано під час узагальнення облікової інформації у фінансовій звітності підприємства
5	МСФЗ 16 «Основні засоби»	Визначають основні принципи підготовки фінансової звітності. Проблемою є неврегульованість національних П(С)БО 7 та міжнародних МСФЗ 16 щодо визнання основних засобів та визначення складу їх об'єктів.	Доцільно використовувати під час узагальнення облікової інформації щодо обліку основних засобів
6	Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг	Конкретизовано принципи, цілі використання та завдання кожного стандарту аудиту, розкриті методи та процедури аудиту. Відсутність окремого стандарту з аудиту основних засобів суб'єктів господарювання.	Використано під час оцінки дотримання МСА під час аудиту основних засобів на досліджуваному підприємстві
7	Міжнародні стандарти внутрішнього аудиту	Розкривають основні принципи проведення внутрішнього аудиту суб'єктами господарювання. Відсутні конкретні процедури внутрішнього аудиту операцій з основними засобами підприємства.	Використано під час розкриття порядку проведення внутрішнього аудиту основних засобів на досліджуваному підприємстві
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси"	Визначені принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. Питання визнання об'єктів запасів потребує удосконалень, зокрема в узгодженні бухгалтерського і податкового обліку	Використано під час облікового відображення виробничих запасів підприємства.

9	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Наказом Міністерства Фінансів України №291	. Містить перелік рахунків та субрахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань. Відсутня деталізація рахунків бухгалтерського обліку з обліку виробничих запасів підприємства	Використано під час розкриття кореспонденції рахунків з обліку виробничих запасів підприємства.
10	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів затверджено наказом Мінфіну від 30.09.2003 р. № 561	Розкривають окремі елементи облікової політики щодо запасів.	Використано під час оцінки правильності ведення обліку запасів на досліджуваному підприємстві

Таблиця 2

Огляд спеціальної літератури з питань обліку, аналізу і контролю виробничих запасів

№ п/п	Джерело	Проблемні питання	Використання в роботі для удосконалення обліку, аналізу і контролю
1	Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закл. / Ф. Ф. Бутинець. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП "Рута", 2013. – 912 с.	Досліджуються особливості організації та ведення бухгалтерського фінансового обліку в тому числі обліку запасів	Використано при розгляді особливостей організації обліку запасів на вітчизняних підприємствах
2	Барабаш Н.С. Аналіз господарської діяльності:	У посібнику розкрито найважливіші питання сучасного	Даний підручник використано під час

Продовження додатку Б

	Навч. посіб./За заг. Ред. С.В.Мниха. – К.:Київ. Нац. торг-екон. ун-т, 2005. – 395с.	аналізу господ-дарської діяльності. Грунтовно висвітлено методичне забезпечення аналізу господарської діяльності, його методи, організація та інформаційна база, а також методика аналізу господарської діяльності підприємств основних галузей національної економіки.	дослідження організації та методики аналізу виробничих запасів підприємства
3	Хом'як Р. Л. Бухгалтерський облік та оподаткування : навч. посібн. / Р. Л. Хом'як, В. І. Лемішовський. – Львів : Бухгалтерський центр "Ажур", 2012.	Досліджуються основні проблемні аспекти відображення в бухгалтерському та податковому обліку запасів підприємства	Використано при розгляді обліку запасів
4	Дутчак І.Б. Документальне оформлення та облік надходження запасів на підприємство / І.Б. Дутчак // Науковий вісник НЛТУ України. - 2011. - Вип.21.13. - С.188-194.	Досліджуються особливості документального оформлення та обліку надходження запасів на підприємство	Використано під час оцінки правильності ведення обліку запасів базовою установою
5	Бенько М.М. Інформаційні технології в бухгалтерському обліку. Навчальний посібник. К: Знання-прес, 2003 – 440с.	Питання методології проведення обліку та контролю з використанням сучасних інформаційних технологій.	Розглянуто при організації обліку основних засобів в умовах застосування сучасних інформаційних технологій
6	Власюк Г.В. Проблеми організації бухгалтерського обліку та шляхи їх вирішення / Г.В. Власюк // Держава та регіони. - 2009. - № 6. - С.41-45.	Розкриті проблемні питання з організації обліку в тому числі обліку основних засобів суб'єктів господарювання	Використано під час надання рекомендацій з організації обліку основних засобів підприємства
7	Сук Л.К. Фінансовий облік : навч. посіб. / Л.К. Сук, П.Л. Сук. - К. : Знання, 2010. - 631 с.	У посібнику розкрито найважливіші питання фінансового обліку активів, капіталу та зобов'язань підприємства	Використано під час оцінки фінансового обліку запасів підприємства
8	Гарасим П.М., Журавель	Досліджуються особливості	Використано при

Продовження додатку Б

	Г.П., Бруханський Р.Ф., Хомин П.Я. Первинний та аналітичний облік на підприємстві. Навчальний посібник. –Тернопіль. - 2010. -464 с.	організації первинного та аналітичного обліку на підприємстві.	розгляді організації документального оформлення обліку запасів підприємства
9	Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. Навчальний посібник. К: Знання-Прес, 2013. – 349 с.	Питання методології обліку в умовах автоматизованої обробки інформації, проведення аудиту фінансових результатів, здійснення економічного аналізу з використанням сучасних інформаційних технологій.	Розглядається при дослідженні обліку загальновиробничих витрат в умовах застосування сучасних інформаційних технологій в розділі 2.
11	Строїч С. Всі тонкощі ремонтів та модернізацій основних засобів / С.Строїч // Все про бухгалтерський облік. – 2006. - № 59. – С. 90	Розглянуто сутність та склад загальновиробничих витрат, досліджено існуючу методику їхнього обліку та розподілу, запропоновано власні підходи щодо її удосконалення.	Використано при удосконаленні теоретико-методичних засад обліку загальновиробничих витрат
12	Лахтіонова Л.А. Поняття категорії «витрати» відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності / Л.А. Лахтіонова // Фінанси України. – 2012. – № 8. – С. 68-74.	Досліджено поняття категорії «витрати» відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.	Використано під час вивчення сутності та класифікації витрат підприємства.
14	Никонович М.О. Організація і методика аудиту: Навч. посіб./М.О. Никонович, К.О. Редько, О.Я.Юрьєва; За ред. С.В.Мниха. - К.: Київ. Нац. торг.-екон. ун-т, 2006. - 472	У навчальному посібнику розкрито найважливіші питання сучасного аудиту фінансової звітності. Ґрунтовно висвітлено методичне забезпечення аудиту, його методи, організація та інформаційна база.	Даний підручник використано під час дослідження організації та методики аудиту запасів підприємства
18	Сук Л.К. Фінансовий облік : навч. посіб. / Л.К. Сук, П.Л.	Досліджуються основні проблемні аспекти відображення обліку доходів та витрат на	Використано при розгляді обліку виробничих запасів

Продовження додатку Б

	Сук. – К. : 2010. – 629 с.	підприємствах різних галузей економіки	
19	Сльозько Т. Управлінський облік чи управлінська стратегія? // Бухгалтерський облік і аудит.-2006.-№2.-с.49-54	В статті розривається порядок застосування управлінського обліку на вітчизняних підприємствах.	Використано під час дослідження порядку застосування управлінського обліку запасів на підприємстві.

Закінчення додатку Б

Продовження додатку Б

1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	-	5,0
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	-	-
Неоплачений капітал	360	(-)	(5,0)
Усього за розділом I	380	-	-
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування	430	-	-
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	-	-
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	-	-
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з бюджетом	550	-	-
зі страхування	570	-	-
з оплати праці*	580	-	-
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	-	-
Усього за розділом IV	620	-	-
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	-	-

*3 рядка 580 графа 4

Прострочені зобов'язання з оплати праці

(665)

-

Код за ДКУД

Форма № 2-м

1801007

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2013

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	-	-
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	(-)	(-)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010 - 020)	030	-	-
Інші операційні доходи	040	-	-
Інші доходи	050	-	-
Разом чисті доходи (030 + 040 + 050)	070	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	(-)	(-)
Інші операційні витрати	090	(-)	(-)
у тому числі:	091	-	-
	092	(-)	(-)
Інші витрати	100	(-)	(-)
Разом витрати (080 + 090 + 100)	120	(-)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування (070 - 120)	130	-	-
Податок на прибуток	140	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (130 - 140)	150	-	-
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів	201	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	202	-	-

Керівник

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

80
38

**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Товариство з обмеженою відповідальністю "БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ М-В"	за ЄДРПОУ	2015	16	02
Територія Київська	за КОАТУУ	40849507		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	3210945600		
Орган державного управління	за КОДУ	240		
Вид економічної діяльності Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КВЕД	41.20		
Середня кількість працівників 8				
Одиниця виміру: тис. грн.				
Адреса, телефон 08296, Київська обл. м.Ірпінь, смт. Ворзель, вул. Радянська,4-Б, офіс 164				

Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1. Баланс на 31.12.2014	р.	

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011	-	-
знос	1012	(-)	(-)
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	-
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	-	537,0
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	4,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	-	0,7
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	7,6
Усього за розділом II	1195	-	549,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	-	549,8
ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5,0	5,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	(25,3)
Неоплачений капітал	1425	(5,0)	(-)
Усього за розділом I	1495	-	-20,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	-
розрахунками з бюджетом	1620	-	0,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	1,0
розрахунками з оплати праці	1630	-	5,0
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	563,5
Усього за розділом III	1695	-	570,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	-	549,8

Продовження додатку Б

Форма № 2-м

1801007

Код за ДКУД

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2014

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1229,9	-
Інші операційні доходи	2120	96,8	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120+ 2240)	2280	1326,7	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1267,9)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(84,1)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1352,0)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(25,3)	-
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(25,3)	-

Керівник

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

80
38

**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Товариство з обмеженою відповідальністю "БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ М-В"	за ЄДРПОУ	2016	01	01
Територія Київська	за КОАТУУ	40849507		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	3210945600		
Орган державного управління	за КОДУ	240		
Вид економічної діяльності Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КВЕД	41.20		
Середня кількість працівників 12				
Одиниця виміру: тис. грн.				
Адреса, телефон 08296, Київська обл. м.Ірпінь, смт. Ворзель, вул. Радянська,4-Б, офіс 164				

Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1. Баланс на 31.12.2015	р.	

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	-	46,8
первісна вартість	1011	-	52,2
знос	1012	(-)	(5,4)
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	46,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	537,0	609,3
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4,5	200,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	0,7	25,1
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	7,6	10,4
Усього за розділом II	1195	549,8	845,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	549,8	891,9
ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5,0	5,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(25,3)	(41,3)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(20,3)	(36,3)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за :			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	20,3
розрахунками з бюджетом	1620	0,6	1,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1,0	0,5
розрахунками з оплати праці	1630	5,0	2,0
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	563,5	903,9
Усього за розділом III	1695	570,1	928,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	549,8	891,9

Продовження додатку Б

Форма № 2-м

1801007

Код за ДКУД

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2015

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3150,6	1229,9
Інші операційні доходи	2120	301,2	96,8
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120+ 2240)	2280	3451,8	1326,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3245,7)	(1267,9)
Інші операційні витрати	2180	(222,1)	(84,1)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3467,8)	(1352,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(16)	(25,3)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(16)	(25,3)

Керівник

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

80
38

**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Товариство з обмеженою відповідальністю "БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ М-В"	за ЄДРПОУ	2017	01	01
Територія Київська	за КОАТУУ	40849507		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	3210945600		
Орган державного управління	за КОДУ	240		
Вид економічної діяльності Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КВЕД	41.20		
Середня кількість працівників 12				
Одиниця виміру: тис. грн.				
Адреса, телефон 08296, Київська обл. м.Ірпінь, смт. Ворзель, вул. Радянська,4				

Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1. Баланс на 31.12.2016	р.	

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	46,8	41,4
первісна вартість	1011	52,2	52,2
знос	1012	(5,4)	(10,8)
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	46,8	41,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	609,3	616,9
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	200,3	356,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	25,1	95,6
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	10,4	20,2
Усього за розділом II	1195	845,1	1089,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	891,9	1130,8
ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5,0	5,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(41,3)	(52,2)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(36,3)	-47,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за :			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	20,3	56,6
розрахунками з бюджетом	1620	1,5	1,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0,5	-
розрахунками з оплати праці	1630	2,0	45,3
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	903,9	1074,5
Усього за розділом III	1695	928,2	1178,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	891,9	1130,8

Продовження додатку Б

Форма № 2-м

1801007

Код за ДКУД

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2016

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5802,5	3150,6
Інші операційні доходи	2120	630,4	301,2
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120+ 2240)	2280	6432,9	3451,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5920,3)	(3245,7)
Інші операційні витрати	2180	(523,5)	(222,1)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(6443,8)	(3467,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	(10,9)	(16)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(10,9)	(16)

Керівник

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

80
38

**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Товариство з обмеженою відповідальністю "БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ М-В"	за ЄДРПОУ	2018	01	01
Територія Київська	за КОАТУУ	40849507		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	3210945600		
Орган державного управління	за КОДУ	40849507		
Вид економічної діяльності Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КВЕД	41.20		
Середня кількість працівників 16				
Одиниця виміру: тис. грн.				
Адреса, телефон 08296, Київська обл. м.Ірпінь, смт. Ворзель, вул. Радянська,4-Б, офіс 164				

Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1. Баланс на 31.12.2017 р.		

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	41,4	30,6
первісна вартість	1011	52,2	52,2
знос	1012	(10,8)	(21,6)
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	41,4	30,6
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	616,9	251,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	-	35,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	356,7	226,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	95,6	105,3
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	20,2	22,2
Усього за розділом II	1195	1089,4	640,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1130,8	671,3
ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5,0	5,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(52,2)	189,7
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(47,2)	194,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за :			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	56,6	32,6
розрахунками з бюджетом	1620	1,6	1,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	45,3	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1074,5	443,0
Усього за розділом III	1695	1178,0	476,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1130,8	671,3

Продовження додатку Б

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2017

СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10612,8	5802,5
Інші операційні доходи	2120	1230,5	630,4
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120+ 2240)	2280	11843,3	6432,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(10561,5)	(5920,3)
Інші операційні витрати	2180	(986,8)	(523,5)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(11548,3)	(6443,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2268 - 2285)	2290	295,0	(10,9)
Податок на прибуток	2300	(53,1)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	241,9	(10,9)

Керівник

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Малхасян Мелік Варданович

(ініціали, прізвище)

